

ÖYKÜLER

I

OSCAR WILDE

MUTLU PRENS

Kentin yukarısında, yüksek bir sütun üstünde Mutlu Prens'in yontusu duruyordu. Baştan başa ince, saf bir altın tabakasıyla kaplıydı; gözleri iki parlak gök yakuttu, kılıcının kabzasında da kocaman bir al yakut parlıyordu.

Yontuyu pek beğeniyorlardı. Sanatçı zevkleri olduğu ününü kazanmak isteyen bir belediye meclisi üyesi, "Sanki hava fırlıdağı... öylesine güzel," diye düşüncesini belirtti; ama kendisinin pek pratik olmadığını sanırlar korkusuyla hemen ekledi: "Ancak, o kadar da yararlı değil."

Dikkatli bir anne, ay için tutturup ağlayan oğluna, "Mutlu Prens kadar olamıyor musun? O hiçbir şey için ağlamayı aklına bile getirmez" dedi.

Umutsuz bir adam, bu çok güzel yontuya bakarak, "Hele, dünyada tümüyle mutlu biri varmış" diye söylendi.

Hayır kurumunun çocukları parlak kırmızı pelerinleri, tertemiz beyaz önlükleriyle kiliseden çıkarırken "Tıpkı melek gibi," dediler.

Matematik öğretmeni, "Nereden biliyorsunuz?" diye sordu, "Hiç melek görmediniz ki."

Çocuklar, "A, düşlerimizde var ama..." dediler. Matematik öğretmeni de kaşlarını çatıp pek ciddi tavır takındı, çünkü çocukların düşlemlerle uğraşmasını doğru bulmazdı.

Bir gece küçük bir kırlangıç kente doğru çıkageldi. Arkadaşları bir buçuk ay önce Mısır'a gitmişler, ama bu geri kalmıştı. Çünkü en güzel saza gönül vermişti.

Ona ta İlyaz'ın başında, iri sarı bir kelebeğin peşi sıra ırmaktan aşağı doğru uçarken raslamış, sazın ince ve kırılğan beline öyle vurulmuştu ki konuşmak için önünde durmuştu.

Sözü döndürüp dolaştırmaktan hoşlanmayan Kırlangıç, "Sizi seveyim mi?" dedi. Saz da yerlere dek eğildi. Bunun üzerine kırlangıç kanatlarını suya değdire değdire gümüş halkalar çizerek onun çevresinde döndü, döndü. Bu onun yanıp yakılmasıydı ve bütün yaz sürdü.

Öteki kırlangıçlar, "Gülünç bir ilgi; parası yok, sonra soyu sopy da kum gibi," diye cıvıladılar. Doğrusu ırmak da sazlarla dopdoluydu. Sonra güz gelince hepsi uçup gitti.

Onlar gittikten sonra Kırlangıç pek yalnız kaldı ve sevgilisinden bıkmaya başladı, "Hiç konuşmuyor," dedi, "Sanırım hoppalığı da var, çünkü hep rüzgârla cilveleşiyor." Rüzgârın her esişinde saz kesin en zarif iltifatlarını yağdırırdı. "Evine böyle bağlı olmasını kabul ederim..." diye sürdürdü konuşmasını, "... ama ben gezmeye bayılırım, dolayısıyla karım da gezmeden hoşlanmalı."

Sonunda ona, "Benimle geliyor musun?" diye sordu; saz başını yukarı kaldırdı. Evine pek bağlıydı.

Kırlangıç, "Sen beni oyaladın. Ben piramitlere gidiyorum, hoşçakal!" diye haykırıp uçtu.

Bütün gün uçtu, geceleyin kente vardı; "Acaba nereye insem? Umarım kent benim için hazırlıkta bulunmuştur," dedi.

Sonra yüksek sütunun üstündeki yontuyu gördü.

"Burada kalırım. Bol havalı, çok güzel bir yer" diye Mutlu Prens'in tam ayaklarının arasına kondu.

Çevresine bakıp uyumaya hazırlanırken, kendi kendisine yavaşça, "Yatak odam altından," dedi; ama, tam başını kanadının altına koyarken, üstüne iri bir su damlası düştü. "Ne tuhaf şey, gökte bir tek bulut yok, yıldızlar parıl parıl parlıyor da gene yağmur yağıyor. Avrupa'nın kuzeyinde iklim doğrusu pek kötüymüş," diye haykırdı; "Saz yağmurdan hoşlanırdı, ama bu onun bencilliğinden başka bir şey değildi."

Derken bir damla daha düştü.

"Yağmurdan koruyamayacak olduktan sonra yontunun ne gereği var? İyi bir baca külâhı bulmalı" diye uçmaya davrandı.

Ama daha kanatlarını açmadan üçüncü bir damla düştü. Başını kaldırıp bakınca ne görsün?

Mutlu Prens'in gözleri yaş içindeydi, altın yanaklarından da gözyaşları akıp duruyordu. Yüzü ay ışığında o kadar güzeldi ki küçük Kırlangıç'ın yüreği sızladı:

"Kimsiniz?" dedi.

"Ben Mutlu Prens'im."

Kırlangıç, "Öyleyse niye ağlıyorsunuz?" diye sordu, "Beni sırıslıklam ettiniz."

Yontu, "Ben sağken, daha yüreğim insan yüreğiymişken gözyaşı nedir bilmezdim, çünkü kapısından

ÖYKÜLER

I

OSCAR WILDE

MUTLU PRENS

Kentin yukarısında, yüksek bir sütun üstünde Mutlu Prens'in yontusu duruyordu. Baştan başa ince, saf bir altın tabakasıyla kaplıydı; gözleri iki parlak gök yakuttu, kılıcının kabzasında da kocaman bir al yakut parlıyordu.

Yontuyu pek beğeniyorlardı. Sanatçı zevkleri olduğu ününü kazanmak isteyen bir belediye meclisi üyesi, "Sanki hava fırılacağı. . öylesine güzel," diye düşüncesini belirtti; ama kendisinin pek pratik olmadığını sanırlar korkusuyla hemen ekledi: "Ancak, o kadar da yararlı değil."

Dikkatli bir anne, ay için tutturup ağlayan oğluna, "Mutlu Prens kadar olamıyor musun? O hiçbir şey için ağlamayı aklına bile getirmez" dedi.

Umutsuz bir adam, bu çok güzel yontuya bakarak, "Hele, dünyada tümüyle mutlu biri varmış" diye söylendi.

Hayır kurumunun çocukları parlak kırmızı pelerinleri, tertemiz beyaz önlükleriyle kiliseden çıkarlarken "Tıpkı melek gibi," dediler.

Matematik öğretmeni, "Nereden biliyorsunuz?" diye sordu, "Hiç melek görmediniz ki."

Çocuklar, "A, düşlerimizde var ama. ." dediler. Matematik öğretmeni de kaşlarını çatıp pek ciddi tavır

takındı, çünkü çocukların düşlemlerle uğraşmasını doğru bulmazdı.

Bir gece küçük bir kırlangıç kente doğru çıkageldi. Arkadaşları bir buçuk ay önce Mısır'a gitmişler, ama bu geri kalmıştı. Çünkü en güzel saza gönül vermişti.

Ona ta İlkyaz'ın başında, iri sarı bir kelebeğin peşi sıra ırmaktan aşağı doğru uçarken raslamış, sazın ince ve kırılğan beline öyle vurulmuştu ki konuşmak için önünde durmuştu.

Sözü döndürüp dolaştırmaktan hoşlanmayan Kırlangıç, "Sizi seveyim mi?" dedi. Saz da yerlere dek

eğildi. Bunun üzerine kırlangıç kanatlarını suya değdire değdire gümüş halkalar çizerek onun çevresinde döndü, döndü. Bu onun yanıp yakılmasıydı ve bütün yaz sürdü.

Öteki kırlangıçlar, "Gülünç bir ilgi; parası yok, sonra soyu soppu da kum gibi," diye cıvıldadılar.

Doğrusu ırmak da sazlarla dopdoluydu. Sonra güz gelince hepsi uçup gitti.

Onlar gittikten sonra Kırlangıç pek yalnız kaldı ve sevgilisinden bıkmaya başladı, "Hiç konuşmuyor," dedi, "Sanırım hoppalığı da var, çünkü hep rüzgârla cilveleşiyor." Rüzgârın her esişinde saz kesin en zarif iltifatlarını yağdırırdı. "Evine böyle bağlı olmasını kabul ederim. ." diye sürdürdü konuşmasını, ".. ama ben gezmeye bayılırım, dolayısıyla karım da gezmeden hoşlanmalı."

Sonunda ona, "Benimle geliyor musun?" diye sordu; saz başını yukarı kaldırdı. Evine pek bağlıydı.

Kırlangıç, "Sen beni oyaladın. Ben piramitlere gidiyorum, hoşçakal!" diye haykırıp uçtu.

Bütün gün uçtu, geceleyin kente vardı; "Acaba nereye insem? Umarım kent benim için hazırlıkta bulunmuştur," dedi.

Sonra yüksek sütunun üstündeki yontuyu gördü.

"Burada kalırım. Bol havalı, çok güzel bir yer" diye Mutlu Prens'in tam ayaklarının arasına kondu.

Çevresine bakınıp uyumaya hazırlanırken, kendi kendisine yavaşça, "Yatak odam altından," dedi; ama, tam başını kanadının altına koyarken, üstüne iri bir su damlası düştü. "Ne tuhaf şey, gökte bir tek bulut yok, yıldızlar parıl parıl parlıyor da gene yağmur yağıyor. Avrupa'nın kuzeyinde iklim doğrusu pek kötüymüş," diye haykırdı; "Saz yağmurdan hoşlanırdı, ama bu onun bencilliğinden başka bir şey değildi."

Derken bir damla daha düştü.

"Yağmurdan koruyamayacak olduktan sonra yontunun ne gereği var? İyi bir baca külâhı bulmalı" diye uçmaya davrandı.

Ama daha kanatlarını açmadan üçüncü bir damla düştü. Başını kaldırıp bakınca ne görsün?

Mutlu Prens'in gözleri yaş içindeydi, altın yanaklarından da gözyaşları akıp duruyordu. Yüzü ay

ışığında o kadar güzeldi ki küçük Kırlangıç'ın yüreği sızladı:

"Kimsiniz?" dedi.

"Ben Mutlu Prens'im."

Kırlangıç, "Öyleyse niye ağlıyorsunuz?" diye sordu, "Beni sıırıslıklam ettiniz."

Yontu, "Ben sağken, daha yüreğim insan yüreğiymiş gözyaşı nedir bilmezdim, çünkü kapısından üzüntünün giremediği Sans Souci sarayında otururdum. Gündüzün bahçede arkadaşlarımla oynar, akşamları da büyük salonda dansın başına geçerdim. Bahçenin çevresini saran pek yüksek bir duvar vardı. Ama, onun gerisinde ne olduğunu sormayı aklıma bile getirmezdim. Çevremde her şey o kadar güzeldi ki. . Buyruğumdakiler bana Mutlu Prens derlerdi; doğrusu mutluydum da; eğlence mutluluksa. . İşte böyle yaşadım, böyle öldüm. Artık ölüyüm diye beni buraya, böyle yükseğe diktiler. Şimdi beldemin bütün çirkinliğini, olanca düşkünlüğünü görüyorum. Yüreğim kurşun olduğu halde elimden ağlamaktan başka bir şey gelmiyor."

Kırlangıç kendi kendine, "Ne, som altından değil mi?" dedi. Kişisel düşüncelerini açıkça söylemeyecek

kadar nazikti.

Yontu alçak, uyumlu bir sesle: "Uzakta", dedi, "küçük bir sokakta yıkık dökük bir ev var.

Pencerelerinden biri açık, içinde de masa başında oturmuş bir kadın görüyorum. Yüzü zayıf ve yıpranmış. Dikiş iğnesini dürtüklemekten delik deşik, kızarmış, sert elleri var, çünkü bu kadın terzi.

Kraliçenin saraydaki söyleşi arkadaşlarından en güzeli için saray balosunda giyilmek üzere canfes bir

giysi üstüne çarkıfelek çiçekleri işliyor. Odanın köşesinde, bir yatakta küçük oğlu hasta yatıyor. Ateşi var. Portakal istiyor. Annesindeyse ırmak suyundan başka verecek bir şey yok; çocuk da ağlıyor.

Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç, kılıcımın kabzasındaki yakutu çıkarıp ona götürmez misin?

Ayaklarım bu altlığa perçinli de kıpırdayamıyorum."

Kırlangıç, "Beni Mısır'da bekliyorlar," dedi. "Arkadaşlarım Nil'de aşağı yukarı uçuşup iri nilüferlerle

konuşuyor. Yüce Firavun'un türbesinde neredeyse uykuya dalarlar. Boyalı tabutu içinde kendi de oradadır. Baharatla bezenmiş, sapsarı kefenle sarılmıştır. Boynunda uçuk yeşil yeşimden bir zincir vardır. Elleri de solgun yapraklara benzer."

Prens, "Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç" dedi. "Bir gecelik yanımda kalıp yardımcım olmaz mısın? Çocuk öylesine susamış, annesi de öyle bitkin ki."

Kırlangıç yanıtladı: "Oğlan çocuklarını da hiç sevmem. Geçen yaz ırmakta kaldığım sıralarda bana hep

taş atan iki terbiyesiz çocuk vardı, Değirmenci' nin çocukları. Doğallıkla taşları bana hiç değdiremezlerdi; biz kırlangıçlar hızlı uçtuğumuzdan, bizi taşla vurmak kolay değildir. Sonra ben çevikliğiyle ünlü bir ailenin çocuğuyum. Ama, ne de olsa bu saygısızlık belirtisidir."

Ama Mutlu Prens'in öyle üzgün bir görünüşü vardı ki Kırlangıç ona acıdı: "Burası çok soğuk," dedi, "Ancak gene yanınızda bir gece kalır, işinizi görürüm."

Prens, "Sağol, küçük Kırlangıç." dedi. Kırlangıç da Prens'in kılıcındaki kocaman yakutu gagasıyla aldı

ve kentin çatıları üzerinden karanlığa daldı.

Beyaz mermer meleklerin oyulu olduğu kilise kulesinin yanından geçti. Sarayın önünden süzülürken dans sesleri duydu. Güzel bir kız sevgilisiyle balkona çıktı; erkek kıza: "Şu yıldızlara şaşıyorum, şu aşkın gücüne şaşıyorum," dedi.

Kız, "Kraliçenin balosuna dek bari giysim yetişseydi," diye yanıt verdi, "Üstüne çarkıfelek çiçekleri işletiyorum; ama terziler öyle tembel ki."

Irmağın üzerinden geçip gemilerin serenlerine asılı fenerleri gördü. Yahudi mahallesinin üzerinden aşarken Yahudilerin pazarlık ede ede bakır terazilerle altın tarttıklarını gördü. Sonunda yıkık dökük eve varıp içeri baktı. Çocuk yatağında ateş içinde çırpınıyor, annesi de uyukluyordu; kadıncağız pek yorgundu. Bir sıçrayışta içeri girip kocaman yakutu masanın üstüne, kadının yüksüğünün yanına bıraktı. Sonra kanatlarıyla çocuğun alnını yelpazeleye yelpazeleye yatağın çevresinde hafif hafif uçtu.

Çocuk, "Nasıl da serinledim, sanırım iyileşiyorum," diye tatlı bir uykuya daldı.

Sonra Kırlangıç, Prens'in yanına dönüp yaptıklarını anlattı, "Ne tuhaf," dedi, "Hava pek soğuk olduğu halde vücudum sanki çok sıcak."

Prens, "Çünkü iyilik ettin" dedi. Küçük Kırlangıç da düşünceye varıp sonra da uykuya daldı.

Düşünmek her zaman uykusunu getirirdi.

Gün ağırırken ırmağa inip yıkandı. Kuşbilim profesörü köprüden geçerken, "Ne görülmemiş şey! Kış mevsiminde bir kırlangıç!" deyip o kentin gazetesine upuzun bir mektup yazdı. Herkes ondan söz etti.

Yazı, anlayamadıkları birçok sözcükle dopdoluydu.

Kırlangıç, "Bu gece Mısır'a gidiyorum," dedi. Bu düşünceyle içi içine sığmıyordu. Bütün genel anıtları

ziyaret edip kilise kulesinin tepesinde uzun uzun oturdu. Nereye gitse serçeler cıvıldağa cıvıldağa, birbirlerine, "Ne kibar bir yabancı. ." dediler. Kırlangıç da pek eğlendi.

Ay doğunca Mutlu Prens'in yanına döndü, "Mısır'da görülecek işiniz var mı? Hemen yola çıkıyorum" diye seslendi.

Prens, "Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç," dedi. "Bir gecelik daha kalmaz mısınız?"

Kırlangıç, "Beni Mısır'da bekliyorlar" diye yanıt verdi, "Yarın arkadaşlarım ikinci çağlayana kadar uçacaklar. Orada hasır otlarının arasında bir su aygırı yatar. Koca granit bir taht üstünde Tanrı Memnon oturur. Bütün gece yıldızlara bakar, sabah yıldızı belirince bir sevinç çığlığı atar, sonra da susar. Öğleyin sarı sarı aslanlar su içmeye ırmak kıyısına gelirler. Yemyeşil zebercetler gibi gözleri vardır. Gürlemeleri çağlayanın gürlemesini bastırır.

Prens, "Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç" dedi, "Uzakta, kentin ta öbür başında, çatı arasında bir genç görüyorum. Üzeri kâğıtlarla örtülü bir masaya abanmış, yanında bardak içinde bir demet solgun menekşe var. Saçları kestane renginde kıvırcık, dudakları lâl gibi kıpkırmızı; iri, hülyalı gözleri var.

Tiyatronun yönetmeni için bir oyun bitirmeye uğraşıyor. Ocakta ateş yok. Açlıktan da gücü kesilmiş."

Tertemiz yürekli kırlangıç, "Bir gece daha beklerim. Bir yakut da ona mı götüreyim?" dedi.

Prens, "Ne yazık ki artık yakutum yok. Varım yoğum gözlerim. Gözlerim bin yıl önce Hindistan'dan getirilmiş bulunmaz gök yakuttandır. Birini çıkarıp ona götür. Kuyumcuya satıp yiyecek bir şeyle ocakta yakacak odun alır ve oyununu bitirir."

Kırlangıç, "Prensçiğim, bunu yapamam," diye ağlamaya başladı.

Prens, "Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç; nasıl buyuruyorsam öyle yap," dedi.

Kırlangıç Prens'in gözünü alıp Öğrenci'nin tavan arasına doğru uçtu. Damda bir delik olduğu için içeri

girmesi pek kolaydı. Oradan içeri dalıp odaya girdi. Genç elleriyle yüzünü kapamıştı; kuşun kanat çırpmalarını duymadı. Başını kaldırıncı güzel gök yakutu solgun menekşelerin üzerinde buldu.

Genç, "Artık beğenilmeye başladım," diye haykırdı, "Beni çok beğenen birindendir bu. Şimdi oyunumu bitirebilirim." Artık pek mutluydu.

Kırlangıç, ertesi gün limana indi. Büyük bir geminin sereni üstünde oturup gemicilerin koca koca sandıkları iplerle ambarlardan çıkarmalarını seyretti. Her sandık çıktıkça, "Yıssa, molaaa," diye haykırıyorlardı. Kırlangıç, "Mısır'a gidiyorum," diye bağırdı, ama kimse aldırmadı, o da ay doğunca Mutlu Prensini yanına döndü:

"Sizinle esenleşmeye geldim" diye seslendi.

Prens, "Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç, bir gececik daha kalmaz mısınız?" dedi.

Kırlangıç, "Kış geldi, kavurucu kar da nerdeyse gelir. Mısır'da yemyeşil hurma ağaçlarının üzerinde güneş sıcaktır. Timsahlar da çamurlarda yan gelip tembel tembel bakınırlar. Arkadaşlarım şimdi Baalbek Tapınağı'nda yuva yapıyorlar. Pembeli beyazlı kumrular onları seyrede seyrede birbirlerine karşı dem çekiyorlar. Prensçiğim, sevgili Prens, sizden ayrılmalıyım, ama sizi hiç unutmayacağım, önümüzdeki İlkyaz'a verdiklerinizin yerine iki güzel mücevher getiririm; al yakut, al güllerden daha kırmızı; gök yakut da, engin deniz gibi mavi olacak."

Mutlu Prens, "Aşağıki alanda.. " dedi, ". . küçük bir kibritçi kız var. Kibritlerini su yoluna düşürdü, hepsi bozuldu. Eve para götürmezse babası dövecek. Kızcağz ağlıyor. Ne ayakkabısı var, ne çorabı,

başcağızı da açık. Öbür gözümü çıkar, ona ver de babası dövmesin."

Kırlangıç, "Yanınızda bir gece daha kalırım," dedi, "Ama gözünüzü çıkaramam. Sonra büsbütün kör olursunuz."

Prens, "Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç, buyruğumu yap" dedi.

Kırlangıç, Prens'in öbür gözünü de alıp aşağı doğru fırladı. Kibritçi kızın yanından süzülüp mücevheri

avucunun içine bırakıverdi. Kız, "Ah, ne güzel cam parçası!" diye gülererek koşa koşa eve gitti.

Sonra küçük Kırlangıç Prens'in yanına döndü, "Şimdi kör oldunuz" dedi. "Artık ben hep yanınızda kalacağım." Prens, "Hayır, küçük Kırlangıç," dedi, "Sen Mısır'a gitmelisin."

Kırlangıç, "Hep yanınızda kalacağım," diye Prens'in ayağının dibinde uykuya daldı.

Ertesi gün hep Prens'in omuzunda oturup ona yabancı ülkelerde gördüklerini anlattı. Nil'in

kıyılarında sıra sıra dizilip kırmızı balıkları avlayan kızıl ibiştir kuşlarından; çölde oturup her şeyi bilen,

kendisi de dünyayla yaşıt yaşlı Sfenks'ten; develerinin yanında kehribar tespah çeke çeke ağır ağır

yürüyen tacirlerden; Ay dağlarının koskoca bir billura tapan, abanoz gibi kapkara kralından; bir

hurma ağacında uyuyup kendisini yirmi rahibe bal helvasıyla besleten koca yeşil yilandan; büyük bir

gölde iri yayvan yaprakların üstünde yüzüp her zaman kelebeklerle savaşan Yecüc Mecüclerden söz etti.

Prens, "Sevgili küçük Kırlangıç, bana çok meraklı şeyler söylüyorsun," dedi, "Ama en meraklı şey,

insanların acıları. Düşkünlükten büyük hiçbir giz yok. Kentimin üzerinde uç da, küçük Kırlangıç,

bütün gördüklerini bana anlat."

Kırlangıç kentin üzerinde uçtu: yoksullar kapı diplerinde otururken zenginlerin güzel evlerinde safa

sürdüklerini gördü. Karanlık ara yollara girip, kapkara sokaklara kayıtsız kayıtsız bakan aç çocukların

kâğıt gibi yüzlerini gördü. Bir köprünün kemeri altında iki küçük çocuğun kucak kucağa yatıp

birbirlerini ısıtmaya çalıştığını gördü. Çocuklar, "Aman, çok açız," dediler. Bekçi "Orada

yatamazsınız," diye bağırdı; onlar da yağmur altında gözden yittiler.

Sonra dönüp gördüklerini Prens'e anlattı.

Prens, "Üstüm saf altınla kaplıdır," dedi, yaprak yaprak söküp yoksullarıma götür; yaşayanlar hep altının insanı mutlu edeceğini sanırlar."

Kırlangıç, Mutlu Prens perişan bir duruma gelinceye kadar altını yaprak yaprak söktü. Yaprak yaprak yoksullara dağıttı; çocukların benzine renk geldi ve sokaklarda gülüp oynamaya koyuldular, "Artık ekmeğimiz var," diye haykırmaya başladılar.

Derken kar bastırdı, arkasından da don. Sokaklar sanki gümüştenmiş gibi parıl parıl parlıyordu.

Upuzun buzlar evlerin saçaklarından billur hançerler gibi sarkıyor, herkes kürklerle dolaşiyor, küçük çocuklar da kıpkırmızı başlıklarla buz üstünde kayıyorlardı.

Zavallı küçük Kırlangıç üşüdükçe üşüdü, ama Prens'i bırakmak istemedi; onu çok seviyordu. Ekmekçi

görmeden fırının dışındaki ekmek ufaklarını topluyor; kanatlarını çırpa çırpa da ısınmaya çalışıyordu.

Ama sonunda öleceğini anladı. Ancak bir kez daha Prens'in omuzuna dek uçabilecek gücü kalmıştı.

Hafifçe, "Hoşçakal, sevgili Prens," diyebildi, "Elinizi öpmeme izin verir misiniz?"

Prens, "Demek sonunda Mısır'a gidiyorsun küçük Kırlangıç; buna sevindim. Burada uzun süre kaldın, ama beni dudaklarımdan öpmelisin, çünkü seni seviyorum," dedi.

Kırlangıç, "Gittiğim yer Mısır değil" dedi, "Ben ölümün ocağına gidiyorum. Ölüm de uykunun kardeşi değil mi?"

Ve Mutlu Prens'i dudaklarından öpüp ayaklarının dibine ölü olarak düştü.

Tam o anda Mutlu Prens'in içinde bir şey kırılmış gibi şaşırtıcı bir çatırtı duyuldu. Kurşundan yüreği, tam ortasından ikiye ayrılmıştı. Don'un pek sert olduğu kesindi.

Ertesi sabah erkenden Belediye Başkanı, Belediye Meclisi üyeleriyle birlikte aşağıdaki alanda dolaşıyordu. Sütunun önünden geçerken başını kaldırıp yontuya baktı, "Vay, Mutlu Prens'e ne olmuş

böyle?" dedi.

Her zaman Belediye Başkanı'nın söylediklerine uygun söz söyleyen meclis üyesi de, "Sahi, ne kılığa girmiş?" diye haykırdı; ikisi de, bakmak için yontunun altlığına çıktılar.

Başkan, "Kılıcının yakutu düşmüş, gözleri gitmiş, artık altınlığı da kalmamış; dilenciden biraz iyi durumda. ." dedi.

Üyeler de, "Ya, dilenciden biraz iyi durumda" dediler.

Başkan, "İşte ayaklarının dibinde de bir kuş ölüsü!" diye sürdürdü konuşmasını, "Doğrusu kuşların burada ölmesine izin verilemeyeceği konusunda bir buyruk çıkarmalıyız." Belediye yazmanı bu düşünceyi hemen yazdı.

Bunun üzerine Mutlu Prens'in yontusunu yıktılar. Üniversitede sanat profesörü, "Artık güzel olmadığına göre, yararlı da değildir," dedi.

Sonra yontuyu fırında erittiler. Başkan, madenle ne yapmak gerektiğine bir karar vermek üzere meclisi topladı; "Elbette başka bir yontu yaptırmalıyız," dedi, "Bu da ancak benim kendi yontum olabilir."

Meclis üyelerinin her biri, "Benim yontum, benim yontum!" diye kavgaya tutuştu. Son işittiğim zaman hâlâ kavga ediyorlardı.

Döküm yerindeki işçilerin başı, "Ne tuhaf şey! Bu kurşun yürek bir türlü fırında erimiyor; bari bir yana atalım," dedi ve içinde ölü kuşun da bulunduğu bir toz yığınının üstüne attılar.

Tanrı meleklerinden birine, "Bana kentteki en iyi iki şeyi bulup getirin," dedi; melek de kurşun yürekle ölü kuşu götürdü.

Tanrı, "Doğru seçmişsiniz," dedi, "Çünkü cennetimin bahçesinde bu küçük kuş sonsuza dek ötecek ve Altın Ülkemde Mutlu Prens beni kutsayacak."

BÜLBÜL - GÜL

Genç Öğrenci, "Al bir gül görürsem, benimle dans edeceğini söyledi. Ama bütün bahçemde bir tek

bile al gül yok," diye ağlıyordu.

Bülbül, Karameşe'nin içindeki yuvasından bunu duydu, yaprakların arasından bakıp merak etti.

Genç, ağlayarak, "Bütün bahçemde bir tanecik al gül yok!" diyordu; gözleri yaşla doluydu; "Ah şu mutluluk ne hiçten şeylere bağlı! Bütün akıllı insanların yazdıklarını okudum, felsefenin bütün gizlerine erdim de gene al bir gülün yokluğu yaşamımı altüst ediyor."

Bülbül, "İşte sonunda gerçek âşığı buldum," dedi, "Hiç tanımadığım halde gecelerce onun için şakıdım, gecelerce onun destanını yıldızlara okudum, şimdi kendisini görüyorum. Saçları sümbül gibi koyu; dudakları yüreğinin titrediği gül gibi al. Ama tutku, yüzünü fildişi gibi soldurmuş, üzüntü alınına damgasını vurmuş.

Genç Öğrenci, "Prens yarın gece balo veriyor," diye söylendi, "Sevgilim de gidecek. Al bir gül götürebilsem, gün ağarıncaya dek benimle dans edecek. Al bir gül götürebilsem onu kollarımın arasına alacağım, o başını omzuma dayayacak, elleri de avucumun içinde kalacak. Ama bahçemde hiç al gül yok; demek yapayalnız bir köşede oturacağım, o da yanımdan geçecek, bana hiç bakmayacak, gönlüm kırılacak."

Bülbül, "İşte gerçek âşık bu," dedi, "Benim şakıdıklarımın acısını o çekiyor; bana heves, ona yas. Aşk

şaşılacak bir şey, kesinlikle! Zümrütlerden, yakutlardan daha değerli. İncilerle, lâllerle değişilemez, pazara da çıkarılamaz. Ne satıcılardan parayla alınabilir, ne de altın teraziyle tartılır. ."

Genç Öğrenci, "Saz takımı sayvana geçip telli sazlarını çalacak, sevgilim de arpla kemanın sesine uyup dans edecek. Öyle hafif dans edecek ki ayakları bile yere değmeyecek, saraylılar da çevresine üşüşecek, ama benimle dans etmeyecek, çünkü ona verecek al gülüm yok," diye kendisini otların üstüne attı ve elleriyle yüzünü kapayıp ağladı.

Kuyruğu havada küçük bir yeşil Kertenkele, yanından hızla geçerken sordu: "Niye ağlıyor?"

Güneş ısınının demeti içinde titreyip duran Kelebek, "Sahi, niye?" dedi.

Bir Papatya, yanındakine fısıldadı: "Evet niye?" Bülbül yanıtladı: "Bir al gül için ağlıyor."

Hepsi bir ağızdan, "Al gül için mi?" diye bağırdılar, "Ne gülünç şey!" Küçük Kertenkele de pek alaycı

bir şeydi, kahkahayla güldü.

Ama Bülbül, Öğrenci'nin üzüntüsündeki gizi anladı; meşe ağacında sessiz sessiz oturup aşkın gizemini düşündü.

Birdenbire boz kanatlarını açıp kendini havaya bıraktı. Ağaçlı yamaçların içinden bir gölge gibi bahçeyi dolaştı.

Çimen tarhın ortasında güzel bir gül fidanı vardı. Bülbül bunu görünce sürgünlerinden birinin üzerine kondu:

"Bana al bir gül ver de, sana en güzel şarkımı okuyayım," dedi.

Fakat fidan başını iki yana salladı:

"Benim güllerim beyazdır" diye yanıt verdi, "Denizin köpüğü gibi, dağların üstündeki karlardan daha beyaz. Ama eski güneş saatinin çevresinde yetişen kardeşime git. Belki istediğini o verebilir."

Bülbül de eski güneş saatinin çevresinde yetişen gül fidanına gitti.

"Bana al bir gül ver de, sana en güzel şarkımı okuyayım," diye seslendi.

Ama fidan başını iki yana salladı:

"Benim güllerim sarıdır" diye yanıt verdi, "Kehribar bir taht üstünde oturan deniz kızının saçları gibi sarı. Tırpancılar tırpanlarıyla gelinceye dek çayırılıkta açılan altın top çiçeğinden daha sarı. Ama Öğrenci'nin penceresinin altında yetişen kardeşime git, belki istediğini o verebilir."

Bülbül de Öğrenci'nin penceresinin altında yetişen gül fidanına gitti:

Ama fidan başını iki yana salladı:

"Benim güllerim aldır" diye yanıt verdi, "Kumrunun ayakları gibi al; okyanusun kovuklarında sere serpe dalgalanan mercan kanatlarından daha al. Ama, kış damarlarımı kavurdu, don tomurcuklarımı kopardı, bora dallarımı kırdı. Bu yıl artık hiç gül veremeyeceğim."

Bülbül, "Bütün istediğim al bir gül!" diye haykırdı; "Bir tanecik al gül! Onu elde etmemin hiçbir yolu

yok mu?"

Fidan, "Bir yol var dedi. "Ama, öyle korkunç ki söylemeyi göze alamıyorum."

Bülbül, "Söyle, ben korkmam," dedi.

Fidan, "Al bir gül istiyorsan, onu kendin ay ışığında müzikten yaratıp, kendi yüreğinin kanıyla boyayacaksın. Yüreğini bir dikene dayayıp bana şarkı okumalısın; diken yüreğini delmeli, senin can kanın da benim damarlarımdan içeri boşalıp benim olmalı."

Bülbül, "Bir al gül için ölüm çok yüksek bir paha," diye haykırdı, "Bütün evrende yaşam çok değerli.

Yeşil koruda oturup, altın arabasında güneşi, inci arabasında da ayı seyretmek ne güzel! Karaçalının baygın kokusu tatlı, koyaklara gizlenen mavi boru çiçekleri hoş, kırlarda biten fundalar sevimli. Fakat gene de aşk, yaşamdan üstün. Sonra insan yüreğinin yanında bir kuşun yüreği nedir ki?"

Ve boz kanatlarını açıp kendisini havaya bıraktı. Bahçenin üzerinden bir gölge gibi silindi, bir gölge gibi ağaçlı yamaçtan indi.

Hâlâ genç Öğrenci, bıraktığı yerde, çimende yatıyordu; güzel gözlerindeki yaşlar da hâlâ kurumamıştı.

Bülbül, "Mutlu ol!" diye haykırdı, "Mutlu ol; al güle kavuşacaksın! Ben onu ay ışığında müzikten yaratıp kendi yüreğimin kanıyla boyayacağım. Buna karşılık, senden bütün istediğim gerçek bir âşık olman; çünkü, felsefe akıllıdır ama aşk felsefeden de akıllıdır; güç korkunçtur ama aşk güçten daha korkunçtur. Kanatları alev rengindedir, alevle boyalı vücudu vardır; dudakları bal kadar tatlı, soluğu karanfil buhuru gibidir."

Öğrenci, çimenden başını kaldırıp baktı ve dinledi, ama bülbülün kendisine ne söylediğini anlayamadı, çünkü o ancak kitaplarda yazılı şeyleri bilirdi.

Ama Meşe ağacı anladı, üzüldü; çünkü kendi dalları arasında yuva kuran Bülbül'e pek düşküncü.

"Bana," dedi, "Son bir şarkı oku, çünkü sen gidersen pek kimsesiz kalacağım."

Ve Bülbül, Meşe ağacına şarkı okudu, sesi gümüş bir testiden dökülen suyun sesini andırıyordu.

O şarkısını bitirince Öğrenci kalktı, cebinden bir defterle bir kurşun kalem çekip çıkardı.

Ağaçlıktan çıkarken kendi kendine, "Bülbülün güzel bir görünümü var, bu yadsınamaz; ama duygusu var mı? Hiç sanmam. Tıpkı birçok sanatçı gibi, baştan başa söylemiş; içtenliği hiç! Başkası için özveride bulunmaz, bütün düşüncesi müzik; herkes de bilir ki sanat bencildir. Gene de kabul etmek gerek ki sesinde bazı güzel ezgiler var. Yazık, bunların hiçbir anlamı yok; hiçbir işe de yaramıyor," diyerek odasına gidip küçük ot yatağına uzandı ve sevgilisini düşünmeye başladı, az sonra da uykuya daldı.

Gökyüzünde ay görününce, Bülbül, gül fidanına gidip göğsünü dikene dayadı. Bütün gece göğsü dikende öttü, buz gibi billur ay da sarkıp onu dinledi. Bütün gece öttü, diken göğsünden içeri girdi ve can kanı vücudundan çekildi.

İlkin oğlanla kızın içinde doğan aşkı şakıdı ve Bülbül'ün şarkıları birbiri arkasına sıralandıkça gül fidanının en üst sürgününde yaprak yaprak nefis bir gül açıldı. Önce uçuk bir rengi vardı, ırmakların üzerine serilen sis gibi uçuk, sabahın ayakları gibi soluk, ilk alacakaranlığın kanatları gibi gümüştendi. Bir gülün gümüş bir aynaya vuran yansıması, gümüş bir suya vuran gölgesi nasılsa, gül fidanının en üst dalında açılan gül öyleydi.

Ama, Gül fidanı Bülbül'e, "Dikene daha sıkı yaslan," diye seslendi, "Daha sıkı yaslan küçük Bülbül, daha sıkı yaslan, yoksa gül bitmeden gün doğacak."

Bülbül dikene daha sıkı yaslandı ve ötüşü kat kat yükseldi, çünkü erkekle kızın ruhundaki tutkunun doğuşunu şakıyordu.

Ve gülün yapraklarını hafif bir pembelik bürüdü; tıpkı gelinin dudaklarını ilk öpüşünde güveyin yüzünü kaplayan pembelik gibi. Ama, daha diken gülün yüreğine değmemiş, gülün yüreği de beyaz kalmıştı; çünkü gülün yüreğini ancak bir bülbülün yüreğindeki kan kızartabilirdi.

Fidan, Bülbül'e, "Daha sıkı yaslan," diye seslendi, "Daha sıkı yaslan küçük Bülbül, daha sıkı yaslan, yoksa gül bitmeden gün doğacak."

Bülbül dikene daha sıkı yaslandı, diken de Bülbül'ün yüreğine değdi ve bütün vücudunda bir acı

ürperdi. Yana yana acıdı, acı acı öttü; çünkü ölümle tamamlanan aşkı, mezarda ölmeyen aşkı sakıyordu.

Nefis gül kızardı, tıpkı doğu havasının gülü gibi, yapraklarının çevresi kıpkırmızıydı, kıpkırmızı yürek, yakut gibiydi.

Ama Bülbül'ün sesi hafifledi, kanatları titremeye başladı, gözüne bir perde geldi, şarkısı gitgide soldu, soldu, boğazına bir şey düğümlenir gibi oldu.

Son coşkun bir ezgi saldı, beyaz ay işitti, tanı unuttu, gökyüzünde kalakaldı. Al gül duydu, bütün vücudu coşkuyla ürperdi ve yapracıklarını soğuk sabah havasına serdi. Yankı onu kırlardaki eflatun mağarasına taşıdı, uyuyan çobanları düşlerinden ayırdı; ırmağın sazları üzerinden esti, onlar da haberi denize götürdü.

Fidan, "Bak, bak!" dedi, "Artık gül tamamlandı." Ama Bülbül yanıt vermedi; çünkü uzun çayırıların içinde, yüreğinde diken, cansız yatıyordu.

Öğrenci, öğleyin penceresini açıp dışarıya, "Aman ne eşsiz bir talih!" diye haykırdı, "İşte al bir gül! Bütün ömrümde hiç böyle bir gül görmedim. Öyle güzel ki kesinlikle uzun, Latince bir adı vardır." Ve uzanıp gülü kopardı.

Sonra şapkasını giyip elinde gülle koşa koşa profesörün evine gitti.

Profesörün kızı kapının önünde oturmuş, bir makaraya mavi ipek sarıyor, köpeği de ayağının dibinde yatıyordu.

Öğrenci, "Al bir gül getirirsem benimle dans edeceğinizi söylemişsiniz," dedi, "İşte bütün dünyanın en

al gülü. Bu gece tam yüreğinizin üstüne takacaksınız, biz dans ederken sizi nasıl sevdiğimi o anlatacak."

Fakat kızın kaşları çatıldı.

"Galiba giysime yaraşmayacak," yanıtını verdi, "Sonra Saray Başyazmanı'nın yeğeni bana çok güzel bir mücevher göndermiş, herkes de bilir, mücevherler çiçeklerden çok pahalıdır."

Öğrenci öfkeyle, "Vallahi pek iyilikbilmezmişsiniz," diye güllü sokağa fırlattı; gül oradan su yoluna düştü ve üzerinden bir arabanın tekerleği geçti.

Kız, "İyilikbilmez ha?" diye bağırdı, "Ben size bir şey söyleyim mi? Siz pek kabasınız; peki, siz kim oluyorsunuz? Bir Öğrenci parçası. Eminim, ayakkabınızda Başyazman'ın yeğenindeki gibi gümüş toka bile yoktur," dedi ve sandalyesinden kalkıp eve girdi.

Öğrenci dışarı çıkarken, "Aşk ne de saçma bir şeymiş" dedi, "Mantığın yarısı kadar bile yararı yok; çünkü hiçbir şeyi kanıtlamıyor, sonra hep olmayacak şeylerden birini söylüyor, insanı da doğru olmayan şeylere inandırıyor. Doğrusu hiçbir pratik yararı yok. Hem bu yüzyılda pratik olmak her şeyin başı. . Ben gene felsefeye dönüp metafizikle uğraşayım," diye odasına gitti ve koskaca, tozlu bir kitap çıkarıp okumaya başladı.

BENCİL DEV

Çocuklar her akşam okuldan çıktıktan sonra gidip Dev'in bahçesinde oynarlardı. Yemyeşil, yumuşacık otlarla kaplı, geniş, güzel bir bahçeydi. Ötede beride iri güzel çiçekler çayırın üzerinden yıldızlar gibi bakardı. İlkyazda pembeli incili çiçekler açıp, güze bol bol meyve veren on iki de şeftali

ağacı vardı. Kuşlar ağaçlara dizilir, tatlı tatlı öyle ötelерdi ki çocuklar dinlemek için oyunlarını bırakırlardı. Birbirlerine, "Burada ne kadar eğleniyoruz!" diye bağışırlardı.

Bir gün Dev dönüverdi. Arkadaşı Kornval Umacısı'nı ziyarete gitmişti. Yanında yedi yıl kalmış, yedi yıl bitince bütün söyleyecekleri de bitmişti; çünkü sözleri sınırlıydı, artık kendi kalesine dönmek istedi. Gelir gelmez de çocukların bahçede oynadıklarını gördü.

Kaba, kalın bir sesle, "Ne yapıyorsunuz burada?" diye bağırdı; çocuklar da kaçtılar.

Dev, "Benim bahçem, benim bahçemdir! Kim olsa bunu anlar. Kendimden başka hiçkimsenin de orada oynamasına izin vermem!" diye bahçenin çevresine koskoca bir duvar ördü. Üzerine de bir duyuru tahtası astı.

DUVARI AŞANLAR

CEZALANDIRILACAKTIR.

O, pek bencil bir devdi.

Artık zavallı çocukların oynayacak yerleri yoktu. Yolun üstünde oynamayı denediler, ama yol pek tozlu hem de sert taşlarla doluydu. Bu da hiç hoşlarına gitmedi. Derslerden sonra yüksek duvarın çevresinde dolaşır, içerdeki güzel bahçeden konuşurlar, birbirlerine "Ah orada nasıl da eğlenirdik!" derlerdi.

Derken İlkyaz geldi, bütün kırlar küçük küçük kuşlarla doldu. Yalnızca Bencil Dev'in bahçesinde mevsim hâlâ kıştı. Çocuklar yok diye kuşlar orada ötmek istemedi. Ağaçlar çiçek açmayı unuttu. Yalnızca güzel bir çiçek çayırlar arasından başını çıkarıp baktı, ama duyuru tahtasını görünce çocuklar için öyle üzüldü ki yeniden başını toprağa sokup uykuya vardı. Hoşnut olanlar yalnızca Kar ve Don'du; "İlkyaz bu bahçeyi unutmuş. Artık bütün yıl burada otururuz," diye bağıştılar. Kar koskoca beyaz yamçısıyla çayırları örttü; Don da, bütün ağaçları gümüşle kapladı. Sonra Karayeli de yanlarına çağırdılar, o da geldi. Kürklere bürünmüştü, bahçede gür gür gürleyip baca külâhlarını yerlere devirdi, "Burası pek eğlenceli bir yer!" dedi, "Dolu'yu da çağırmalıyız." Dolu da geldi; o da her gün üç saat kalenin damının üstündeki arduvaz kiremitlerden birçoğunu kırıncaya dek takırdayıp durdu. Sonra olanca hızıyla bahçede koşa koşa döndü, döndü. Kurşuniler giyinmişti; soluğu da buz gibiydi.

Bencil Dev penceresinde oturup bembeyaz, soğuk bahçesine bakarken, "İlkyaz neden böyle gecikti anlamıyorum," dedi, "Dilerim hava değişir."

Ama, artık ne İlkyaz geldi ne de yaz. Güz her bahçeye altın meyveler verdi, ama Dev'in bahçesine hiçbir şey vermedi, "O çok bencil!" dedi. Artık orası hep kıştı. Karayel'le Kar, Dolu'yla Don ağaçların arasında dans edip durdular.

Bir sabah Dev yatakta uyanık yatarken güzel bir ezgi duydu. Kulaklarına öylesine tatlı tatlı geliyordu

ki krallık orkestrası geçiyor sandı. Bu, penceresinin dışında öten küçük bir keten kuşuydu.

Bahçesinde kuş sesi duymayalı öyle uzun bir zaman olmuştu ki, bu ona dünyanın en duyulmamış müziği gibi geldi. O zaman Dolu, başının üzerinde dansını bıraktı, Karayel'in gürültüsü dindi ve açık pencereden içeri baygın bir koku sindi. Dev, "Sonunda sanırım İlkyaz geldi" diye yatağından atlayıp dışarı baktı.

Ne görsün?

En görülmemiş bir görünüm. Duvarın küçük bir deliğinden çocuklar içeri girivermişler, ağaçların dallarında oturuyorlardı. Görebildiği her ağaçta küçücük bir çocuk vardı. Ağaçlar da çocukların geri gelmesiyle öyle hoşnut olmuşlardı ki baştan başa çiçeklere bürünmüş, çocukların başları üzerinde kollarını sallıyorlardı. Kuşlar uçuşa uçuşa neşe içinde cıvıldıyor, yemşeyil çayırların içinden de kır çiçekleri başlarını çıkarmış, gülüyorlardı. Görülmemiş bir görünümdü. Yalnızca bir köşe hâlâ kıştı. Bu,

bahçenin en uzak köşesiydi, tam orada bir çocuk duruyordu. Öyle küçüktü ki ağacın dallarına yetişemiyor, çevresinde dönüp dolaşıyor, acı acı ağlıyordu. Zavallı ağaç hâlâ Don'la ve Kar'la kaplıydı,

üzerinde de Karayel esiyor, gürlüyordu. Ağaç, "Hadi, çık küçük!" diye dallarını elinden geldiğince indiriyordu, ama çocuk pek miniminiydi.

Dev dışarıya bakarken yüreği için için eridi. "Nasıl da bencilmişim!" dedi, "Niçin İlkyaz'ın buraya gelmek istemediğini şimdi anlıyorum. Şu zavallı yavrucuğu ağacın üstüne çıkarayım; sonra da duvarı yıkarım, bahçem artık sonsuza dek çocukların oyun yeri olur." Yaptıklarına iyice pişman olmuştu.

Usul usul merdivenden aşağı inip bahçeye çıktı. Ama çocuklar onu görünce öyle korktular ki hep kaçıştılar. Ve bahçeye kış geri döndü. Yalnızca o küçük çocuğun gözleri yaşla öyle dolmuştu ki Dev'in

geldiğini göremediği için kaçmadı. Dev de arkasından gizlice yaklaşıp yavaşça onu ellerinin arasına aldı ve ağacın üstüne koyuverdi. Ağaç hemen çiçekler açtı, kuşlar gelip üzerinde öttü. Çocuk iki kolunu Dev'in boynuna sarıp onu öptü. Öteki çocuklar da artık Dev'in eskisi gibi kötü olmadığını

görünce koşa koşa geri döndüler, onlarla birlikte İlkyaz da geldi. Dev, "Artık burası sizin bahçeniz, küçük yavrular," dedi ve koca bir balyoz alıp duvarı yıktı. Saat on ikide insanlar çarşıya giderken görüp görecekları en güzel bahçede Dev'i çocuklarla oynuyor buldular.

Çocuklarla Dev, bütün gün oynadılar. Akşam olunca Dev'e hoşçakal demeye geldiler.

Dev, "Ama, küçük arkadaşımız nerde? Hani ağaca çıkardığım çocuk?" diye sordu. Dev, kendisini öptüğü için en çok onu sevmiştir.

Çocuklar, "Bilmiyoruz, gitmiş," diye yanıt verdiler.

Dev, "Ona söyleyin, yarın kesinlikle gelsin," dedi; ama çocuklar onun nerede oturduğunu bilmediklerini, kendisini bundan önce hiç görmediklerini söylediler; Dev pek üzüldü.

Her akşam okul kapanınca, çocuklar gelip Dev'le oynuyorlardı. Ancak Dev'in sevdiği küçük çocuk artık hiç görünmüyordu. Dev bütün çocuklara iyi davranıyordu, ama gene ilk dostunu özleyor, sık sık ondan söz edip, "Ah onu nasıl da görmek istiyorum," diyordu.

Yıllar geçti, Dev pek yaşlandı, güçten düştü. Artık koşup oynayamıyor, kocaman bir koltukta oturup çocukların oyununa bakıyor, bahçesiyle övünüyor; "Birçok güzel çiçeğim var," diyordu, "ama bütün çiçeklerin en güzeli çocuklar."

Bir kış sabahı giyinirken dışarı bahçesine baktı. Artık Kış'tan nefret etmiyordu, çünkü bu, yalnızca İlkyaz uyuyor, çiçekler de dinleniyor demektir.

Birdenbire gözlerini şaşkınlıkla ovuşturdu baktı, baktı. Böyle bir şeyi hiç görmemiştir: Bahçenin en uzak bir köşesinde, güzel beyaz çiçeklere bürünmüş bir ağaç vardı. Dalları altındandı, her birinden gümüş yemişler sarkıyor, altında da sevdiği küçük çocuk duruyordu.

Dev büyük bir sevinç içinde merdivenlerden aşağı koştu, acele acele bahçenin öbür ucuna geçip çocuğun yanına vardı. İyice yaklaşıncı yüzü öfkeyle kıpkırmızı kesildi, "Seni yaralamaya kim cesaret etti?" dedi. Çünkü çocuğun avuçlarında ikişer tane çivi izi vardı, iki çivi izi de ayaklarında.

Dev, "Seni yaralamaya kim cüret etti?" diye bağırdı, "Söyle de kocaman kılıcımı alıp onu

haklayayım."

Çocuk, "Yo, bunlar sevginin yaraları," dedi. Dev, "Sen kimsin?" derken üstüne garip bir korku çöktü ve çocuğun önünde dize geldi.

Çocuk Dev'e gülümsedi, "Siz beni bir kerecik bahçenizde oynattınız, bugün ben de sizi kendi bahçeme, cennete götüreceğim," dedi.

Çocuklar akşam koşa koşa içeri girdikleri zaman baştan başa beyaz çiçeklere bürünmüş ağacın altında Dev'in ölüsünü buldular.

CANDAN DOST

Bir sabah yaşlı Su Faresi başını deliğinden çıkardı. Pırıl pırıl boncuk gibi gözleri, dimdik kurşuni bıyıkları vardı, kuyruğu da upuzun kara bir lastik parçası gibiydi. Küçücük ördekler havuzda yüzüyor, tıpkı sarı kanaryalara benziyorlardı. Kıpkırmızı bacaklı, duru beyaz anneleri onlara suyun üzerinde nasıl tepetaklak durulacağını öğretiyordu.

"Tepetaklak duramadıkça hiçbir zaman yüksek bir toplumda bulunamazsınız," deyip duruyor, ikide bir de bunun nasıl yapılacağını gösteriyordu. Ama küçük ördekler annelerine hiç aldırıyorlardı.

Öyle küçüktüler ki, toplum içinde bulunmanın ne gibi yararları olacağını anlayamıyorlardı.

Yaşlı Su Faresi, "Ne dikbaşlı çocuklar, doğrusu boğulmayı hak ediyorlar," diye bağırdı.

Anne Ördek, "Hiç de değil! Herkes acemilik çeker. Anneler babalar da pek sabırlı olamıyor," diye yanıt verdi.

Su Faresi, "O, analık babalık duygusundan hiç haberim yok," dedi, "Ben aile adamı değilim, şimdiye dek hiç evlenmedim, doğrusu niyetim de yok. Aşk kendine göre iyi bir şey, ama dostluk daha da iyi.

Gerçekten yer yüzünde candan bir dostluktan daha soylu ve az görülür hiçbir şey bilmiyorum."

Oracıkta bir söğüt ağacından bütün konuşulanları dinleyip duran yemyeşil bir Ketenkuşu, "Ya candan bir dostun görevleri konusunda düşünceniz nedir, lütfen söyler misiniz?" diye sordu.

Ördek de, "Evet, benim de öğrenmek istediğim işte bu" diye havuzun öbür ucuna kadar yüzüp

çocuklarına iyi bir örnek verebilmek üzere tepe aşığı durdu.

Su Faresi, "Ne budalaca bir soru!" diye bağırdı, "Candan dostumun elbette benim için canını bile verebilmesini beklerim."

Küçük kuş gümüş sürgünün üstünde sallana sallana minimini kanatlarını çırparak "Buna karşılık ya siz ne yaparsınız?" dedi.

Su Faresi, "Anlamıyorum" diye yanıt verdi.

Ketenkuşu, "Size bu konuda bir masal söyleyeyim," dedi.

Su Faresi, "Masal benim hakkımda mı?" diye sordu, "Öyleyse dinlerim; çünkü uydurma şeylerden pek hoşlanırım."

Ketenkuşu, "Size uyarlanabilir," diye aşığı doğru uçup suyun kıyısına kondu ve Candan Dost'un öyküsünü anlattı.

"Evvel zaman içinde," dedi, "Hans adında bir çocuk varmış."

Su Faresi, "Sayıda sırada bir şey miymiş bari?" diye sordu.

Ketenkuşu, "Yok," dedi, "Hiç de sayıda sırada filan değilmiş; temiz yüreğiyle iyi huylu insanlara özgü yusuvarlak, tuhaf yüzünden başka farklı bir şeyi yokmuş. Küçük bir köy evinde tek başına oturur, her gün bahçesinde çalışırmış. Bütün ülkede, onunki gibi güzel bahçe yokmuş. Hüsnüyusuflar, Şebboylar, Çobankeseleri, Katmerli Düğün Çiçekleri orda yetişirmiş. Mor Şamgülleri, Sarıgüller, Leylaklar, altın sarısı Zağra Lâleleri, Çiğdemler, mor, beyaz Menekşeler orda bulunurmuş, Hasekiküpesi, Hanımgömleği, Tere, Mercanköşk, Fesleğen, Çuha çiçeği, Tuğaşahi Zambağı, Altıntop çiçeği, Katmerli Karanfil, aydan aya her zaman seyredilecek güzel şeyler, koklanacak güzel kokuların bulunması için, zamanları geldikçe birbiri arkasından orada açar, orada açılırmış.

Küçük Hans'in (*) birçok dostu varmış, ama en candan dostu Değirmenci Koca Hugh'ymuş (söylenişi: Hiyu). Evet, zengin Değirmenci Hans'in öyle candan dostuymuş ki, duvardan uzanıp koca bir demet çiçek ya da bir tutam yeşillik koparmadan, ya da yemiş mevsimiye ceplerini eriklerle, kirazlarla

doldurmadan geçmezmiş.

Değirmenci, 'Gerçek dostların hiç ayrısı gayrısı olmamalı,' der, Hans de başını sallayıp gülümser, bu denli yüksek düşünceli bir dostu olduğu için övünürmüş.

Kimileyin komşular haklı olarak, zengin Değirmenci'nin değirmeninde yüz çuval birikmiş unu, altı tane sağlam ineği, bir koca sürü yün koyunu olduğu halde nasıl olup da küçük Hans'e karşılık olarak hiçbir şey vermeyişine şaşarlarmış; ama Hans böyle şeylerle kafasını yormaz; hiçbir şey ona Değirmenci'nin gerçek dostluğun özveriye dayandığı konusunda söylediği bütün bu duyulmamış şeyleri dinlemekten daha fazla zevk vermezmiş.

İşte küçük Hans bahçesinde böylece çalışıp durmuş. İlyazda, yazın, güzün pek keyifli olurmuş; ama kış gelip de çarşıya götürecektir yemişi, çiçeği kalmayınca soğukla açlıktan epey sıkıntı çeker, çoğu akşamlar birkaç tane armut kurusu ya da çetin cevizden başka yiyecek bir şey bulamadan yatmak zorunda kalırmış. Sonra Değirmenci hiç kendisini görmeye gelmediği için son derece yalnızlık çekermiş.

Değirmenci, karısına, 'Kar sürdükçe benim küçük Hans'e gitmemin hiç yararı yok,' dermiş, 'Çünkü insanlar sıkıntıdayken kendi hallerine bırakılmalı, konuklarla üzülmemeli. İşte benim dostluk anlayışım bu; doğallıkla bunda haklıyım da. İlyaza değin bekler, o zaman kendisini ziyaret ederim, o da bana koca bir sepet dolusu menekşe gülü vermek olanağını bulur; bu onu öyle hoşnut eder ki.'

Karısı da bol çam ateşi karşısındaki kocaman koltuğundan, 'Başkalarını nasıl da çok, ama nasıl da çok

düşünüyorsunuz, sizin dostluk konusunda söylediğiniz sözleriniz en büyük ikram. Vallahi Rahip Efendi bile üç katlı konakta oturup küçük parmağına da altın yüzük taktığı halde, sizin gibi güzel söz bulup söyleyemez,' dermiş.

Değirmenci'nin en küçük oğlu, 'Ama küçük Hans'ı buraya çağırılmaz mıydık? Zavallı Hans sıkıntıdaysa "poridge"imin (*) yarısını ona verir, beyaz tavşanlarımı gösterirdim!' diyecek olmuş.

Değirmenci, 'Ne serserim çocuksun!' diye bağırmış, 'Seni okula göndermenin yararını bir türlü anlayamıyorum; hiçbir şey öğrendiğin yok. Küçük Hans buraya gelip sıcacık ateşimizi, tatlı

yemeğimizi, koskoca fiçı dolusu şarabımızı görse kıskanır; kıskançlık da pek korkunç bir şeydir; insanın ahlakını bozar. Elbette küçük Hans'in ahlakının bozulmasına razı olamam. Ben onun en iyi dostuyum, hep ona gözkulak olur, hiçbir bakımdan kötülüğe kapılmamasına dikkat ederim. Sonra Hans buraya gelse, belki benden biraz ödünç un isteyiverir, ben de veremem. Un başka, dostluk başka; bu iki şeyi birbiriyle karıştırmamalı. Ya, bu sözcüklerin yazımları da ayrı, anlamları da. Bunu herkes bilir.'

Değirmenci'nin karısı, kendisi için koca bir bardağı ağız ağıza sıcak birayla doldurarak 'Ne güzel söylüyorsunuz; başım sanki ağırlaştı. Tıpkı kilisedeymişim gibi,' demiş.

Değirmenci, 'İnsanlar arasında iyi davranan pek çoktur ama iyi söz söyleyen az. Bu da söz söylemenin daha güç bir şey olduğunu gösterir. Hem aynı zamanda ince bir iştir bu,' diye yanıt vermiş ve masanın öbür yanında utancından kıpkırmızı kesilip başını önüne eğmiş, gözyaşlarını çayının içine akıtmaya başlayan küçük oğluna dik dik bakmış. Bununla birlikte, çocuk o kadar küçükmüş ki onu hoş görmelisiniz."

Su Faresi, "Öykünün sonu bu mu?" dedi.

Ketenkuşu, "Değil elbet," diye yanıt verdi, "Bu daha başlangıcı."

Su Faresi, "Öyleyse siz çağımızdan çok geri kalmışsınız. Bugünlerde her öykücü masalın sonundan başlıyor, sonra başlangıcı geliyor ve ortasında bitiyor. Yeni anlatım yöntemi, bu. Geçen gün bunu gençten biriyle havuzun çevresinde dolaşan bir eleştirmenden işittim. Bu konudan uzun uzadıya söz etti, kesinlikle haklıydı derim; çünkü mavi gözlüğü, saçsız çıplak kafası vardı. Sonra, genç ne zaman bir düşüncesini söylese, "Puh!" diye yanıt veriyordu. Ama anlatın bakalım şu öyküyü. Değirmenci pek hoşuma gitti. Benim de türlü türlü güzel duygularım vardır. Bu nedenle aramızda derin bir yakınlık var."

Ketenkuşu kimileyin bir ayağının, kimileyin öteki ayağının üstünde sıçrayarak anlatmayı sürdürmüştü:

"Kış bitip menekşe gülleri solgun sarı yıldızlarını açmaya başlar başlamaz, Değirmenci gidip küçük

Hans'i görmek istediğini söylemiş.

Karısı, 'Ya, ne kadar iyi yüreğiniz var. Hep başkalarını düşünüyorsunuz. Çiçekler için şu büyük sepeti

de alıverseniz,' demiş.

Değirmenci değirmenin kanatlarını sağlam demir bir zincirle birbirine bağlayıp kolunda sepetle yokuştan aşağı inmiş,

'Hayırlı sabahlar olsun küçük Hans,' demiş.

Küçük Hans bel küreğine dayanıp ağzı kulaklarına vararak yanıt vermiş: 'Hayırlı sabahlar olsun.'

Değirmenci, 'E, kışın ne yaptınız bakalım?' diye sormuş.

Hans, 'Bunu sormanız ne büyük incelik; doğrusu büyük iyilik,' diye haykırmış, 'Vallahi kışı pek sıkıntılı geçirdim, ama artık İlkyaz geldi, ben de hoşnutum, çiçeklerimin hepsi de pek iyi.'

Değirmenci, 'Kışın bir düziye sizi konuşur, ne durumda olduğunu merak ederdik Hans,' demiş.

Hans: 'Ne büyük incelik; ben de artık beni unuttunuz diye sanki korkuyordum.'

Değirmenci: 'Doğrusu şaştım size Hans. Gerçek dost asla unutmaz. İşte olağanüstülük burada, ama korkarım siz yaşamın şiirini anlamıyorsunuz. Sizin menekşe gülleri de gitgide ne kadar güzelleşiyor?'

Hans: 'Ya, elbette güzel; hem böyle bol olması da benim için büyük bir talih doğrusu. Çarşıya götürüp Belediye Başkanı'nın kızına satacağım; parasıyla da el arabamı geri alacağım.'

'El arabamı geri mi alacaksın? Yoksa sattın mı onu? Ne budalaca bir iş.'

Hans, 'E, ne yapayım? Satmak zorunda kaldım,' demiş, 'Görüyorsunuz, kış benim için pek kötü zamandı. Doğrusu ekmek almaya param yoktu. Ben de ilkin yabancılık ceketimin gümüş düğmelerini sattım, sonra gümüş kösteğimi, ondan sonra büyük çubuğumu, en sonunda da el arabamı sattım. Ama artık onların hepsini geri alacağım.'

Değirmenci, 'Hans, sana benim el arabamı veririm,' demiş, 'Doğrusu pek o denli yeni değil; bir yanı kopmuş, tekerlek parmaklarında da bir bozukluk var; ama gene de sana veririm. Biliyorum, bu benim için büyük bir özveri. Ondan ayrıldığım için birçok kimse beni adamakıllı aptal sanacaklar, ama ben

başkalarına benzemem; cömertlik dostluğun özüdür derim. Hem sonra, kendim için yeni bir el arabam daha var. Evet, gönlün rahat olabilir. Sana el arabamı veririm.'

'Bu doğrusu büyük bir özveri. .' diye Hansciğin tuhaf, yuvarlacık yüzü baştan başa neşeyle parlamış, 'Ben onu kolay onarırım, evde bir yaprak tahtam var.'

Değirmenci: 'Bir yaprak tahta mı? Ya! Benim ambarın damı için tam aradığım şey. Koskoca bir deliği var, kapatamazsam bütün zahire ıslanacak. Talihim varmış ki bunu söyledin! Ne tuhaf, bir iyilik başka bir iyiliği doğuruyor. Ben sana el arabamı verdim, şimdi de sen bana tahtanı vereceksin. Elbette el arabası tahta parçasından çok daha değerlidir; ama gerçek dostluk böyle şeylere önem vermez. Hadi şunu getiriver de hemen bugün ambarda işe koyulayım.'

Küçük Hans, 'Elbette,' diye koşa koşa sundurmanın altına girmiş, tahtayı çekip çıkarmış.

Değirmenci bakıp, 'Pek büyük bir tahta değilmiş, korkarım ambarımın damını onardıktan sonra, arabaya eklemek için sana hiçbir şey kalmayacak,' demiş, 'Ancak, bu benim suçum değil, şimdi sana el arabamı verdim; elbette sen de buna karşılık biraz çiçek verirsin. İşte sepet, kuzum ağzına dek dolduruver.'

Hans, keyfi kaçarak sormuş: 'Ağzına dek mi?' Çünkü sepet doğrusu pek büyükmüş. Doldursa pazara çıkacak hiçbir çiçek kalmayacağını anlamış. Gümüş düğmelerini geri almak için de içi içine sığmıyormuş.

Değirmenci: 'E, doğrusu, ben sana el arabamı verdiğime göre, sanırım birkaç çiçek istemek pek çok sayılmaz; belki yanılıyorum; ama dostluk, gerçek dostluk, ne olursa olsun kendini düşünmekten çok uzaktır.'

Hans, 'Sevgili dostum, en iyi dostum! Bahçemdeki bütün çiçekler sizin olsun; ne zaman olsa, gümüş düğmelerimden önce sizin güzel düşüncelerinize kavuşmak isterim,' diye koşa koşa bütün o güzel menekşe güllerini koparıp Değirmenci'nin sepetini doldurmuş.

Değirmenci, 'Hoşçakal küçük Hans,' diyerek omuzunda tahta, kolunda sepet, yokuştan çıkmaya

koyulmuş.

Küçük Hans de, 'Güle güle' deyip keyifli keyifli toprağı bellemeye başlamış; el arabası nedeniyle öyle

hoşnutmuş ki.

Ertesi gün birkaç hanımeline sayvandaki çivilere tuttururken Değirmenci'nin sesini duymuş; yoldan onu çağırıyormuş; hemen merdivenden atlamış, aşağı koşup duvarın üzerinden bakmış.

Değirmenci sırtında koca bir çuval unla ordaymış.

'Hansciğim, zahmet olmazsa şu un çuvalını benim hatırım için pazara kadar götürür müsün?' demiş.

Hans, 'Vah vah! Valla bugün işim çok. Bütün sarmaşıklarımı duvara çivilemem, bütün çiçeklerimi sulamam, bütün çayırları toplamam gerek,' demiş.

Değirmenci, 'E, doğrusu benim sana el arabamı vereceğimi düşününce..' ' demiş, '. geri çevirmek hiç de dostça bir davranış olmaz.'

Küçük Hans, 'Ooo, böyle söylemeyin. Dünya bir araya gelse ben dostluğa aykırı bir davranışta bulunmam,' diye seslenip koşa koşa kasketini almaya gitmiş. Sonra sırtında koca çuvalla ezile ezile yola düşmüş.

Hava çok sıcak, yol da pek tozluymuş, Hans öyle yorulmuş ki, altıncı mil taşına varmadan oturup dinlenmek zorunda kalmış. Ama yine de yüreklilikle yola düzülüp sonunda pazara varmış. Biraz orada bekledikten sonra o bir çuval unu pek iyi bir fiyatla satmış, sonra hemen eve dönmüş; çünkü gecikirse yollarda hırsızlara raslamaktan korkuyormuş.

Küçük Hans yatağa yatarken, kendi kendine, 'Günüm boşa gitti, ama iyi ki Değirmenci'yi kırmadım; en iyi dostum o, sonra el arabasını da bana verecek,' diye düşünmüş.

Ertesi sabah Değirmenci erkenden bir çuval ununun parasını almaya gelmiş, küçük Hans öyle yorgunmuş ki hâlâ yataktaymış.

Değirmenci, 'E vallahi,' demiş, 'Pek tembelmişsin. Doğrusu el arabamı vereceğimi düşünerek daha çok çalışacağını sanıyordum. Haylazlık günahdır; dostlarımdan hiçbirin aylak ya da miskin olmasını,

elbette istemem. Benim sana karşı apaçık söz söylememe gücenmezsin ya! Elbette senin dostun olmasam bunu aklıma bile getirmem. İnsan, demek istediğini olduğu gibi söylemeyecek olduktan sonra dostluğun ne yararı olur? Kim olsa parlak şeyler söyleyerek göze girip dalkavukluk etmeye çabalar. Ama gerçek dost, hep hoşça gitmeyecek şeyler söyler ve üzmetten çekinmez. Gerçek bir dost da elbette böylesini yeğler; çünkü, ancak o zaman iyilik ettiğini anlar.'

Küçük Hans gözlerini uğuşturup gecelik takkesini başından atarak, 'Çok üzüldüm,' demiş, 'Ama öyle yorgundum ki yatakta biraz yatıp öten kuşları dinlemek istedim. Bilir misiniz? Kuşları dinledikten sonra, her zaman daha iyi çalışırım.'

Değirmenci eliyle Hans'ın sırtına vurarak, 'Ya, buna çok hoşnut oldum, çünkü giyinir giyinmez değirmene gelip hatırım için, şu benim ambarın damını onarıver, diyecektim.'

Zavallı küçük Hans gidip bahçesinde çalışmayı öyle özleyormuş ki. Ancak, kendisine bu denli dostluk

gösteren Değirmenci'yi de kırmak istemiyormuş.

Utanıp çekinen bir sesle, 'Bugün işim olduğunu söylersen dostluğa aykırı bir şey yaptığım kanısına mı varırsınız?' diyecek olmuş.

Değirmenci, 'E, doğrusu el arabamı sana vereceğimi düşünürsem, bu isteğim hiç de çok bir şey değil; ama geri çevirirsen, elbet gidip onu kendim yaparım,' demiş.

Küçük Hans 'O, hiçbir zaman...' diye yatağından atlamış ve giyinip ambara gitmiş.

Bütün gün güneş batıncaya kadar orada çalışmış. Güneş batarken de Değirmenci ne yaptığını görmeye gelmiş.

Değirmenci şen bir sesle, 'E, demek ki deliği onardın ha, küçük Hans?' diye seslenmiş.

Küçük Hans merdivenden inerken, 'İyice onarıldı,' diye yanıt vermiş.

Değirmenci, 'Ah, insanın başkaları için yaptığı iş gibi zevkli hiçbir şey yoktur!' demiş.

Küçük Hans oturup alnını silmiş: 'Sizin sözlerinizi dinlemek elbet büyük bir talih; ama sanırım sizin bu güzel düşünceleriniz gibi düşünceler bana hiç gelmeyecek?'

Değirmenci, 'Yoo, gelir, sana da gelir,' demiş, 'Yalnızca biraz daha zorluğa katlanmalı. Şu anda, dostluğun ancak uygulamasını görüyorsun, bir gün kuramını da elde edersin.'

Küçük Hans, 'Sahi mi söylüyorsunuz?' diye sormuş.

Değirmenci, 'Hiç kuşkusuz,' diye yanıt vermiş; 'Ama, damı onardığına göre, artık eve gidip rahat etsen daha iyi edersin, çünkü yarın da koyunlarımı dağa götürüvermeni isteyeceğim.'

Zavallı küçük Hans bu söze karşı bir şey söylemekten çekinmiş. Ertesi gün de Değirmenci koyunlarını erkenden köy evine dek getirmiş, Hans de onlarla birlikte dağ yolunu tutmuş.

Oraya varıp gelinceye dek bütün gün geçmiş; geri döndüğünde de öyle yorgun düşmüş ki, daha koltuğunda otururken uyuyakalmış; ancak ertesi gün, güpegündüz, ortalık aydınlıkken uyanmış.

'Bahçede ne güzel vakit geçireceğim,' diyerek hemen işe koyulmuş.

Ama, hep bir şey çıkıyor, bir türlü çiçeklerine bakamıyormuş, çünkü dostu Değirmenci durmadan gelip, onu ya zaman alacak işlerin peşinden gönderiyormuş ya da değirmende kendisine yardıma çağırıyormuş. Küçük Hans, zaman zaman çiçekleri kendilerini unuttu sanacaklar diye üzüm üzüm üzülüyor, ama Değirmenci'nin en iyi dostu olduğunu aklına getirip kendi kendisini avutuyormuş;

'Sonra. .' diyormuş, '.. kendi el arabasını bana verecek, bu da tam anlamıyla bir özveri.'

İşte küçük Hans, Değirmenci için hep böyle çalışıp durmuş. Değirmenci de dostluk konusunda her türlü güzel sözleri söyler, Hans bunları not defterine yazar, geceleri okurmuş, okumuşluğu da pek iyiymiş.

Akşamların birinde, Hans ateşinin başında otururken kapıdan gürültülü bir ses gelmiş. Rüzgâr evin çevresinde öyle esiyor, öyle dehşetle gürlüyor ki, bunu fırtınanın sesi sanmış. İkinci bir gürültü daha duyulmuş, arkasından da üçüncüsü gelmiş; bu, öncekilerin hepsinden çokmuş.

Kendi kendisine, 'Zavallı bir yolcu olacak. .' diyerek kapıya koşmuş.

Kapının önünde, bir elinde fener, ötekinde koca bir sopayla Değirmenci durup duruyormuş.

'Hansığim', diye haykırmış Değirmenci, 'Başım dertte. Küçük oğlum merdivenden düşüp yaralandı, ben de şimdi doktora gidiyorum. Ama doktor uzakta, gece de öyle kötü ki, şimdi aklıma geliverdi,

benim yerime sen gitsen, hani çok iyi olacak. Biliyorsun el arabamı sana vereceğim, buna karşılık senin de bir şey yapman, sanırım doğru olur.'

Küçük Hans, 'Olur,' demiş, 'Sizin buraya dek gelmenizi ben iltifat sayarım. Hemen çıkıyorum, ama bana fenerinizi vermelisiniz; gece pek karanlık, hendeğe düşebilirim.'

Değirmenci, 'Vah vah, yazık, çok yazık, bu yeni fenerim, ona bir şey olursa doğrusu çok üzülürüm,' diyerek feneri vermek istememiş.

Küçük Hans, 'Pek iyi, zarar yok,' diyerek, büyük kürklü paltosuyla kırmızı sıvacık başlığını indirmiş, boynuna da bir atkı sarıp yola koyulmuş.

Ne müthiş bir fırtınaymış. Gece öyle karanlıkmış ki küçük Hans hiçbir şey göremiyormuş. Rüzgâr o denli şiddetliymiş ki, kendisini tutamıyormuş. Gene de çok yürekliymiş. Üç saate yakın yol gittikten sonra, doktorun evine varıp kapıyı çalmış.

Doktor başını yatak odasının penceresinden uzatıp, 'Kim o?' diye seslenmiş.

'Küçük Hans, doktor.'

'Ne istiyorsun, küçük Hans?'

'Değirmenci'nin oğlu merdivenden düşüp bir yerini incitmiş. Değirmenci hemen gelmenizi istiyor.'

Doktor, 'Peki,' diye atını, büyük çizmelerini, bir de fenerini hazırlatıp aşağı inmiş. Küçük Hans onun peşinden düşse kalka yetişmeye çalışırken, o atını Değirmenci'nin evi yönüne sürmüştü.

Ama, fırtına güçlendikçe güçlenmiş, yağmur sellerle boşanıp taşmış. Küçük Hans ne gittiği yeri görüyor, ne de ata yetişebiliyormuş. Sonunda yolunu yitirip derin çukurlarla dolu pek tehlikeli kırlara düşmüş ve zavallı Hanscik boğulmuş. Ertesi gün birkaç keçi çobanı, koca bir su birikintisi içinde onun

ölüsünü bulup evine getirmiş.

Pek iyi tanınmış olduğu için, herkes küçük Hans'ın cenazesine gitmiş. Değirmenci de yas tutanların başında geliyormüştü.

'En iyi dostu ben olduğum için, en iyi yere geçmek benim hakkım,' diye sırtında uzun siyah bir

pelerinle alayın önünde yürüyor, arada sırada gözlerini büyük bir cep mendiliyle siliyormuş.

Cenazeden sonra herkes handa rahat rahat oturup baharatlı şarap içer, tatlı pasta yerken, demirci 'Küçük Hans'in yeri, kuşkusuz doldurulamaz,' demiş.

Değirmenci, 'Hele benim için. . Ya, sanki el arabamı ona vermiş gibiydim. Şimdi onu ne yapmalı bilmem. Evde başıma belâ oldu; öyle eski ki, satacak olsam elime hiçbir şey geçmez. Bundan sonra kimseye bir şey vermemeye dikkat edeceğim. İnsan cömertliğin acısını çekiyor,' demiş."

Uzun bir aradan sonra Su Faresi, "Eee?" dedi.

Ketenkuşu, "Eeesi, öykünün sonu, bu," diye yanıt verdi.

Su Faresi, "Peki, Değirmenci'ye ne olmuş ya?" diye sordu.

Ketenkuşu, "Artık orasını bilmiyorum. Hem umurumda da değil," yanıtını verdi.

Su Faresi, "Öyleyse," dedi, 'Hiç öyle içten üzölmüşe benzemiyor."

Ketenkuşu, "Sanırım siz öyküden pek bir sonuç çıkaramadınız," deyiverdi.

Su Faresi, "Ne!" diye cırladı.

"Sonuç, sonuç..."

"Öykünün bir sonucu mu var demek istiyorsun?"

Ketenkuşu: "Kesinlikle."

Su Faresi pek öfkeli bir tavırla, "Yoo, başlamadan önce bunu bana söylemeliydin; söyleseydin seni elbette dinlemez, tıpkı eleştirmen gibi, 'Püf!' diye bağırdım. Ama, şimdi de söyleyebilirim," diye sesinin üst perdesinden, "Püf!" diye bağırıp kuyruğunu da şaklatarak deliğinden içeri girdi.

Birkaç dakika sonra Ördek badi badi gelerek, "Su Faresi'ni nasıl buluyorsunuz?" diye sordu;

"Birçok iyi yanı var; ama benim duygum bir ana duygusudur, yıllanmış bir bekara da acıyıp gözlerim yaşarmadan bakamam."

Ketenkuşu, "Galiba ben de onu kızdırdım; konu yalnızca, bir sonuç çıkarılabilecek bir öykü söylememdir," yanıtını verdi.

Ördek, "Bu her zaman için tehlikeli bir şeydir," dedi.

Ben de ördeğe yerden göğe dek hak veriyorum.

BENZERSİZ BİR HAVA FİŞEĞİ

Kralın oğlu evleniyor diye ülke çapında şenlikler yapılıyordu. Güvey bütün yıl gelini beklemiş, gelin de sonunda gelmişti. Kendisi bir Rus prensesiydi; ta Finlandiya'dan beri altı Rengeyiğinin çektiği bir kızakla gelmişti. Kızak kocaman altın bir kuğu kuşu biçimindeydi, kanatlarının arasında da prensesin kendisi vardı. Uzun kakım kürkü ta ayaklarına varıyor, başını da küçük, gümüş sırma örgülü bir başlık sarıyordu; kendisi de tıpkı, her zaman yaşadığı kar sarayı gibi, bembeyazdı. Yüzünün rengi öyle uçuktu ki, kızağı sokaklardan geçerken halk şaşırmış, "Tıpkı beyaz gül!" diye haykırarak balkonlardan üstüne çiçek yağdırıyordu.

Prens, gelini karşılamak için kale kapısında bekliyordu. Güveyin menekşe renginde hulyalı gözleri vardı, saçları saf altın gibiydi. Prensesi görünce bir dizi üstüne çöküp elini öptü.

"Resminiz güzeldi, ama siz resminizden daha güzelsiniz," dedi. Prens de kıpkırmızı kesildi.

Genç bir içoğlanı yanındakine, "Önce beyaz güldü, şimdi al gül oldu," dedi, bütün saray şenlendi.

Bundan sonra üç gün herkes, "Beyaz gül, al gül, al gül, beyaz gül," deyip durdu; Kral da içoğlanının aylığının iki kat artırılmasını buyurdu. Hiç aylığı olmadığı için bunun ona yararı

dokunmadı, ama büyük bir onur sayıldı ve hemen Saray Gazetesi'nde yayımlandı.

Üç gün sonra düğün kutlandı; görkemli bir tören oldu. Gelinle güvey küçük incilerle işlenmiş erguvan rengi kadife bir askı altında el ele yürüdüler. Sonra beş saat devlet şöleni verildi. Prensle prenses büyük sofanın üst başında oturup duru, kristal bir kadehten içki içtiler. Bu kadehten ancak gerçek âşıklar içebilirdi; çünkü ona vefasız dudaklar değince rengi bulanır, bulanır, bulutlanırdı.

Genç içoğlanı, "Birbirlerini sevdikleri işte apaçık ortaya çıktı," dedi, "Duru kristal gibi açık bu." Kral,

çioğlanının aylığını ikinci kez, iki kat artırdı.

Saray görevlileri, "Ne onur, ne onur!" diye bağıştılar.

Şölenen sonra balo vardı. Gelinle güvey gül dansını oynayacaklardı; Kral da flüt çalmaya söz vermişti. Pek kötü çalardı, ama hiç kimse o ana dek bunu söyleme gözüpekliğini göstermemişti; çünkü o, kraldı. Aslında bildiği topu topu iki ezgi vardı, bunlardan hangisini çaldığını kendi de

bilmezdi. Ama ne önemi vardı; ne çalarsa çalsın bütün dinleyenler, "Nefis, nefis!" diye haykırırlardı.

İzlencenin son maddesi, tam gece yarısı yapılacak parlak bir fişek şenliğiydi. Küçük prenses ömründe ateş şenliği görmemişti; Kral bunun için şenlikçibaşının düğün günü işbaşında bulunmasını buyurmuştu.

Gelin bir sabah set üstünde gezerken Prese, "Ateş şenlikleri nasıldır?" diye sordu.

Hep başkalarına sorulan sorulara karışan Kral, "Kuzey tanına benzer," dedi, "yalnızca daha doğaldır.

Ben kendim onları yıldızlara yeğlerim; çünkü insan bunların ne zaman çıkacağını bilir; sonra, benim flüt çalışım gibi de nefistirler. Kesinlikle görmelisiniz."

Saray bahçesinin öbür ucunda büyük bir üçayak kuruldu. Kralın şenlikçibaşı her şeyi yerli yerine koyar koymaz fişekler birbirleriyle konuşmaya başladılar.

Küçük bir Arayıcı Fişeği, "Kesinlikle dünya çok güzel," diye haykırdı, "Hele şu sarı lalelere bakın. Ya,

gerçek kestane fişeği olsalar bundan daha güzel olamazlardı. Bunca yoldan geldiğime ne iyi etmişim.

Gezi, insanın aklını düşüncesini çok iyi açıyor; insanın gözü kapalı yargılara varmasına engel oluyor."

Büyük bir Roma Yıldızı, "Dünya, yalnızca kralın bahçesi değil, deli fişek, dünyayı iyice görmek için üç

gün gerekir," dedi.

Ömrü ta ilk günlerden beri eski bir tahta kutuya sımsıkı bağlı geçen ve hep kırık kalbiyle övünen

dalgın bir Çarkıfelek, "Nereyi severseniz dünya orasıdır," diye coştı.

"Ama, artık sevginin modası geçti, onu şairler öldürdü. Bu konuda öyle çok yazı yazdılar ki inanan kalmadı, benim de aslında şaşıtığım yok ya. Gerçek aşk, acı çeker ve sessizdir. Anımsıyorum, bir kez ben.. Ama, şimdi bunun ne gereği var! Duygusallık geçmişe karıştı."

Roma Yıldızı, "Saçma!" dedi, "Duygusallık hiçbir zaman ölmez. O tıpkı ay gibidir, ölümsüzdür.

Örneğin gelinle güvey birbirlerini işte pek çok seviyorlar. Bunu, raslantıyla benim bulduğum

kutudaki boz renkli bir kâğıt fişekten bu sabah duydum, en son saray dedikodularının hepsini biliyordu."

Ama, Çarkıfelek başını iki yana salladı, "Duygusallık öldü, duygusallık öldü, duygusallık öldü," diye söylendi. Aynı şeyi yineleyince, sonunda gerçek olacağına inananlardandı.

Birdenbire kuru, keskin bir öksürük işitildi, hep bakındılar.

Bu, uzun bir değneğin ucuna bağlı, uzun boylu, kendini beğenmiş bir Hava Fişeği'nden geliyordu.

Düşüncesini söylemeye başlamadan önce, hep böyle öksürürdü.

"Ehem! Ehem!" dedi. Hâlâ başını iki yana sallayıp "romantizm öldü," diye söylenip duran zavallı

Çarkıfelek'ten başka herkes dinledi.

Bir Bonbon Fişeği, "Susalım, susalım!" diye bağırdı. Bu siyasetle uğraşan biriydi, yerel seçimlerde her

zaman etkin bir rol oynadığı için kullanılması gereken alışılmış meclis deyimlerini biliyordu.

Çarkıfelek, "Büsbütün öldü," diye fısıldadı ve uykuya daldı.

Sessizlik tümüyle sağlanır sağlanmaz, Hava Fişeği üçüncü kez öksürüp söze başladı. Anılarını yazdırıyormuş gibi, ağır ağır, tane tane söylüyor ve konuştuğu kimseye tepeden bakıyordu. Doğrusu pek seçkin tavırları vardı.

"Kralın oğlu için ne mutluluk ki, tam benim havaya uçurulacağım gün evleniyor," dedi, "Ya önceden kararlaştırılmış olsaydı, onun için bundan daha uygun bir şey olamazdı; ama, prensler her zaman talihlidir."

Küçük Delifişek, "Hele hele," dedi, "Ben bunun büsbütün tersini biliyordum; yani biz prensin onuruna yanacağız sanıyordum."

Hava Fişeği, "Sizin için öyle olabilir" diye yanıt verdi, "Bunun böyle olduğundan kuşku bile duymam; ama ben başka. Ben pek özel bir ailenin çocuğuyum. Annem gününün en ünlü Çarkıfeleği idi ve kıvrak dansıyla tanınıyordu. Büyük temsilinde alana fırlamadan önce, tam on dokuz kez firıl firıl dönmüş ve her dönüşünde havaya pembe pembe yedi yıldız saçmış. Üç buçuk İngiliz ayağı çapında ve en üstün

baruttanmış. Babam tıpkı benim gibi, hem de Fransız aslından bir hava fişegiymiş. Öyle yükseklerle uçmuş ki, halk bir daha geri dönmeyecek diye korku geçirmiş. Bununla birlikte, huyu pek yumuşak olduğu için dönmüş, hem de bir altın sağanağı halinde pek parlak bir inişle dönmüş. Gazeteler bu temsili, pek ateşli sözlerle yazmışlar. Saray Gazetesi bile, bu uçuşu, dolambaçlık sanatının bir zaferi diye betimlemişti."

Bir Çanak Maytabı, "Donanmacılık; donanmacılık, demek istiyorsunuz," dedi. "Donanmacılık olduğunu biliyorum; çünkü benim kendi teneke kutumun üstünde öyle yazılı olduğunu gördüm." Hava Fişegi sert bir sesle, "Yok, ben dolambaçlık dedim," diye söylendi. Çanak Maytabı da bu söze pek bozuldu, ama gene de, az çok önemli olduğunu göstermek için hemen Bonbon Fişeklerine böbürlenmeye başladı.

Hava Fişegi, "Diyordum ki" diye sürdürdü konuşmasını, "Diyordum ki.. E, ne diyordum ben?" Roma Yıldızı, "Kendinizden söz ediyordunuz" diye yanıtladı.

"Elbette biliyorum, sözüm böyle terbiyesizce kesildiği sırada önemli bir konuyu anlatıyordum. Terbiyesizlikten ve bütün bayağı göreneklerden nefret ederim çünkü son derece duyarlıyım. Bütün bu dünyada, hiç kimse benim gibi duyarlı değildir, buna kesinlikle inanıyorum."

Delifişek, Roma Yıldızı'na, "Duyarlı kimse de nedir, kuzum?" diye sordu.

Roma Yıldızı belirsiz bir fısıltıyla, "Kendisinde nasır olduğu için, sürekli başkalarının ayaklarına basan kimse," diye yanıt verdi. Delifişek de az kaldı gülmekten patlayacaktı.

Hava Fişegi, "Ne gülüyorsunuz ya? Ben gülmüyorum ki. ." dedi.

Delifişek, "Gülüyorum, çünkü keyfim yerinde," dedi.

Hava Fişegi öfkeyle, "Bu pek bencilce bir neden," diye bağırdı, "Keyifli olmaya ne hakkınız var?"

Başkalarını düşünmeniz gerekir; en doğrusu beni düşünmeniz gerek. Ben hep kendimi düşünüyorum, herkesin de beni düşünmesini beklerim. İçtenlikli uyuşma diye, işte buna derler. Çok güzel bir artamdır. Bende de bu artamın en nitelikli türü var. Söz gelimi, bu akşam bana bir şey olurse, bu

herkes için ne büyük yıkım olurdu. Prense prensesin yüzü bir daha gülmez ve bütün evlilik yaşamları yıkılırdı. Krala gelince, biliyorum, artık onmazdı. İşte bu nedenle, konumunun öneminden söz ederken, sanki gözyaşlarım boşanır."

Roma Yıldızı, "Başkalarına zevk vermek istiyorsanız. ." dedi, ". .her zaman kuru kalmanız gerekir."

Şimdi bir parça kendine gelen Çanak Maytabı, "Elbette," dedi, "Sıradan bir sağduyu kuralı bu!"

Hava Fişeği tiksinerken, "Doğru, sıradan sağduyu için öyle, ama unutupyorsunuz ki ben olağanüstüyüm, özelim, ünlüyüm. Ya imgelemi olmadıktan sonra kim olsa sıradan sağduyu sahibi olabilir; ama benim imgelemim var, çünkü ben hiçbir zaman nesnelere gerçekte oldukları gibi düşünmem; ben onları hep bambaşka düşünürüm. Kendimi kuru tutmama gelince, işte apaçık görüyorum ki burada coşkulu bir yaradılışı anlayabilecek kimse yok. Çok şükür ben böyle şeylere aldırmam. Bütün ömrüncü insanın yaşama dayanmasını sağlayan tek şey, herkesin kendisinden son derece aşağı olduğunu bilmesidir; işte benim her zaman beslediğim duygular. Ama hiçbirinizde duygu yok. Sanki Prense Prenses daha şimdi evlenmemiş gibi burda keyif çatıyorsunuz."

Küçük bir Ateş Balonu, "E, doğru ya, niçin çatmayalım? Eğlenmek için pek iyi bir fırsat!" dedi; "Ben havaya çıktığım zaman bütün bunları yıldızlara anlatacağım. Ben onlara güzel gelinden söz ederken pırıl pırıl parıldadıklarını göreceksiniz."

Hava Fişeği, "Öf, ne bayağı bir yaşam görüşü," dedi, "Aslında sizden de ancak bunu beklerdim; sizde hiç, hiçbir şey yok; bomboş ve kofsunuz. Ya, belki Prense Prenses gidip içinden derin bir ırmak geçen

ülkelerin birinde otururlar, belki bir tanecik de oğulları oluverir; tıpkı Prensin kendisi gibi sarı saçlı, menekşe gözlü minimini bir çocuk; belki bir gün bu çocuk dadısıyla gezmeye çıkar, belki de dadının koca bir mürver ağacı altında uykuya dalacağı tutar, belki çocuk derin ırmağa düşüp boğulur.

Ama ne korkunç bir yıkım! Zavallılar biricik çocuklarını yitirecekler. Doğrusu pek korkunç. Bundan sonra ben de onmam artık."

Roma Maytabı, "Ama, biricik oğullarını yitirdikleri filan yok ki, daha kimsenin başına yıkım

gelmedi,"

dedi.

Hava Fişegi, "Ben geldi demedim ki, gelebilir dedim. Aslında, biricik oğullarını yitirseler, oturup söz

söylemeye ne gerek var? Dökülen süt için yanıp yakılanlardan iğrenirim. Ama ben, biricik oğullarını yitirmeleri olasılığından söz ederken elbette pek üzülür, yıkılırım," diye yanıt verdi.

Çanak Maytabı, "Elbette yıkılırsınız, çünkü yapmanız," dedi, "Şimdiye dek gördüğüm kimselerin en yapmacığı."

Hava Fişegi: "Sen de bütün gördüğüm kimselerin en kabasınsın!" diye bağırdı, "Benim Prense karşı olan dostluğumu da anlayamıyorsun."

Roma Maytabı, "Ay, sen daha onu tanımıyorsun bile," diye homurdandı.

Hava Fişegi, "Ben hiçbir zaman tanıyorum demedim ki," diye yanıt verdi, "Tanısam bile dostu olmazdım da diyebilirim. İnsanın dostlarını tanıması çok tehlikeli bir şeydir."

Ateş Balonu, "Sen kendini kuru tutsan daha iyi olur, asıl önemli konu bu" dedi.

Hava Fişegi, "Evet, sizin için çok önemli, buna kuşku yok!" yanıtını verdi, "Ama, keyfim isterse ağlarım". Ve gözlerinden gerçek gözyaşları dökülüp değneğinden aşağı yağmur taneleri gibi sızmaya başladı ve aşağıda tam da o sırada yuva kurmayı düşünüp oturabilecek güzel, kuru bir yer arayan iki böceğin boğulmasına an kaldı.

Çarkifelek, "Kesinlikle, tam anlamıyla duygusal bir ruhu var, çünkü ortada ağlanacak hiçbir şey yokken ağlıyor," diye derin derin içini çekti ve tahta kutuyu düşünmeye başladı.

Ama, Roma Yıldızı'yla Çanak Maytabı iyice kızmışlar, durmadan üst perdeden, "Saçma! Saçma!" diyorlardı. Bunlar son derece kestirmeci kimselerdi, ne zaman bir şeye karşı çıksalar, "Saçma!" der çıkarlardı.

O sırada ay nefis bir gümüş kalkan gibi doğdu, yıldızlar parıldamaya başladı, saraydan da bir müzik sesi yükseldi.

Prensle Prenses dansa kalkmışlardı. Öyle güzel dans ettiler ki, boylu beyaz zambaklar pencereden gözlerini uydurup onları seyretti; koca kırmızı haşhaşlar baş sallayıp dümtek tuttu.

Derken saat onu vurdu, arkasından da on biri, on ikiyi; gece yarısının son vuruşuyla herkes dışarıya, seddin üstüne çıktı, Kral da Şenlikçibaşı'yı çağırttı.

Kral, "Hadi bakalım, fişek oyunları başlasın!" dedi. Şenlikçibaşı da yerlere kadar eğildi, sonra bahçenin öbür ucuna değin dimdik yürüdü. Yanında altı kişi vardı, her biri alev alev yanan uzun saplı birer çıra taşıyordu.

Bu pek görkemli bir görünümdü.

Çarkifelek fırıl fırıl dönerek, "Vızz! Vızz!" diye gitti. Roma Yıldızı, "Bum! Bum!" diye fırladı. Sonra

Arayıcı Fişekleri her yanda fırıl fırıl dans ettiler. Derken Çanak Maytapları herşeyin rengini kırmızıya

çevirdi. Ateş Balonu havaya yükselirken ufacık mavi kıvılcımlar serperek, "Hoşçakalın!" diye haykırdı.

Pek keyiflenen Bonbon Fişekleri "Bom! Bom!" diye yanıt verdiler. Özel Hava Fişeği'nden başka hepsi

başarılı oldu. O, ağlamaktan öyle sırılsıklam olmuştu ki yerinden bile kıpırdayamadı. İçindeki en iyi şey baruttu, o da öyle ıslanmıştı ki hiç bir işe yaramadı. Alay etmeden konuşmaya gönül indirmedeği

bütün akrabaları göz kamaştırıcı ateş demetleri halinde göklerden döküldü; bütün Saray, "Aferin!

Aferin!" diye coştı, küçük Prenses de neşeye güldü.

Hava Fişeği, "Sanırım beni görkemli bir iş için saklıyorlar. Elbette bu, bu demektir" diye daha kurumlu tavırlar takındı.

Ertesi gün işçiler ortalığı toplamaya geldiler. Hava Fişeği "Bunun bana gönderilmiş bir kurul olduğu apaçık. Şunları bana yakıştır ağırbaşlılıkla kabul edeyim," diye sanki önemli bir şey düşünüyormuş

gibi kafasını havaya dikip ciddi ciddi kaşlarını çattı. Ama tam çekilip gidecekleri ana dek Hava

Fişeği'nin farkına bile varmadılar. Derken birinin gözüne çarpıverdi, "Vay! Ne kötü hava fişeğiymiş bu," diye bağıırıp duvarın üzerinden hendeğe fırlattı.

Fırlayıp giderken "KÖTÜ Hava Fişegi, KÖTÜ Hava Fişegi; olamaz; ÜSTÜN Hava Fişegi! Ya, adam böyle söyledi. Kötü ile Üstün kulağa hemen hemen aynı şeymiş gibi geliyor; çoğu kez tam birbirinin aynıdırlar da," diye çamurun içine düştü;

"Burası hiç rahat değil, ama son moda bir kaplıca olduğu kuşkusuz," dedi, "Beni buraya toparlanıp şifa bulmam için göndermişlerdir. Sinirlerimin yerinden oynadığı kesin; dinlenmeye gereksinmem var."

Derken parlak mücevher gözleri, benekli yeşil ceketiyle küçük bir kurbağa yüze yüze yaklaştı.

"Sanırım bizi yeni onurlandırdınız," dedi, "Eh, sonunda çamurun yerini hiçbir şey tutmaz. Bana yağmurlu bir günle bir hendek verin, ondan sonra gel keyfim gel. Acaba ikindiye yağış olacak mı? Umarım olur! Ama gökyüzü masmavi, hem bulutsuz da. Ne yazık!"

Hava Fişegi, "Ehem, ehem!" diye öksürmeye başladı.

Kurbağa, "Ne tatlı sesiniz var!" diye haykırdı, "Sahi, tıpkı vaklamaya benziyor, vaklama da dünyanın en uyumlu sesidir. Bu gece bizim eğlentimizi duyarsınız. Çiftçinin evinin yanı başındaki eski ördek havuzunda oturup ay doğar doğmaz başlarız türküye. Bu öyle etkili olur ki herkes uyanık yatıp bizi dinler. Daha dün Çiftçi'nin karısı annesine bizim yüzümüzden bütün gece gözünü bile kırpmadığını söyledi. Kendinden böyle söz edildiğini duymak, doğrusu pek hoşta gidiyor."

Hava Fişegi öfkeli öfkeli, "Ehem! Ehem!" dedi, bir sözcük bile söylemeye fırsat bulamadığı için pek kızmıştı.

Kurbağa, "Kesinlikle pek tatlı bir ses!" diye konuşmasını sürdürdü, "Umarım ördek havuzuna gelirsiniz. Ben şimdi kızlarımı aramaya gidiyorum. Altı güzel kızım var; Turna Balığı onları görecektir diye ödüm kopuyor. Ah, o ne canavardır, hiç çekinmeden onlardan kahvaltı yapıverir. Eh, hoşçakalın; emin olun bu konuşmamız beni çok hoşnut etti."

Hava Fişegi, "Ne konuşma ya! Yalnızca siz kendi kendinize söz söylediniz. Konuşma öyle olmaz," dedi.

Kurbağa, "E, birinin dinlemesi gerek," diye yanıt verdi, "Bütün sözleri ben söylemek isterim. Bu zaman kazandırır, gereksiz tartışmalara da ortam bırakmaz."

Hava Fişegi, "Ama ben tartışmadan hoşlanırım" dedi.

Kurbağa dingin bir tavırla, "Bunu size yakıştırmam, tartışma son derece kaba bir şeydir; çünkü bir toplumda herkes hep aynı düşüncede olur. Bir daha hoşçakalın. İşte kızlarım görünüyor," dedi ve yüzerek uzaklaştı.

Hava Fişegi, "Siz münasebetsizin birisiniz, hem pek kötü terbiye görmüşsünüz. Biri benim gibi kendisinden söz etmek isterken, sizin gibi kendisinden söz etmek isteyenlerden nefret ederim. Buna ben kendisinden başkasını düşünmemek derim. Kendisinden başkasını düşünmemek de pek iğrenç bir şeydir, özellikle benim yaradılışımda birine karşı; çünkü, benim sevimli özyapımı her yerde bilirler. Doğrusu benden örnek almalıydınız; benden daha iyi örnek bulamazsınız. Şimdi elinize fırsat geçmişken yararlanmaya bakın, çünkü hemen hemen saraya dönmek üzereyim. Evet benim sarayda baş üstünde yerim vardır. Prensle Prenses bile dün benim onuruma evlendiler. Elbette siz böyle şeylerden anlamazsınız, çünkü taşralıyorsunuz," diye söylendi onun arkasından.

Koca esmer bir hasırotunun tepesinde duran bir Susineği, "Durup onunla soluk tüketmenin yararı yok," dedi, "Ama hiç yararı yok; çünkü savuştu."

Hava Fişegi, "Eh, o zararlı çıkar, bana ne?" diye yanıt verdi, "Dinlemiyor diye durup yalnızca ona söz

söylemem ya. Ben kendi kendimi dinlemekten de hoşlanırım. Bu benim en büyük zevklerimden biridir. Çoğu kez kendi kendimle uzun uzadıya söyleşilerde bulunurum, bunda öyle becerikliyimdir ki kimileyin söylediklerimin bir tek sözcüğünü bile anlamadığım olur."

Susineği, "Öyleyse felsefeyle ilgili konferans vermelisiniz," diye bir çift güzel bürümcük kanat açarak gökyüzüne yükseldi.

Hava Fişegi, "Burada durmayışı kendi budalalığı. Eminim zihnini açacak böyle fırsatı her zaman bulamaz. Amaan, umurumda bile değil, benim deham gibi bir deha kesinlikle bir gün anlaşılacaktır,"

dedi ve çamurun içine biraz daha battı.

Az sonra bir ördek yüze yüze çıkageldi. Kıpkırmızı bacakları, zarlı ayakları vardı, paytaklığından dolayı da çok zayıf sayılıyordu.

"Vak, vak, vak! Ne acayip biçiminiz var," dedi, "Acaba böyle mi doğdunuz, yoksa bir kaza sonucunda mı bu duruma geldiniz? Sorabilir miyim?"

Hava Fişeği, "İşte hep köyde oturup kalktığınız açık," dedi. "Yoksa benim kim olduğumu bilirdiniz. Ama, bilgisizliğinizi bağışlayabilirim; başkalarının da kendimiz gibi özel olmasını ummak büyük haksızlık olur. Şimdi benim gökyüzüne uçup altın bir yağmur sağanağı halinde yere inebileceğimi duyunca hiç şüphesiz şaşar kalırsınız."

Ördek, "Böyle bir şeyi düşünmem bile," dedi, "Çünkü, bunun hiç kimseye bir yararının dokunacağını sanmıyorum; şimdi öküz gibi tarlayı sürüp at gibi araba çekebilmeniz ya da çoban köpeği gibi koyunlara baksanız gene de bir şeydir."

Hava Fişeği üst perdeden atarak, "A zavallı yaratık!" diye haykırdı, "Görüyorum, pek aşağı tabakalardansın. Benim düzeyimdeki bir kimse, hiçbir zaman yararlı olmaz. Bizim bir takım artamlarımız vardır, bunlar bize yeter de artar bile. Bir kez, ben hangi türden olursa olsun, işten hoşlanmam. Hele salık verir gibi görüldüğünüz işlerden. Ben hep zor işlerin, yapacak bir şeyi olmayan zavallıların sığınağı olduğu kanısında bulunmuşumdur."

Pek sessiz huylu olan ve hiç kimseye asla kavga etmeyen Ördek, "Pek iyi, pek iyi!" dedi, "Herkesin kendine göre bir zevki var. Her neyse, umarım artık burada yerleşirsiniz."

Hava Fişeği, "Yok efendim, yok!" diye haykırdı, "Ben yalnızca bir ziyaretçiyim, seçkin bir ziyaretçi. Doğrusu burayı sıkıntılı buluyorum, burada ne topluluk var, ne yalnızlık. Üstelik bir kenar mahalle. Belki de saraya dönerim, çünkü dünyada bir heyecan uyandırmamın yazgım olduğunu biliyorum."

Ördek "Bir zamanlar bana da toplum yaşamına atılma düşüncesi gelmişti," dedi, "Değişmesi gereken öyle çok şey var ki; ya, birkaç zaman önce bir toplantıda ben başkanlık kürsüsüne geçmişim. Bütün

hoşlanmadığımız şeyleri mahkûm eden kararlar vermiştik; ama, bunların pek etkisi de olmadıydı.

Şimdi evlenip barklandım. Aileme bakıyorum."

Hava Fişeği, "Ben toplum yaşamı için yaratıldım," dedi, "Bütün soyum sopum, en alçakgönüllüleri bile böyledir. Ne zaman ortaya çıksak büyük bir ilgi uyandırırız. Ben kendim daha ortaya çıkmadım, ama çıkarsam görkemli bir görünüm olacak. Eve barka gelince, bunlar insanı çabucak yıpratır, sonra insanın aklını daha yüksek şeylerle uğraşmaktan alıkor."

Ördek, "Ah yaşamın yüksek şeyleri, ne güzeldir onlar. Bak bu söz karnımın acıktığını aklıma getirdi," diye dereden aşağı, "Vak! vak! vak!" diye yüzüp gitti.

Hava Fişeği, "Gitme, gel, gelsene!" diye cıyıkladı, ama Ördek hiç kulak asmadı. Hava Fişeği, "Gittiğine

hoşnut oldum, söz anlamaz bir orta sınıf kafası var onda," dedi ve çamurun içine biraz daha batıp dehanın yalnızlığını düşünmeye daldı.

Birdenbire ellerinde bir ibrik ve bir demet çalı çırpıyla beyaz gömleli iki çocuk dere boyundan aşağıya doğru çıkageldi.

Hava Fişeği "İşte kurul bu olacak!" diye pek ağırbaşlı görünmeye çalıştı.

Çocuklardan biri, "Vay, bak şuna, ne pis değnek! Nereden gelmiş buraya acaba?" diye Hava Fişeği'ni hendekten çıkardı.

Hava Fişeği, "NE PİS değnek mi? Olamaz, NEFİS değnek, işte böyle söyledi. Nefis değnek pek gönül okşayıcı. Evet, beni Saray görevlilerinden biri sanıyor," diye düşündü.

Öteki çocuk, "Onu da ateşe atalım, ibriğin kaynamasına yardım olur," dedi.

Ve çalı çırpıyı çatıp Hava Fişeği'ni de en tepesine koyduktan sonra ateşi yaktılar.

Hava Fişeği, "İşte bu çok görkemli!" diye haykırdı, "Beni herkes görsün diye güpe gündüz havaya uçuracaklar."

Çocuklar, "Şimdi uyuruz, uyanınca ibrik kaynamış olur," diye çayırın üstüne uzanıp gözlerini kapadılar.

Hava Fişegi pek ıslaktı, doğallıkla yanması da epey uzun sürdü; ama ateş aldı.

"İşte gidiyorum!" diye haykırıp dimdik ve sert durdu; "Biliyorum, yıldızlardan daha yukarı, aydan daha yukarı, güneşten daha yukarı gideceğim. Öyle yukarı gideceğim ki. ."

Fızz! Fızz! Fızz! dosdoğru havaya fırladı.

"Nefis!" diye bağırdı. "Ben böyle sonsuza dek gideceğim! Ne başarı!"

Ama onu hiç kimse görmedi.

"Şimdi patlayacağım!" diye bağırdı, "Bütün dünyayı ateşe verip öyle bir gürültü koparacağım ki, hiç kimse bütün bir yıl başka bir şeyden söz edemeyecek." Ve gerçekten de patladı. Barut, "Bum! Bum! Bum!" dedi; buna hiç kuşku yok.

Ama bunu hiç kimse duymadı; o iki çocuk bile. . Çünkü pek derin uykudaydılar. Ondan kala kala bir değnek kalmıştı. O da hendeğin kıyısında gezmeye çıkmış bir kazın sırtına düştü.

Kaz, "Aman Tanrım! Yağmur yerine gökten değnek yağıyor!" diye avaz avaz haykırarak kendini suyun içine attı.

Hava Fişegi, "Büyük bir coşku uyandıracığımı biliyordum," diye geniş bir soluk aldı ve söndü.

GENÇ KRAL

Taç giyme töreni için kararlaştırılan günün gecesi, Genç Kral süslü odasında yalnız oturuyordu.

Bütün saray ileri gelenleri, zamanın tören göreneklerine göre yerlere dek eğilerek iznini isteyip saray görgü kuralları profesöründen son bir ders almak üzere sarayın büyük sofasına çekilmişlerdi; içlerinde kimilerinin pek doğal davranışları vardı ki, bir saraylıda böyle bir davranışın pek kötü bir eksik sayıldığını söylememe bile gerek yoktur.

Çocuk -evet on altı yaşında olduğu için daha çocuk sayılırdı- yalnız kaldığına hiç üzülmeden, derin bir soluk alarak kendisini işlemeli yatağının yumuşak yastıkları üstüne sırt üstü atmış, tıpkı bir kuru şeytanı [faun] ya da avcı tuzağına yeni düşmüş genç bir hayvan gibi gözleri dönmüş, ağzı bir karış açık yatıyordu.

Kendisini büyüten, o babası sandığı yoksul keçi çobanının sürüsü peşinde kolu, bacağı çıplak, elinde kaval, sürtüp dururken, hemen hemen raslantıyla onu bulanlar da zaten avcılardı. Eski kralın, kendi düzeyinden çok aşağı bir yabancıyla gizlice evlenen bir tanecik kızından doğmuş bir çocuktuktu. Bu adam için kimileri, çaldığı lavtanın büyüleyici ezgileriyle genç prensesin gönlünü çalmış biri olduğunu söylerken; başkaları da prensesten çok, pek çok iltifat gördüğü halde, birdenbire büyük kilisedeki işini yüzüstü bırakıp kentte sır olan Riminili bir ressamdan söz ederlerdi. Çocuk daha bir haftalıkmiş; annesi uyurken koynundan çalıp kente atla bir günlük yolda, ormanın bir bucağında çoluksuz çocuksuz oturan, basbayağı yoksul bir köylüyle karısına bırakmışlar; onu dünyaya getiren o ak pak kız da uykudan uyandıktan bir saat sonra, hekimbaşının söylediği gibi, ya üzüntünün ya da vebanın, ama kimilerine göre bir kadeh şarapta ezilmiş hemen etkileyen bir İtalyan zehirinin kurbanı olmuş. Eğrinin hörgücü üzerinde çocuğu götüren uşak yorgun atından eğilip keçi çobanının çerden çöpten kapısını çalarken, prensesin cesedi de, kent kapılarının dışında, bırakılmış bir kilisenin avlusunda, söylentiye göre içinde başka bir cesedin, düğümlü bir iple elleri arkasına bağlı, göğsü kıpkırmızı yaralarla delik deşik, olağanüstü güzel, yabancı bir delikanlının uzatılmış olduğu açık bir mezara indirilmişmiş.

İşte halkın ağzında dolaşan fısıltıların en hafifi böyleydi. Yaşlı Kral ölüm döşeginde, belki büyük günahının vicdan azabıyla, belki de yalnızca krallığın kendi soyundan gitmemesini istediği için, çocuğu çağırıp tahtın varisi olduğunu meclis önünde onaylamış.

Yaşamını böyle derinden etkilemesi kaçınılmaz olan güzelliğe karşı gösterdiği şaşkırtıcı esrime belirtileri de, belki de bu hakkın kendisine tanındığı ilk anda ortaya çıkmıştı. Kendisine ayrılan dairedeki odalara girerken peşinden gelenler, kendisi için hazırlanan zarif giysiyi, değerli mücevherleri görünce dudaklarından taşan sevinç sesleriyle, yabanıl bir neşe içinde, kaba saba deri gömleğini, koyun postundan yamçasını üstünden nasıl attığını anlata anlata bitirememişlerdi. Zaman zaman orman yaşamının güzel özgürlüğünü arar, her günün büyük bir bölümünü dolduran sıkıcı saray törenlerine hep için için bozulmuş. Ama artık tümüyle kendi buyruğunda gördüğü, adına

Joyeuse dedikleri bu saray, sanki keyfi için yeni döşenmiş, yepyeni bir dünya gibi geldiğinden; divan tartışmalarıyla sunum odasından kurtulur kurtulmaz, yaldızlı tunç aslanlı, parlak somaki basamaklı koca merdivenlerden aşağı koşar, güzellikte acıyı uyuşturacak bir ilaç, sanki hastalıktan kurtarıcı bir ilaç arayan biri gibi, oda oda, aralık aralık dolaşmış.

Kendi dediğince, bu keşif gezintilerinde -doğrusu bunlar onun için olağanüstü bir dünyada gerçek gezilirmiş de- etekleri dalga dalga uçuşan harmaniyeli, kıvrım kıvrım parlak kurdeleli, sarışın, solgun

saray içoğlanlarının da arkasından gelmesini ister; ama çoğunlukla sanat gizlerinin en iyi ıssız yerlerde öğrenilebileceğini, güzelliğin de tıpkı akıl gibi tek başına kalmaktan hoşlandığını nerdeyse doğaüstü bir olay gibi ani bir içgüdüyle duyumsayıp, yalnız kalmak istermiş.

Bu dönemiyle ilgili pek çok öykü anlatılırdı. Kentliler, adına parlak bir söylev vermek üzere gelen bir

belediye başkanının, onu, birtakım yeni tanrılara tapınmayı betimleyen, Venedik'ten henüz getirilmiş büyük bir resmin önünde tam bir tapınmayla diz çökerken görüverdiğini söylerlerdi. Başka bir sefer saatlerce ortadan yitmiş, uzun bir aramadan sonra sarayın yıldız semti burçlarından birinde, küçük bir odada esrime içinde bir insan gibi, üstüne Adonis'in çehresi kazılmış bir Yunan mücevherine dalmış bir durumda bulunmuştu. Bir kez de taş köprü kurulurken bulunup üstünde Hadrian'ın Bithynialı kölesinin adı bulunan antika bir yontunun mermer alnına sıcak dudaklarını değdirirken görülmüş. Endimion'un gümüş bir resmi üstünde ay ışığının izini aramak için tam bir gece geçirmiş diye öykü sürer gider.

Belki de üzerinde, bütün az görülür ve değerli şeylerin büyüleyen bir etkisi varmış; bunları elde etmek özlemiyle tüccarları dört bir yöne göndermiş; kimini kehribar peşinden, kuzey denizlerinin kaba saba balıkçılarıyla kaynaşmaya; kimini ancak firavunların mezarlarında bulunduğu söylenen tılsımlı, şaşırtıcı yeşil firuzeyi aramak üzere Mısır'a; kimini ipek seccadeleriyle nakışlı çanakları için İran'a; daha başkalarını da bürümcük, renkli fildişi, aytaşları, yeşim bilezikler, sandal ağacı, mavi

mine ve halis yünden şal almak üzere Hindistan'a yollamıştı.

Ama onu en çok uğraştıran şey, taç giyme gününde giyeceği giysiler; sırma işlemeli kuşamla yakut kakmalı tacı, bir de sıra sıra, halka halka incili asasıydı. Doğrusu bu gece görkemli yatağında sırt üstü

yattığı yerden geniş ocakta yanıp yanıp kül olan çam kütüğüne dalmış bakarken işte, bunu

düşünüyordu. Zamanın en ünlü ressamlarının elinden çıkan taslaklar aylarca önce kendisine

sunulmuş, o da sanatçıların gece gündüz uğraşıp tıpkısını yapmalarını, bir yandan da yapıtlarına

uygun mücevherler bulmak için bütün dünyayı aramalarını buyurmuştu. Bir düşlem evreninde

kendisini güzel bir kral olarak, krallığını da büyük kilisenin yüksek mahfilinde görürken, koyu renk

gözlerini parıl parıl parlatan bir gülümseme çocuk dudaklarında tutuşup titriyordu.

Biraz sonra yerinden kalktı, ocağın oymalı saçağına dayanarak solgun ışıklı odaya baktı. Duvarlar

güzelliğin utkusunu gösteren değerli dokumalarla kaplıydı. Kırmızı ve lacivert akikle bezenmiş büyük

bir konsol bir köşeyi dolduruyor, pencerenin tam karşısında lake panoları püskürtme ve kakma altın

kaplı, görülmemiş bir biçimde işlenmiş bir hücre üstünde Venedik camından zarif kadehlerle koyu

damarlı mühresenkten bir kâse duruyordu. Yatağın ipekli örtüsünde, uykunun yorgun ellerinden

dökülmüş gibi solgun haşhaşlar işlenmişti; oymalı tavanın uçuk gümüşü üzerinde de beyaz köpükler

gibi demet demet iri devekuşu tüyleri sarkan kadife askı, oluklu uzun fildişi sıırıklara dayanmıştı.

Yeşil tunçtan bir nergis gülerek başının üstünde cilalı bir ayna tutuyordu. Masa üstünde cebelikum

taşından yayvan bir çanak vardı.

Dışarıda gölgeli evlerin üstünde bulanık bir kabarcık gibi beliren kilisenin koskoca kubbesini, ırmak

boyundaki sisli setin üstünde de aşağı yukarı dolaşan yorgun nöbetçileri gördü. Uzaklarda, bir yemiş

bahçesinde bülbül ötüyordu. Açık pencereden hafif bir yasemin kokusu geldi; alınıdaki kumral

kaküllerini arkaya atıp eline bir lavta aldı, parmaklarını tellerin üzerinde gezdirdi. Ağırlaşan göz

kapakları kapanmaya başladı; üstüne tuhaf bir bitkinlik çöktü; güzel şeylerin büyüsunü ya da gizini o

zamana dek hiç böyle güçlü ve bu denli içten bir zevkle duymamıştı.

Saat kulesinden gece yarısı duyulurken zile dokundu. İçoğlanları da gelip ellerine gülsuyu serpe serpe yastığının üstüne çiçekler serdiler, onu soydular. Birkaç dakika sonra odadan çıkmışlardı, uykuya daldı.

Uykusunda bir de düş gördü. Düşü şöyleydi:

Kendisini uzun, alçak bir çatı altında, birçok tezgâhtan çıkan takırtılar, uğultular arasında görür gibi oldu. Solgun gün ışığı demir parmaklıklı pencerelerden süzülüp ona kasaları üzerine eğilmiş dokumacıların cılız yüzlerini gösterdi. Solgun, hasta yüzlü çocuklar, koca koca gergi tahtalarının üstünde iki büklüm yığılmışlar; mekikler erişlerin arasında işledikçe ağır tirizleri kaldırıyorlar, mekikler durdukça da tirizleri bırakıp iplikleri pekiştiriyorlardı. Yüzleri kıtlıktan ufalmış, iskelet gibi elleri sallanıp titriyordu. Gözleri açlıktan büyümüş birkaç kadın, bir masanın başında dikiş dikiyordu.

Ortalıkta çok kötü bir koku vardı; hava pis ve ağırdı, duvarlardan nem damlayıp sızıyordu.

Genç Kral dokumacılardan birine yaklaştı, yanında durup onu seyretti.

Dokumacı da ona dik dik bakıp, "Neden beni seyrediyorsun? Yoksa bizim efendinin yolladığı casus musun?" dedi.

Genç Kral, "Efendin kim?" diye sordu.

Dokumacı, "Efendimiz. ." diye acı acı haykırdı, ". .tıpkı benim gibi bir adam. Evet, aramızda yalnızca şu fark var: O, pek güzel giysiler giyer, ben paçavralarla gezerim. Benim açlıktan canım çıkarken, o çok yemekten bir parçacık olsun acı duymaz."

Genç Kral, "Ülke özgür, sen de hiç kimsenin tutsağı değilsin," dedi.

Dokumacı, "Savaşta güçlüler zayıfları tutsak eder, barışta da zenginler yoksulları. Yaşamak için çalışmamız gerek; ama onlar bize öyle az gündelik veriyorlar ki, ölüyoruz. Bütün gün onların uğruna yoruluruz, onlar çekmecelerine altınları istif eder, çocuklarımız zamansız solup gider, sevdiklerimizin yüzleri yıpranır, çöker. Biz üzümü çiğneriz, şarabı başkaları içer. Ekini biz ekeriz, gene sofralarımız tamtakır kalır. Bizim de zincirlerimiz vardır ama hiç kimse görmez. Tutsağız, ama gene de herkes bize

özgürsün der."

Kral, "Herkes böyle mi?" diye sordu.

Dokumacı, "Gençler, yaşlılar, erkekler gibi kadınlar, küçücük çocuklar da, yılların hışmına uğrayanlar

da, herkes, herkes böyledir. Tüccar bizi ezer, biz de umarsız, istediklerini veririz. Papaz at sırtında gidip tespih çeke çeke Tevrat okur, kimse bize aldırılmaz. Güneşsiz geçitlerimizden yoksulluk aç gözleriyle sürüne sürüne geçer, günah da baştan çıkmış suratıyla peşine takılıp gider. Sabahları, gözümüzü düşkünlük açar, geceleri utanç aramızda yaşar. İyi de, bunlardan sana ne? Sen bizden değilsin. Senin yüzün çok mutlu," diye kaşlarını çatarak dönüp mekiği tezgâha attı. Genç Kral masuraya sarılı altın sırmayı gördü.

Üstüne büyük bir dehşet çöktü; "Bu dokuduğun kimin giysisi?" diye sordu.

"Genç Kral'ın taç giyme giysisi. Sana ne oluyor?"

Genç Kral haykıra haykıra uyandı. Oh, kendi odasındaydı; pencereden de kapkaranlık havanın ortasından sarkan bal rengi ayı gördü.

Yeniden uykuya dalıp düş gördü; düşü şöyleydi:

Kendisini yüzlerce tutsağın kürek çektiği bir kalyonun güvertesinde görür gibi oldu. Kalyonun sahibi de yanbaşında bir halının üstüne oturmuştu. Abanoz kadar karaydı; sarıği da kırmızı ipektendi.

Kulaklarının memesine iri, gümüş küpeler takmıştı, elinde de fildişinden bir tartı tutuyordu.

Tutsaklar çırçıplaktı, bellerinde yalnızca lime lime birer peştamal vardı. Her biri yanındakine zincirle

bağlıydı. Kızgın güneş üzerlerine pırıl pırıl vuruyor, zincirler de geçitlerden aşağı yukarı koşup kayış kırbaçlarını savuruyordu. Onlar da güçsüz kollarını uzatıp suyun içindeki ağır kürekleri çekiyor; küreklerin palasından tuzlu serpintiler uçup sekiyordu.

Sonunda, küçük bir koya varıp iskandile başladılar. Kıyıdan hafif bir rüzgâr esti, güverteyi ve büyük

Latin yelkenini ince kızıl bir toza bürüdü. Yaban eşeklerine binmiş üç Arap ortaya çıkıp üstlerine

mızrak yağdırdı. Kalyonun sahibi eline boyalı bir yay alıp içlerinden birini gırtlığından vurdu. Arap bütün ağırlığıyla köpüklü dalgaların içine yuvarlandı, arkadaşları da dörtnala kaçtı. Sarı cara bürünmüş bir kadın devesinin üstünden cesede baka baka, onları ağır ağır izledi.

Demir atıp yelkenleri mayna eder etmez, zenciler ambara girip kurşun ağırlıklar bağlı uzun bir ip merdiven getirdiler. Kalyonun sahibi merdivenin uçlarını iki demir babaya sımsıkı bağlayarak aşağı attı. O zaman zincirler tutsakların en gencini yakaladılar, prangalarını çözdüler, burun delikleriyle kulaklarını balmumuyla tıkayıp beline büyük bir taş bağladılar. Tutsak yorgun argın merdivenden aşağı süzüldü, denizin içinde yitti. Battığı yerden birkaç su kabarcığı yükseldi. Öteki tutsaklardan kimileri, yandan bakıyorlardı. Kalyonun pruvasında bir köpekbalığı çığırtkanı oturmuş, durmadan davul çalıyordu.

Biraz sonra dalgıç sudan soluya soluya sağ elinde bir inciyle çıktı, merdivene sarıldı. Zenciler inciyi kapıp onu geri kaktılar. Tutsaklar küreklerin üstünde uykuya dalmışlardı.

Bir daha, bir daha çıktı; her çıkışında güzel bir inci getirdi. Kalyonun sahibi hepsini tartıp yeşil deriden bir torba içine koydu.

Genç Kral konuşmaya çalıştı, ama dili damağına yapışmış gibiydi, dudaklarını kımıldatamadı.

Zenciler çançan edip bir dizi parlak boncuk için kavgaya tutuştular. İki turna teknenin çevresinde fırıl fırıl dönüyordu.

Derken dalgıç son kez çıktı, getirdiğı inci Hürmüz'ün bütün incilerinden güzeldi. Bütün ay biçimindeydi, rengi seher yıldızından aktı. Ama tutsağın yüzünde tuhaf bir solgunluk vardı; güverteye yığılırken kulaklarıyla burun deliklerinden kanlar fişkırdı, biraz titredi, sonra donakaldı. Zenciler omuzlarını silkip cesedini küpeşteden aşağı fırlattılar. Kalyonun sahibi kahkahayla güldü. Uzanıp inciyi aldı, onu görünce öpüp başına koydu, secdeye vardı. "Genç Kral'ın esasına uygun!" dedi ve zencilere demir almalarını işaret etti.

Genç Kral bunu duyunca sesi çıktığı kadar haykırdı ve uyandı. Pencereden tan yerini uzun kurşuni

elleriyle solan yıldızlara sarılırken gördü.

Gene uykuya daldı, düş gördü; düşü şöyleydi:

Kendisini acayip yemişler, güzel zehirli çiçekler sarkan kuytu bir ormanda dolaşıyor gördü.

Geçerken yanından karayılanlar ıslık çalıyor, parlak tüylü papağanlar haykıra haykıra daldan daha uçuyordu. Sıcak çamurda koskoca su kaplumbağaları yatmış uyuyordu. Ağaçlar şebeklerle, papağanlarla doluydu.

Gitti, gitti, ta ormanın ucuna varıncaya dek gitti. Orada kuru bir ırmağın yatağında korkunç bir insan kalabalığının didiştğini gördü. Kayanın üzerinde karıncalar gibi kaynaşıyorlardı. Toprakta derin çukurlar kazıp içine giriyorlardı. Kimileri, kayaları koca koca balyozlarla parçalıyor; kimileri de kumların içinde dört ayak çabalıyordu. Frenk incirlerini köklerinden koparıyor, kızıl çiçekleri çiğniyor; birbirlerine seslenip didiniyorlardı. Hiç kimse boş durmuyordu.

Mağaranın karanlığında Ölümle Açgözlülük onları seyrediyordu. Ölüm, "Yorulдум, haydi üçte birini ver de gideyim," dedi.

Ama Açgözlülük başını kaldırdı ve "Onlar benim uşaklarım" diye yanıt verdi.

Ölüm sordu: "Elinde ne var?"

Açgözlülük yanıt verdi: "Üç ekin tanesi; bundan sana ne?"

Ölüm, "Birini bana ver de bahçeme dikeyim, yalnızca bir tanesini ver gideyim," diye bağırdı.

Açgözlülük, "Sana hiçbir şey vermem," diye ellerini kuşamının kat yerleri arasına sakladı.

Ölüm de gülüp bir kase aldı, bir su birikintisine daldırdı, kaseden sıtma çıktı, koca kalabalığın içine girdi. Üçte birini kırıp geçirdi. Peşinden soğuk bir sis bürüdü, çevresinden su yılanları yürüdü.

Açgözlülük de adamlarından üçte birinin kırıldığını görünce göğsünü dövüp ağladı. Kupkuru kısır göğsünü dövüp bağır bağıra ağladı, "Adamlarımın üçte birine kıydın, defol oradan," diye bağırdı;

"Tataristan dağlarında savaş var, iki tarafın kralı da seni çağırıyor. Afganlılar kara öküzü kurban etmişler, savaşa gidiyorlar; kalkanların üstüne kargılarıyla vurmuşlar, demir tolğalarını da başlarına

geçirmişler. Benim derem senin nene gerek? Ne için durup kalacaksın? Haydi defol, bir daha da buraya gelme."

Ölüm, "Yoo," dedi; "Sen bana ekininden bir tane vermeden şurdan şuraya gitmem."

Fakat Açgözlülük elini sımsıkı kapayıp dişlerini gıcırdattı. "Sana hiçbir şey vermem," diye homurdandı.

Ölüm de güldü, kara bir taş alıp ormanın içine doğru fırlattı; yabanıl baldıran yığını arasından alev fistanlı Humma çıktı. Kalabalığın içine daldı, önüne gelene saldı. Her dokunduğu adam öldü. Bastığı yerlerde otlar sararıp soldu, o yürüdü.

Açgözlülük tir tir titredi, başına kül serpti, "Kıyıcı!" diye bağırdı, "Kıyıcı! Hindistan'ın sur çevrili kentlerinde kıtlık var, Semerkand'ın su hazneleri tamtakır olmuş; Mısır'ın sur çevrili kentlerinde de kıtlık var; çölün bütün çekirgeleri dolmuş. Nil gene kıyılarından taşmamış, Rahipler İzis'le Oziris'i İlençlemiş. Defol, seni arayanlara bak; adamlarımı bana bırak!"

Ölüm, "Yo!" dedi, "Sen bana bir ekin tanesi verinceye kadar gitmem."

Açgözlülük, "Sana hiçbir şey vermem," dedi.

Ölüm gene güldü, parmaklarını ağızına sokup ıslık çaldı. Havadan uça uça bir kadın geldi. Alnında Veba yazılıydı, çevresinde de iskeletleri çıkmış akbabalar uçuşuyordu. Kanatlarıyla koyağı kapladılar.

Hiç kimse sağ kalmadı.

Açgözlülük çığlık atarak ormandan kaçtı. Ölüm de kızıl atına atlayıp dörtmala uzaklaştı. Atının koşması rüzgârdan hızlıydı.

Koyağın dibindeki çamurlardan ejderlerle pullu derili korkunç canavarlar çıktı. Çakallar kumun üzerinde zıplayarak burunlarıyla havayı koklaya koklaya geldiler.

Genç Kral ağlayarak "Bu adamlar kimdi?" Ne arıyorlardı?" diye sordu.

Arkasında duran biri yanıt verdi: "Bir kralın tacına yakut arıyorlardı."

Genç Kral ürperdi, geri dönünce elinde gümüş bir ayna tutan, hacı kılığında bir adam gördü.

Yüzünün rengi uçtu, sordu: "Ne Kralı?"

Hacı yanıt verdi: "Bu aynaya bak, görürsün."

Aynaya bakıp da kendi yüzünü görünce sesi çıktığı kadar haykıra haykıra uyandı. Güneş odaya parıl parıl dökülüyor, bahçesinin şen ağaçlarında kuşlar ötüyordu.

Saray başyazmanıya devletin yüksek görevlileri gelip ululamalarını sundular. İçoğlanları da sırmalı kuşamını getirip tacıyla esasını karşısına koydular.

Genç Kral baktı. Çok güzel şeylerdi. Bunlar o ana dek gördüğü şeylerin hepsinden güzeldi. Ama düşlerini anımsadı. İçoğlanlarına, "Kaldırın bunları; giymeyeceğim!" dedi.

Görevliler şaşırdı. Kimileri de güldü, çünkü şaka ediyor sanmışlardı.

Ama Kral ciddî bir sesle bir daha söyledi, "Kaldırın şunları, gözüm görmesin. Varsın taç giyme günüm olsun, giymeyeceğim. Çünkü bu kuşam üzünç tezgâhında, acının ak elleriyle dokundu.

Yakutun yüreğinde kan var; incinin içinde de ölüm!" deyip üç düşünüyü de anlattı.

Görevliler bunu duyunca birbirlerine bakıp, "Kesinlikle aklını kaçırdı; çünkü düş düştür, düşlem de düşlem. Bunlar insanın bel bağlayacağı gerçek şeyler değildir. Bizim için didinen insanların yaşamından bize ne? İnsan ekinciye görünceye dek ekmek yemeyecek; bağcıyla görüşmeden şarap içmeyecek mi?" diye fısıldadılar.

Derken Saray Başyazmanı Genç Kral'a gelip, "Efendimiz, yalvarırım, bu kara düşüncelerinizi bırakın. Şu güzel giysiyi kutsal bedeninize giyin, bu tacı başınıza takın. Kral kılığına girmezseniz, halk sizin kral olduğunuzu nerden bilsin?" dedi.

Genç Kral onun yüzüne baktı, "Sahi mi? Eğer kral kuşamım olmazsa benim kral olduğumu bilemezler mi?" diye sordu.

Başyazman, "Bilemezler efendimiz," diye haykırdı.

"Ben kral davranışlı insanlar var sanıyordum, ama, belki senin dediğin gibidir. Ama gene de

kuşamımı giymeyeceğim; bu tacı da giyecek değilim. Ben bu saraya nasıl geldimse öyle çıkarım," dedi.

Hepsinin çekilmesini buyurdu; yalnızca bir kişiyi, arkadaş diye kendisinden bir yaş küçük bir çocuğu, bir içoğlanını alıkoydu. Hizmetinde yalnızca onu bıraktı; duru suda yıkandıktan sonra büyük, boyalı bir sandık açtı; dağ eteğinde keçi çobanının tüylü keçilerine bakarken giydiği deri gömlekle kaba saba

koyun postu yamçasını çıkardı; bunları giydi; eline de hantal çoban sopasını aldı.

Küçük içoğlanı iri mavi gözlerini açıp gülümseyerek, "Efendimiz, kuşamınla asanı gördüm ama tacın nerede?" dedi.

Genç Kral da balkondan yukarı sarılmış yabancı dikenden bir sürgün koparıp büktü, bir halka yapıp kendi başına taktı.

"Benim tacım bu olacak" yanıtını verdi.

Bu kılıkta odasından çıkıp saraylıların bulunduğu büyük sofaya geçti.

Saraylılar eğlendi; kimileri de seslenip, "Efendimiz, halk krallarını bekliyor. Siz onlara dilenci gösteriyorsunuz," dediler. Ötekiler öfkeliydi; "Ülkemizin yüz karası oldu, bizim başımıza geçmeye uygun değil!" dediler. Onlara yanıt bile vermeden geçip parlak somaki merdivenlerden indi; tunç kapılardan çıktı, atına binip kiliseye doğru sürdü. Küçük içoğlanı da yanında koşuyordu.

Halk gülüp, "Kral delisi olacak; ata binmiş geliyor!" diye alay etti.

Dizginleri çekip, "Bilemediniz, ben Kralım" diye düşünüyü anlattı.

Kalabalığın içinden biri çıktı, acı acı yanıp yakıldı, "Efendim, zenginlerin savurganlığından yoksullara

can geldiğini bilmiyor musunuz? Sizin debdebenizle biz besleniriz. Sizin keyfinizden bize ekmek çıkar. Zorlu bir efendi hesabına didinmek acı şey, ama didinecek efendisi olmamak daha acı;

karnımızı kargalar mı doyuruyor sanıyorsunuz? Bütün bunlar için elinde bir umar var mı? Müşteriye

'bu kadara alacaksınız'; satıcıya 'şu kadara satacaksın,' diyebilir misiniz? Hiç ummam. Bunun için sarayınıza gidin de güzel eflatun giysinizi giyin. Bizden, bizim acılarımızdan size ne?"

Genç Kral, "Varsıllarla yoksullar kardeş, değil mi?" diye sordu.

Adam, "öyle," dedi, "Varsıl kardeşin adına da Kabil derler."

Genç Kral'ın gözleri doldu, halkın mırıltısı arasında atını sürdü. Küçük iç oğlanı korkup kaçtı.

Kilisenin büyük kapısına varınca, askerler mızraklarını ileri uzatıp "Burada ne arıyorsun? Buraya kraldan başka kimse giremez," dediler.

Yüzü öfkeyle kızardı; "Kral benim" diye mızrakları itip içeri girdi.

Yaşlı Piskopos, onu keçi çobanı kılığında görünce merakla tahtından kalkıp karşılamaya gitti, 'Oğlum, bu kral kılığı mı? Başına hangi tacı giydireyim? Eline ne asası vereyim? Bu senin için sevinç günü olmalı, utanç günü değil," dedi.

Genç Kral, "Yasın biçtiğini sevinç giyer mi?" deyip gördüğü üç düşü de anlattı.

Piskopos düşleri duyunca kaşlarını çatıp, "Oğlum," dedi, "Ben yaşlıyım, ömrümün kışındayım. Bu koca dünyada pek çok kötülük olduğunu biliyorum. Pek gözlü haydutlar dağlardan iniyor, çocukları kaçırap Berberilere satıyor. Aslanlar kervanların yolunda bekleyip develerin üstüne atıyor. Koyaktaki ekini yaban domuzu yok ediyor, yamaçtaki bağları da tilkiler kemiriyor. Korsanlar kıyıları talan ediyor, balıkçıların gemilerini yakıp ellerinden ağlarını alıyor. Tuzlu bataklıklarda cüzamlılar barınır.

Kamış çitinden evleri vardır. Yanlarına kimse yaklaşmaz. Kentlerde dilenciler dolaşır, yiyeceklerini köpeklerle paylaşır. Sen bunların önüne geçebilir misin? Cüzamlıyı yatağına, dilenciye sofrana alabilir

misin? Aslan ricanı dinler, yaban domuzu buyruğunu tutar mı? Düşkünlüğü yaratan senden akıllı değil mi? İşte bunun için tuttuğun yolu kutsamıyorum. Atına binip saraya dön, neşeni takınıp krala uygun giysini giyin kuşan da, başına altın taç giydireyim; eline de incili asa vereyim. Düşlerine gelince, artık onları düşünme; dünyanın yükü bir adamın taşıyamayacağı denli büyük, üzüntüsü de bir yüreğin dayanamayacağı denli ağırdır."

Genç Kral, "Bunu bu yapıda söylüyorsun, ha?" diye Piskopos'u bırakıp mahfile çıktı, İsa'nın yontusu önünde durdu.

Sağında, solunda son derece güzel altın kaplar, sarı şarap dolu tasla kutsal yağ dolu sürahi vardı.

İsa'nın yontucuğu önünde dize geldi; mücevherli mihrabın yanında büyük mumlar yanıyor, bunlar dumanları mavi çelenkler halinde kubbenin içinde kıvrılıyordu. Başını eğip yakarıya daldı. Papazlar da kaskatı cüppeleriyle mahfilden çekilip gittiler.

Birdenbire dışardan hırçın bir gürültü geldi. Saraylılar titrek tuğları, parlak çelik kalkanlarıyla yalnız kılıç içeri girdiler. "Nerde o düş budalası?" diye bağırdılar, "Nerede o dilenci kılıklı Kral? Yurdumuzun

yüz karası o oğlan nerde? Onu kesinlikle geberteceğiz; çünkü bizim başımıza geçmeye uygun değil."

Genç Kral başını bir daha eğip yakardı, yakarmasını bitirince ayağa kalktı, onlara üzüntülü üzüntülü baktı.

O! Güneş, renkli pencerelerden, kralın üzerine bir çağlayan gibi döküldü; tel tel ışın demetleri, üstüne keyfi için hazırlanan kuşamdan güzel, sırmalı bir üstlük ördü. Elindeki ölü sopa çiçeklendi, incilerden beyaz zambaklar açtı. Başındaki kuru diken çiçeklendi, yakutlardan al güller verdi. Zambak

en değerli incilerden daha beyazdı, sapları da pırıl ıarıl gümüştendi. Güller has yakuttan aldı, yaprakları da dövme altındandı.

Orada, Kral üstlüğü içinde durdu, mücevherli mihrabın kapıları ardına değin açıldı; kutsal su kasesinin renk renk ışınllı billurundan görülmemiş büyüğü bir ışık saçıldı. Orada bir kral kuşamı içinde durdu, çevresine Tanrı'nın görkemi doldu, oyuk mihrapların içinden Azizler de kımıldar gibi oldu. Onların önünde güzel bir Kral kuşamı içinde durdu. Orgun müziği uğul uğul uğuldadı, trompetçiler trompetlerini üfledi, ilahici çocuklar ilahilerini okudu.

Halk korkuyla karışık bir saygıyla dize geldi; saraylılar, kılıçlarını kınlarına sokup baş eğdiler; Piskopos'un yüzünün rengi uçtu, elleri titredi; "Sana tacı benden büyük biri giydirdi!" diye haykırıp onun önünde dize geldi.

Genç Kral yüksek mahfilden indi, halkın arasından geçip saraya döndü. Fakat kimse yüzüne

bakmaya cesaret edemedi, yüzü Melek yüzüydü.

INFANTA'NIN DOĞDUĞU GÜN

Infanta'nın (*) doğduğu gün. . Kız tam on iki yaşına gelmişti. Sarayın bahçesinde güneş parıl parıl parlıyordu.

Gerçek bir prenses, İspanya'nın da Infantasıydı, ama gene pek yoksul ailelerin çocukları gibi, doğduğu gün ancak yılda bir kez geliyordu. İşte bunun için bütün ülkede bugünün tam anlamıyla görkemli bir gün olması, elbette son derece önemliydi. Gerçekten çok güzel bir gündü. Boylu boslu, yollu laleler sapları üstünde uzun saflar halinde askerler gibi dimdik, çayırın ötesindeki güllere meydan okurcasına bakıp "Biz de artık sizin kadar güzelize!" dediler. Eflatun kelebekler sırayla her çiçeğe giderek altın tozundan kanatlarıyla yer yer titreştiler; küçük kertenkeleler duvarın çatlaklarından çıkıverdiler, sonra bembeyaz ışığa yayılıp güneşlendiler; nar da sıcaktan yarılıp çatladı

ve kanayan kıpkırmızı yüreklerini gösterdi. Kemerli, donuk dehlizlerde, küflü kafeslerden bol bol sarkan sarı solgun limonlar bile olağanüstü güneş ışığından daha zengin bir renk almış gibiydi, manolya ağaçları da kat kat fildişi küreler biçimindeki çiçeklerini açıp, tatlı keskin kokularıyla havayı doldurdular.

Küçük Prenses arkadaşlarıyla setin üstünde aşağı yukarı dolaşıp taş vazolarla eski yosunlu yontular arasında saklambaç oynadı. Sıradan günlerde ancak kendisinin dengi olabilecek çocuklarla oynamasına izin verildiği için yalnız oynamak zorunda kalırdı; ama artık doğduğu gün bu kuralın dışına çıkılmıştı. Kral, istediği küçük dostlarını çağırıp birlikte eğlenmelerini buyurmuştu. Kıyısı tüylü

yeşil şapkalı, uçları pır pır uçan kısa pelerinli içoğlanları, kılıptan işlemeli uzun fistanlarının eteğini tutup siyahlı gümüşlü kocaman yelpazelerle gözlerini güneşten koruyan kızlarıyla, bu süzgülü İspanyol çocuklarında haşmetli bir incelik vardı. Ama Infanta, zamanın az çok ağır sayılabilecek modasına göre, hepsinin en zarifi ve zevkle süslenmiş olanıydı. Giysisi gümüş rengi canfestendi.

Eteğiyle geniş kabarık kolları sıvama gümüş, sırma işlemeydi, dimdik sert korsası sıra sıra nefis incilerle süslüydü. İri pembe güllü minimini iki terlik, yürürken eteğinin altından başını çıkarıveriyordu. Büyük bürümcük yelpazesini incili pembeliydi. Küçük süzgül yüzünün çevresinde soluk altından bir ayla gibi kalkık duran saçlarının arasında da güzel beyaz bir gül vardı.

Sarayın bir penceresinden umutsuz üzüntülerin Kralı onları seyretti. Arkasında nefret ettiği kardeşi Don Pedro d'Arragon duruyor; yanında günahlarını çıkararak, Granada'nın baş engizisyoncusu oturuyordu. Kral her zamankinden de umutsuzdu, çünkü çevresinde toplanan saray görevlilerine, Infanta'nın çocukça bir ciddilikle selam verişine ya da peşini hiç bırakmayan sevimsiz Albuquerque düşesine yelpaze altından gülüşüne bakarken, daha pek kısa bir zaman önce (kendisine öyle gelirdi) Fransız ülkesinden gelip İspanyol sarayının gamlı gösterişi içinde, badem çiçeklerinin yemiş bahçelerinde iki kezcik açılışını göremeden; şimdi otlara boğulmuş duran saray avlusunun ortasındaki yaşlı, budaklı incirden ikinci yılın meyvelerini dermeden solup, kızının doğumundan altı ay sonra ölen genç kraliçeyi düşündü. Ona karşı sevgisi öyle büyüktü ki, mezarın bile onu gözlerinden gizlemesine dayanamadı. Vücudunu Mağripli (*) bir hekime mumyalattırarak, onun büyücülük suçlamasıyla kutsal makamların insafına kalmış yaşamını, bu hizmetine karşılık kendisine bağışlamıştı. Ceset, sarayın siyah mermer kilisesinde on iki yıl kadar önce o rüzgârlı mart havasında papazlar nasıl getirmişlerse öylece dokuma örtülü altlığının üstünde hâlâ yatıyordu. Kral, ayda bir kez kapkara bir pelerine sarınıp elinde sönük ışıklı bir fenerle içeri girer, "Mi Reina! Mi Reina" (*) diye seslenerek yanında diz çöker, kimi zaman da İspanya'da yaşamın her alanında egemen olan, bir kralın üzüntüsünü bile sınırlayan biçimsel göreneklerini çiğneyip dayanılmaz bir acıyla mücevherli solgun elleri sımsıkı kavrar, buz gibi boyalı yüzü çılgın öpüşlerle uyandırmaya çalışırdı. Fontainebleau şatosunda tıpkı ilk kez henüz kendisi on beşinde, o da daha küçük yaşlardayken gördüğü haliyle bugün gene onu görüyor gibi oldu. O zaman Fransa Kralıyla bütün saray ileri gelenlerinin önünde Papalık Elçisi tarafından resmen nişanlandıktan sonra da sarı saçlarından bir

bukleye arabasına binerken elini öpmeye uzanan iki küçük dudağın anısını alıp Escorial sarayına dönmüştü. Sonra iki ülke sınırı üstünde, küçük Burgos kasabasında çabucak yapılan düğün, daha sonra La Atocha Kilisesi'ne toplanan yüksek tabakanın her zamanki töreniyle Madrid'e o gösterişli giriş ve sonunda, diri diri yıkılmak üzere engizisyonun dünyasal temsilcisi olan koluna içlerinde birçok İngiliz de bulunan üç yüz kadar günahkârın teslimiyle olağanüstü kutlanan auto-da-fé ayini birbirini izlemişti.

Onu çılgınca sevdiği kesindi; o sırada Yeni Dünya İmparatorluğunun egemenliği için İngiltere ile savaşan ülkesini bile bu uğurda feda edebileceğini sananlar çoktu. Gözünün önünden ayrılmasına hiç dayanamazdı; onun yüzünden ülkenin bütün ciddî işlerini unutmuştu. Onu eğlendirmek için düzenlediği özenli törenlerin, o akıl ermeyen hastalığını artırmaktan başka bir şeye yaramadığını, aşkın o kendi kullarına uygun gördüğü korkunç körlüğü yüzünden göremedi. Öldüğü zaman, Kral bir süre düşünme gücünü yitirir gibi oldu. Eğer Kraliçenin Arragon'daki şatosunu ziyaretinde kendisine armağan ettiği zehirli eldivenle ölümüne neden olduğu söylenen ve kıyıcılığı İspanya'da bile ayyuka çıkan kardeşi Don Pedro'ya Infanta'yı teslim etmekten çekinmeseydi, kesinlikle tacından tahtından el çekip Granada manastırına çekilirdi; aslında bu manastırın Gönüllü Baş Rahibi sanını da taşıyordu. Krallık fermanıyla bütün yurttan ilan edilmiş olan üç yıllık genel yasın sonunda bile, bakanlarının yeni bir evlilikten söz etmelerine asla dayanamamış; Bohemya imparatoru, bizzat bir kurul gönderip ona yeğeni güzel Arşidüşes'le evlenmesini önerdiğinde, İspanya Kralı'nın üzüntüyle evli bulunduğunu, kısır bir gelin olmasına karşın nikahlısını güzelliğe yeğlediğini elçilere bildirmişti. Bu öyle bir yanıtı ki İmparator'un kışkırtmasıyla kimi tutucu Protestanların yönetiminde ayaklanan zengin Felemenk eyaletine mal olmuştu.

Bugün Infanta set üstünde oynarken, baştan başa evlilik yaşamı, büyük ateş renkli çılgın neşeleriyle, umulmaz sonunun ürkünç acısıyla geri gelmiş gibiydi. Kraliçenin bütün tatlı titizliği, aynı istemli baş kaldırma huyu, aynı gurur, aynı kıvrık güzel ağız, arada sırada gözlerini pencereye

çevirdiği zaman ya da küçük elini koskoca İspanyol devlet adamlarına uzatıp öptürürken aynı olağanüstü gülümseme. -**Vrai sourire de France-**! (*). Ama, çocukların keskin kahkahası kulaklarında çınladı, güneşin parlak, acımasız ışığı üzüntüsüyle alay etti. Saf sabah havasına ağır, bambaşka bir koku, tıpkı mummyacıların kullandıkları baharat gibi bir koku sindi. Yoksa ona mı öyle gelmişti? Yüzünü elleriyle kapadı; Infanta bir daha yukarı baktığında, perdeler örtülmüş, kral çekilmişti. Hafifçe dudaklarını büküp omuzlarını kaldırdı. Babası bu doğum gününde yanında da kalabilirdi. Anlamsız devlet işlerine ne olurdu sanki? Yoksa mumları her zaman yanan, kendisinin girmesine izin vermedikleri o iç kapayıcı kilise odasına mı gitmişti? Her yer günlük güneşlik, herkes böyle şenlik içindeyken ne uygunsuz davranıştı bu! Kukla oyunuyla bütün öteki olağanüstü eğlenceler bir yana, deminden beri borularla duyurulan yapmacık boğa dövüşünü kaçıracaktı. Amcasıyla baş engizisyoncu çok daha duygulu insanlardı. Sete dek çıkmışlar, kendisine tatlı sözler söylemişlerdi. O da güzel başını kaldırıp Don Pedro'nun elinden tutarak bahçenin ucunda kurulmuş eflatun ipek kaplı daireye doğru merdivenlerden indi. Peşinden en uzun adlı olan en başta gelmek üzere, kesin bir sıralamayı izleyen bütün öteki çocuklar ilerledi.

Toreadorlar gibi fantastik giyimli soylu erkek çocuklardan bir alay karşıcı çıktı; on dört yaşında, pek yakışıklı küçük Tierra Nueva Kontu İspanya'nın anadan doğma Hidalgo ve Gandeelerinin bütün incelikleriyle başını açarak, büyük bir ağırbaşlılıkla onu, Arena'ya karşı yüksek bir kürsünün üstüne konmuş altın yaldızlı fildişinden küçük bir koltuğa kadar götürdü. Çocuklar büyük yelpazelerini sallayarak fısıldaşa fısıldaşa çevresine toplandılar. Don Pedro ile baş engizisyoncu da gülerek yolun ağzında durdu. Sarı kırma yakalı Camerera Mayor dedikleri sert yüzlü düşes bile pek her zamanki gibi huysuz görünmüyor, bumburuşuk yüzünde, kavruk kansız dudaklarında soğuk, solgun,

gölümseme gibi bir şey dolaşır sınıyordu. Bu, kesinlikle, görülmemiş bir boğa döğüşü olacaktı; Infanta'ya, Parama Düku'nün, babasını ziyarete gelmesi dolayısıyla Sevilla'ya götürüldüğü zaman gördüğü gerçek boğa güreşinden bile güzel gelmişti. Erkek çocuklardan kimi, uçlarına renk renk hareli parlak kurdeleler takılı ciritleri savura savura gösterişli haşalarla kaplı atlıkarıncalara atlayıveriyorlar; başkaları kızıl pelerinlerini sallaya sallaya boğanın önünde yaya gidiyorlar; hayvan kendilerine saldırdıkça, ustaca alanı çevreleyen duvarın üstüne sıçrayıveriyorlardı. Boğaya gelince; doğrusu üstüne deri kaplı sepetten yapılmış olmasına, hiçbir canlı boğanın akıl edemeyeceği biçimde, kimileyin alanda şaha kalkıp koşmasına karşın, tıpkı canlı bir boğa gibiydi. Hem pek güzel dövüşüyordu; çocuklar da öyle heyecanlanıyorlardı ki, sıraların üstünde ayağa kalkıp oyalı mendillerini sallayarak, tıpkı büyüklerin coşkunluğuyla, "Bravo toro! Bravo toro!" diye bağrışıyorlardı. Sonunda, yapma atlardan pek çoğunun delik deşik olup, binicilerin de yere düşmesiyle sonuçlanan uzun bir çarpışmadan sonra, küçük Tierra Nueva Kontu boğayı dize getirdi ve işini bitirmek için Infanta'nın iznini aldıktan sonra tahta kılıcını hayvanın boynuna öyle şiddetle indirdi ki baş pat diye yere düştü, altından da Madrid'deki Fransa Elçisi'nin oğlu küçük Monsieur de Lorrain'in güler yüzü çıktı.

O zaman büyük bir alkış tufanı içinde alan boşaldı, yapma at ölülerini de sarılı karalı kaftan giymiş iki Berberi içoğlanı büyük törenle çekip çıkardı. İki Fransız cambazının ip üstündeki becerileriyle geçen bir aradan sonra, özellikle yapılmış olan küçük tiyatro sahnesi üzerinde birkaç İtalyan kuklası yarı klasik Sophonisba tragedyasıyla boy gösterdi. Öyle güzel oynadılar, davranışları da öyle doğaldı ki, oyun biterken Infanta'nın gözleri dolu dolu olmuştu. Çocukların kimileri de gerçekten ağlayıp şekerlemelerle avutulmaya gereksinim duyar duruma geldi. Baş engizisyoncu bile öyle üzülmüştü ki, Don Pedro'ya yalnızca tahtayla balmumundan yapılmış ve tellerle işleyen böyle şeylerin bu denli talihsizliğe düşüp böyle korkunç yıkımlara uğramalarının dayanılmaz bir şey olduğunu söylemekten kendini alamadı.

Bunun arkasından, Afrikalı bir hokkabaz kırmızı bir bezle örtülü geniş, yayvan bir işportayı alanın ortasına getirdi; sonra sarığından acayip bir ney çıkarıp üflemeğe koyuldu. Birkaç dakika içinde bez kımıldamaya başladı. Neyin sesi keskinleştikçe yeşilli yaldızlı iki yılan, kama sapı biçimindeki acayip

başlarını çıkarıp yavaş yavaş yükseldiler ve çalınan havaya uyararak su içindeki bitkilerin dalgalanması

gibi ileri geri salınmaya başladılar. Bununla birlikte, çocuklar bunların çilli körükleriyle fir fir çıkan dillerini görünce biraz korktular. Ama hokkabazın kumdan minimini bir portakal ağacı yetiştirdiğini, ağacın önce güzel beyaz çiçekler açtığını, sonra demet demet gerçek yemiş verdiğini görünce pek çok sevindiler; hele Markiz de Las Torres'in küçük kızının yelpazesini alıp da bir kuşa çevirdiği ve kuş bütün dairenin dört bir yanında öterek uçtuğunda sevinçlerine son olmadı. Nuestra Senora Del Pilar Kilisesi'nin dansçı çocuklarının oynadığı dinsel minuet pek güzeldi. Infanta, her yıl mayısta Kutsal Erden'in yüksek mihrabı önünde ve onun adına yapılan bu olağanüstü töreni şimdiye dek hiç görmemişti. Hem aslında, birçoklarına göre İngiltere'nin Elizabethine satılmış olan deli bir papazın Asturias Prensi'ne zehirli bir kutsal ekmek vermeye kalkıştığı zamandan beri İspanya Kral ailesinden hiç kimse büyük Saragossa Tapınağı'na ayak atmamıştı. Doğallıkla, Infanta da Meryem Ana dansı denen bu gerçekten güzel dansın, ancak müziğini dinlemişti. Erkek çocuklar beyaz kadifeden eski kesim saray giysileri giymişlerdi. Başlarında tepeleri birer devekuşu tüyüyle süslü, üç köşeli, çepeçevre gümüş, sırma saçaklarla çevrilmiş olan acayip şapkaları vardı; güneşin altında dönüp dururlarken, giysilerinin göz kamaştırıcı beyazlığı, esmer yüzleri ve uzun, kapkara saçlarıyla daha da keskinleşiyordu. Dansın karışık figürleri içindeki ciddi, ağırbaşlı devinimleri, ağır jestlerinin özenli incelikleriyle herkesi büyülemişlerdi. Temsillerini bitirip büyük tüylü şapkalarını çıkarırken, Infanta bu sunulan saygılara, büyük iltifatlarla karşılık verdi; kendisine verdikleri bu hazza karşılık, Meryem Anamızın kutsal makamına kocaman bir mum göndermeye ant içti.

Bir alay yakışıklı Kıpti -İo zaman Çingenelele böyle derlerdi-İ alana doğru ilerledi, bir halka biçiminde

bağdaş kurup alçak perdeden çitrelerini çalarak, vücutlarını ezgiye uydura uydura, soluk gibi hafif, düşlemlili bir hava tutturdular. Gözleri Don Pedro'ya ilişince kaşları çatıldı, kimileri ürkmüş gibi göründü; çünkü Don Pedro, daha iki hafta önce oymaklarından iki kişiyi sihirbazlık yapıyor diye Sevilla'nın karşı alanında astırmıştı. Ama Infanta'nın arkaya yaslanıp yelpazesini üzerinden iri mavi gözleriyle gözetlemesi onları sanki büyüledi; böylesine güzel bir insanın hiç kimseye acımasız davranamayacağına inanıyorlardı. Uzun sivri tırnaklarının ucu çitrenin kirişlerine ancak değer gibi hafif hafif çalmayı sürdürdüler, uykuya dalıyormuş gibi de başları önlerine düşü düşüveriyordu. Birdenbire çocukları ürkütüp Don Pedro'ya hançerinin akik kabzasını kavratacak kadar keskin bir haykırıyla ayak üstü sıçradılar, teplerini çala çala acayip gırtlak sesleriyle hırçın bir aşk havası söyleyerek çılgın gibi fırlayıp çepeçevre halkalandılar. Sonra başka bir işaretle kendilerini yeniden yere atıp büsbütün dingin kaldılar; sessizliği yalnızca çitrelerin boğuk sesi ürpertiyordu. Bunu birkaç kez yaptıktan sonra, bir dakika göz önünden yitip, tüylü boz bir ayıyı zincirle yederek geldiler; omuzlarında birkaç küçük Berberiye maymunu da vardı. Ayı, başının üstünde büyük bir ciddilikle durdu, maymunlar da sahipleriymiş gibi duran iki çocukla türlü türlü oyunlar yapıp minimini kılıçlarla dövüştüler, top tüfek attılar, tıpkı Kralın özel birliği gibi görkemli talimler yaptılar. Doğrusu

son derece başarılıydılar.

Ama o sabahki eğlencelerin en tuhafı, kuşkusuz küçük Cüce'nin dansıydı. Çıplak bacakları üstünde paytak paytak, koskoca biçimsiz kafasını iki yana sallaya sallaya içeri tekerlendiği zaman, çocuklar keyiflerinden avaz avaz kahkaha attılar. Infanta bile öyle çok güldü ki, Camerera, İspanya'da bir kral kızının akranları arasında ağlayabilmesini uygun gören birçok örnek olsa bile, soylu bir prensesin, doğuşları bakımından kendisinden aşağı olanların önünde gülebilmesiyle ilgili hiçbir örnek olmadığını anımsatmak zorunda kaldı. Bununla birlikte, Cüce'ye de dayanılacak gibi değildi; en korkunç şeyleri kanıksamış olmasıyla ünlü İspanyol Sarayı'nda bile, böyle bir "ucube" hiç görülmemişti. Hem de bu, onun alana daha ilk çıkışıydı. İki gün önce kentin çevresindeki büyük

meşeliğin ıssız bir bucağında avlanan iki saray görevlisi onu ormanda başı boş dolaşırken bulmuş; kömür yakıcılığıyla geçinen yoksul babası böyle çirkin, kendisine hiçbir yararı olmayan bir çocuktan kurtulmaya can attığı için kolayca alıp Infanta'yı şaşırtır diye saraya getirmişlerdi. Belki en hoşagiden hali kendi acayip görünüşünden asla haberi olmamasıydı. İyiden iyiye hoşnut ve son derece neşeli görünüyordu. Çocuklar gülerken o da tıpkı içlerinden herhangi biriymiş gibi açıktan açığa neşe içinde kahkahalar atıyor, her dansın sonunda, doğanın şakacı bir anında başkalarının alay etmesi için yarattığı küçük, sakat bir yaratık değilmiş de, sanki gerçekten öteki çocuklardanmış gibi gülümseyerek, baş eğerek her birini ayrı ayrı en tuhaf eğilmelerle selamlıyordu. Hele Infanta onu büsbütün büyülemişti. Gözlerini üzerinden hiç ayıramıyor, sanki yalnızca onun için dans ediyordu. Temsilin sonunda da Infanta, sesinin güzelliğiyle kralı avutabilmesi için Papa'nın kendi kilisesinden Madrid'e gönderdiği ünlü İtalyan tenoruna saraydaki soylu kadınların demet demet çiçek attıklarını anımsadı. Biraz iltifat olsun diye, biraz da Camerera'yı üzme için, küçük Cüce'ye en sevimli gülümsemesiyle bakarak, saçlarının arasından güzel beyaz gülü çıkarıp alana fırlattı. Cüce, bütün bunları büyük bir ciddilikle karşıladı. Haz içinde pırıl pırıl yanan küçük parlak gözlerle ağız kulaklarına vararak, çiçeği çirkin dudaklarına götürürken elini yüreğinin üzerine koyup Infanta'nın önünde bir dizi üzerine çöktü.

Bu davranış Infanta'nın ciddiliğini öylesine altüst etti ki, Cüce alandan çekildikten sonra bile uzun uzun güldü; amcasına hemen Cüce'nin dansını yeniden görmek istediğini söyledi. Ama Camerera, güneşin pek sıcak olduğunu bahane etti, sonra soylu kişilikleri için çepeçevre renkli şekerden, adının baş harfleriyle süslü ve en ortasında gümüşten zarif bir bayrak dalgalanan tam bir yaş günü pastasıyla eksiksiz bir şölenin hazır olduğunu bildirerek bir an önce saraya dönmesinin uygun olacağını söyledi. Infanta da büyük bir ağırbaşlılıkla kalktı; öğle uykusu zamanından sonra Cüce'nin yeniden dans etmesini buyurup parlak kabulden dolayı küçük Tierra-Nueva Kontu'na da teşekkürünü bildirdikten sonra, geldikleri sırayla peşinden giden çocuklarla birlikte dairesine

çekildi.

Şimdi küçük Cüce, Infanta'nın karşısında, hem de onun buyruğuyla ikinci kez dans edeceğini duyunca öyle övünç duydu ki, anlamsız bir zevk esrimesi içinde beyaz gülü öpe öpe, son derece tuhaf ve hantal sevinç devinimleri yaparak bahçeye koştu.

Çiçekler Cüce'nin kendi güzel yuvalarına sokulmasına sanki gücendiler, tarhların arasında aşağı yukarı sıçrayıp öyle gülünç bir durumda kollarını başının üzerinde salladığını görünce artık kendilerini tutamadılar. Laleler, "Doğrusu bizim bulunduğumuz yerde oynatılamayacak kadar çirkin!" diye bağıldılar.

İri kızıl Zambaklar, "Haşhaş suyu içip bin yıl uykusuna dalmayı hak ediyor!" diye büsbütün ateş kesildiler.

Frenk İnciri, "Tam anlamıyla yürekler acısı! Bakın büklüm büklüm bodur bir şey, başı bacaklarına hiç uymayacak denli oransız. Onu gördükçe vücudum diken diken oluyor, yanıma yaklaşırsa dikenlerimle delik deşik ederim!" diye cırladı.

Beyaz Gül fidanı, "İşte benim en güzel koncalarımdan birini almış. Daha bu sabah Infanta'ya doğduğu günün armağanı diye vermişim, ondan çalmış!" diye seslendi; sonra olanca sesiyle arkasından, "Hırsız, hırsız!" diye haykırdı.

Yoksul akrabasını herkesin bildiği, yapmacıktan hoşlanmayan Sardunyalar bile, onu görünce tiksinierek buruştular. Mor Menekşeler ezile büzüle, "Pek bayağı, ama zavallıcık ne yapsın?" deyince, Sardunyalar büyük bir insafla, asıl kusurun burda olduğunu, tedavi edilemez bir durumda bulunmanın beğenilmeye bir neden oluşturamayacağını söylediler. Mor Menekşelerden kimileri de, Cüce'nin çirkinliğiyle sanki gösteriş yaptığına inanıyordu; onlara göre, keyifli keyifli zıplayıp böyle şaşırtıcı ve anlamsız bir biçimde kendisini yerlere atacağına boynunu üzünçle bükse ya da hiç olmazsa düşünceli görünse, daha iyi bir etki bırakabilirdi.

V. Charles gibi bir imparatorun kendisine günün vaktini bildiren yaşlı Güneş Saati, evet o seçkin kişilik bile, küçük Cüce'nin görünmesine şaşakaldı; uzun gölgeli parmağıyla tam iki dakikayı

göstermeyi unuttu; parmaklığın üzerinde güneşlenen süt gibi beyaz, kocaman Tavuskuşu'na, sonunda kral çocuklarının kral; kömürcü çocuklarının da kömürcü olacağını herkesin bildiğini; bunun tersini savunmanın saçma olduğunu söylemekten kendini alamadı. Bu öyle bir sözdü ki Tavuskuşu tümüyle onayladı, sert ve haşın bir sesle, "Evet, elbette!" diye öyle bir haykırış haykırdı ki, serin çağiltılı fiskiyenin yalağında barınan kırmızı balıklar başlarını sudan çıkarıp taştan oyma Su Tanrısı'na ne olduğunu sordular.

Ama, belki de kuşlar ondan hoşlanıyordu. Onu ormanda rüzgâra tutulup firıl firıl dönen yaprakların peşinde dans ederken, ya da yaşlı meşenin kovuğuna büzülüp cevizlerini sincaplarla paylaşırken çok görmüşlerdi. Çirkinliği zerre kadar gözlerine batmıyordu. Hem geceleri portakal bahçesinde öterken, kimileyin ayın uzanıp sesini dinlediği bülbül de pek seyre değer bir şey değildi; sonra Cüce'nin onlara iyiliği de dokunmuştu. Kışın, korkunç acı soğuklarda, ağaçlarda yiyecek kalmadığı zaman, yerler demir gibi kaskatı kesilirken, kurtlar ta kentin kapılarına dek yiyecek aramak için geldikleri sırada onları unutmamış, küçük kara tıkız ekmeğini hep ufalamış, ne kadar yiyeceği varsa onlarla paylaşmaktan çekinmemişti.

Çevresinde kanatlarını yanaklarına değdire değdire döndüler, birbirleriyle cıvıldaşa cıvıldaşa uçtular; küçük Cüce öyle hoşnut oldu ki güzel, beyaz gülü onlara gösterip Infanta'nın kendisini sevdiği için verdiği söylemekten kendini alamadı.

Kuşlar söylediklerinin bir sözcüğünü bile anlamadılar; ama, ne zararı vardı, başlarını yana eğip filozofça bir tavır takındılar ki bu anlamak kadar iyi ve kuşkusuz çok daha kolaydı.

Kertenkeleler de pek çok ilgi gösterdiler; Cüce koşup durmaktan yorulup da dinlenmek için kendisini yere, çayırların üstüne atınca, üzerinde aşağı yukarı dolaşıp oynayarak ellerinden geldiğince onu eğlendirmeye çalıştılar.

"Herkes bir kertenkele gibi güzel olamaz, böyle bir şey istemek pek fazla olur, biraz yakışıksız gibi görünse bile pek öyle çirkin de değil; gözlerini kapayıp ona bakmamak koşuluyla!" diye haykırdılar.

Kertenkeleler filozof yaradılışıydılar; yapacak başka bir şeyleri olmadığı zaman, dışarıya çıkılamayacak kadar yağmurlu havalarda, hep birden oturup saatlerce düşünür dururlardı.

Ama Çiçekler bunların da, Kuşların da davranışlarına kızdılar. "Böyle durup dinlenmeden kaynaşıp uçuşmak, pek sıradan davranışlar! İyi eğitim görenler her zaman aynı yerde dururlar, tıpkı bizim gibi; bizi hiç kimse tarhların arasında aşağı yukarı zıplarken ya da çayırların içinde at sineklerinin peşinden koşarken görmemiştir. Ne zaman hava değişimine gitmek istesek bahçıvanı çağırırız, bizi başka bir yatağa o götürür. Kibarlık böyledir ve ancak böyle olur. Ama Kuşlarla Kertenkeleler hiç durup oturmak bilmezler; Kuşların sürekli bir adresleri bile yok. Tıpkı Çingeneler gibi sıradan serseri

takımı; onlara, serseriymişler gibi davranmalıdır," dediler ve başları havada, küçümseyici bir tavır takındılar; küçük Cüce çayırların arasından sarsak sarsak bakıp setin üzerinden saraya doğru yollanırken de pek hoşnut oldular.

"Artık kesinlikle, ömrünün sonuna dek içerde kapalı kalmalı, hele şu kambur sırtına, şu çarpık bacaklarına bakın!" diye sinsi sinsi güldüler.

Ama, bunların hiçbirinden küçük Cüce'nin haberi yoktu. Kuşlarla Kertenkelelere bayılıyor, bütün dünyanın en olağanüstü şeylerini Çiçekler sanıyordu; doğal olarak, Infanta dışında elbette; güzel, beyaz gülü verdiği göre kendisini seviyor demektir; bu, elbette önemli bir farktı. Ah, Infanta'ya birlikte ormana dönmeyi söylemeyi nasıl da istiyordu. Infanta onu sağ yanına alır, gülümserdi; o da hiç yanından ayrılmaz, onu kendisine oyun arkadaşı yapar, her türlü güzel kurnazlıkları öğretirdi. Hiç sarayda bulunmamıştı ama, birçok olağanüstü şey biliyordu. İçinde Ağustosböceklerini öttürmek için hasırdan kafes yapar, boğumlu uzun bambu kamışını Pan'ın pek sevdiği kavala dönüştürürdü. Her kuşun sesini bilir, Sığırcık'ı ağaçların tepesinden, Balıkçıl'ı bataklıklardan çağırırdı.

Her hayvanın ayağını tanır, Tavşan'ı narin izlerinden, Yaban Domuzu'nu üstlerinde yattığı yapraklardan bulurdu. Bütün dağ danslarını öğrenmişti. Güzün, kıpkırmızı giysilerle deli dansını, ekinlerin üstünde mavi sandallarla ışık dansını, ilkyazda yemiş bahçelerinde çiçek dansını hep

bilirdi.

Koru Güvercinleri'nin de nerede yuva yaptıklarını öğrenmişti. Bir kezinde, kuşçu, ana baba Kuşları ökseye düşürünce yavruları o büyütmüş, kara ağacın çatlağı arasında bir küçük güvercinlik bile kurmuştu. Yavrular ona pek alışmışlar, her sabah elinden yem yemişlerdi. Infanta bunlardan herhalde hoşlanırdı. Sonra uzun eğreltiotları arasında telaşlı telaşlı dolaşan Ada Tavşanları, çelik tüylü kapkara gagalı Alakargalar, dikenden bir yumak gibi yusuvarlak oluveren Kirpiller, ağır ağır sürünüp duran, sonra gevrek körpe yaprakları geveleyen filozof Kaplumbağalar da vardı. Evet, Infanta kesinlikle ormana gelip kendisiyle oynamalıydı. Ona kendi yatağını verir, gün ağarıncaya kadar boynuzlu yaban öküzleri, aç kurtlar yaklaşmasın diye bütün gece dışarda pencerenin dibinde beklerdi; gün ağarırken pencerenin kanadına vurup onu uyandırır; dışarı çıkarıp bütün gün onunla dans ederdi. Orman hiç de yapayalnız bir yer değildi. Kimi zaman beyaz katırına binmiş bir piskopos, tezhipli bir kitap okuya okuya gider, kimi zaman yeşil kadife kalpaklı, sepili geyik postundan yelekli doğancılar ellerinde tepeli şahinlerle geçerlerdi. Bağ bozumunda elleri ayakları mosmor, başları pırıl pırıl sarmaşıklarla çelenkli, yer yer sızan şarap kırbaları yüklenmiş bağcılar gelir; sonra geceleyin kömürcüler kocaman mangallarının çevresinde yavaş yavaş kömüre dönüşen kuru kütüklere dalıp külde kestaneleri kebab ederek yan gelip yatarlar; yol soyguncuları da mağaralarından çıkıp onlarla cümbüş ederdi. Bir kez de Toledo'ya giden uzun tozlu yolda, güzel bir alayın geçtiğini görmüştü. Önde üzünçlü bir ilahi okuyarak ellerinde parlak sancaklar ve altın haçlarla rahipler, sonra gümüş zırlara bürünmüş fitilli tüfekli, kargılı askerler, en ortalarında da baştan başa olağanüstü resimlerle süslü, sarı giysili, ayakları çıplak üç adam, ellerinde yanan mumlarla yürüyordu. Elbette ormanda görülecek pek çok şey vardı. Infanta yorulursa ona yumuşak, yosunlu bir kıyı bulur, onu kucağında taşırdı. O denli uzun boylu olmadığını biliyordu ama, epeyce güçlüydü. Ak asmanın kırmızı yemişlerinden, giysisinin üstündeki beyaz yemişlerden daha güzel bir gerdanlık yapar, onlardan da bıkınca atıp yenisini bulurdu. Ona palamut çanakları, çiğ taneleriyle ıslanmış

şakayıklar, saçlarının solgun altınları arasında yıldız olsun diye ateşböcekleri getirirdi.

Fakat neredeydi bu? Beyaz Gül'den sordu, o da bir yanıt veremedi. Bütün saray sanki uykundaydı;

kepenklerin kapalı olmadığı yerlerde bile güneş girmesin diye pencerelere kalın perdeler indirilmişti.

İçeri girebilecek bir yer araya araya her yanda dolaştı; sonunda açık kalmış bir kapı buldu. İçeri daldı,

kendini görkemli, belki ormandan bile görkemli bir sofada buldu; her yan daha çok yıldız içindeydi;

yer bile bir tür geometrik örneğe göre yerleştirilmiş büyük renkli taşlarla döşeliydi. Ama küçük

Infanta orada değildi, yalnızca birtakım olağanüstü beyaz yontular defne altlıklarından, gamlı

bomboş gözlerle, garip garip gülümseyen dudaklarla onu bekliyorlardı.

Sofanın sonunda, siyah kadife zemin üstüne güneşle yıldızlar serpilmiş, Kral'ın pek hoşlandığı

örnekte ve en sevdiği renkte ağır işlemeli bir perde asılıydı. Sakın Infanta arkasında saklanmış

olmasın? Bir kez bakmalıydı oraya.

Yavaşça o yana geçip perdeyi çekti. Hayır, perdenin arkasında yalnızca başka bir oda vardı. Bu ona

yeni çıktığı odadan daha güzel geldi. Duvarlar da bir Felemenk sanatçısının, yedi yıldan çok emek

verdiği, kalabalık bir av sahnesini gösteren yemyeşil kanaviçelerle kaplıydı. Burası bir zamanlar,

Jean le Fou (*) dedikleri, çoğu delilik nöbetlerinde, şaha kalkmış atların sırtında av borusunu

öttürerek, önünde kaçan solgun geyikleri hançerleye hançerleye kovalayan av budalası o kaçık

Kral'ın odasıydı. Şimdi Meclis odası olarak kullanılıyordu. Ortadaki masanın üstünde de, üzerinde

İspanya'nın altın lalesiyle Habsburg Hanedanı'nın arma ve simgeleri basılı kırmızı dosyalar vardı.

Küçük Cüce dört bir yanına şaşkınlıkla baktı; ama ilerlemekten sanki korkuyordu. Uzun çayırıklarda

hiç gürültü etmeden dörtnala giden sessiz atlıyı; kömürcülerin anlattığı, yalnızca geceleri avlanan,

insana rasgelirse onu dişi geyiğe çevirip avlayan Comparachos dedikleri korkunç tayfa benzetti. Ama,

güzel Infanta'yı aklına getirince yüreklendi; kendisinin de onu sevdiğini söylemek istiyordu. O belki

de öteki odadaydı.

Yumuşak Mağrip halısının üzerinden karşıya doğru koşarak kapıyı açtı. Hayır, orada da yoktu; oda

bomboştu.

Burası Kral'ın yabancı elçileri son zamanlarda pek sık yapılmayan özel konuşmalarıyla onurlandırdığı taht odasıydı. Yıllarca önce, İmparator'un en büyük oğluya, o zaman Avrupa'nın Katolik hükümdarlarından biri olan İngiltere Kraliçesi'nin evlenmesine aracılık eden elçiler de burada huzura çıkmıştı. Eşya altın yaldızlı Cordoba derisindendi. Üç yüz şamdanlı, altın yaldızlı bir avize, siyahlı beyazlı tavandan aşağı sarkıyordu. Üzerine Castilla'nın aslanlarıyla kuleleri ufacık incilerle işlenmiş som sırmadan büyük bir sayvanın altında, gümüşlü incili bir saçakla özenle çevrilmiş, gümüş lalelerle süslü siyah zengin bir örtüyle örtülü taht duruyordu. Tahtın ikinci basamağında üstündeki gümüş sırma yastığıyla Infanta'nın diz iskemlesi; daha aşağıda, sayvanın sınırları dışında genel törenlerde Kral huzurunda oturmaya özel olarak izinli bulunan Papalık elçisinin sandalyesiyle, önünde kırmızı dobrin püsküllü Kardinallik şapkasını koymaya özgü erguvan renkli iskemlesi duruyordu. Tahtın karşısındaki duvarda, yanında büyük bir bekçi köpeğiyle V. Charles'ın av kılığında, doğal büyüklükte bir portresi; öteki duvarın ortasında da, Felemenk'in saygılarını kabul eden ikinci Philip'in bir resmi vardı. Pencereilerin arasında, üzerine Holbein'in ölüm dansı, söylentiye göre ünlü üstadın kendi eliyle işlenmiş, abanoz üstüne fildişi kakma bir konsol duruyordu.

Ancak, küçük Cüce bütün bu görkeme hiç ilgi göstermiyordu. Gülünü sayvanın bütün incilerine değişmez; taht'a, bir tek beyaz yaprağını bile feda etmezdi. Bütün istediği, Infanta'yı daireye dönmeden görmek, dansını bitirdikten sonra birlikte ormana gelmesini istemektir. Burada, sarayda hava kapalı ve iç sıkıcıydı. Ama, ormanda rüzgâr püfür püfür eser, güneş ışığında altın gibi parlayan yaprakları kımıldatırdı. Ormanda çiçekler de vardı, belki saraydakiler gibi görkemli değillerdi, ama hepsinden daha güzel kokuluydu bunlar; ta ilkyazın başında, serin koyaklarda çimenli tepeleri eflatun dalgalarla yıkayan Sümbüller, Meşe ağacının yumru yumru kökleri çevresinde küme küme serilen Menekşe Gülleri, parlak Kırlangıç çiçekleri, mavi Yavşan otları, leylak rengi altın Susamlar,

bademlerin üstünde Gümüş çiçekleri, benekli Arı Yatağı, hücrelerin ağırlığıyla solmuş Yüksük çiçekleri, Kestane'nin beyaz yıldızlardan dolambaçları, kara Çalı'nın soluk güzel taneleri vardı. Evet, kesinlikle gelirdi. Ah, bir kez onu bulabilseydi. Güzel ormana birlikte gelirdi; o zaman onu eğlendirmek için bütün gün dans ederdi. Bu düşünceyle gözlerinin içi güldü, sonra öteki odaya geçti. Bütün odaların, bu, en parlağı ve en güzeliydi. Duvarlar, üstüne kuşlar serpilmiş ve ince gümüş çiçeklerle benekli pembe çiçekli Lukka damasıyla kaplıydı; eşya gösterişli çelenklerle çiçekli, salıncaklı aşk perileriyle süslüydü; iki geniş ocağın önünde üstlerine papağanlar, tavuslar işlenmiş büyük paravanlar duruyor, deniz yeşili mühresenkten yer döşemesi sanki enginlere kadar uzanıyordu. Yalnız da değildi. Kapı geçidinin altında, odanın ta öbür bucağında, ufak tefek birinin kendisini seyrettiğini gördü. Yüreği oynadı, dudaklarından bir sevinç sesi çıktı ve güneş ışığına doğru ilerledi. O böyle ilerlerken o kişi de yürüdü; bunu pek güzel gördü.

Infanta! Hayır, canavar, o ana dek gördüğü en şaşırtıcı canavardı bu. Sırtı kambur, kolu bacağı çarpık çurpuk, kocaman sarsak kafalı, kara hayvan yeleli, öteki insanların hiçbirine benzemez, biçimsiz bir şeydi. Küçük Cüce kaşlarını çattı, canavarın da kaşları çatıldı. Cüce güldü, o da birlikte gülüp ellerini

yanlarına sarkıttı, tıpkı onun gibi. Bu alaylı alaylı baş eğdi, o da yerlere dek eğilerek karşıladı. Cüce ona doğru gitti, o da beri gelmeye başladı; her adımını aynıyla yansılayarak, durduğu zaman tıpkı öyle durarak.. Keyfinden bağırıp ileri atıldı, kollarını uzattı, elleri canavarın ellerine değdi, buz gibi soğuktu. Korktu, elini kımıldattı, canavarın eli de hemen onu izledi. Onu itmek istedi, ama düzgün sert bir şey onu durdurdu. Artık canavarın yüzü kendisiyle karşı karşıyaydı ve dehşet içindeymiş gibi görünüyordu. Saçlarını arkaya attı, o da tıpkısını yaptı. Bir yumruk attı, o da her yumruğu aynı biçimde yumrukla karşıladı. Bu yüz buruşturdu, o da çirkin çirkin surat etti. Bu çekildi, o da kaçtı.

Neydi bu, bir an düşünüp odanın öbür yanlarına baktı. Tuhaf şey, bu görülmez parlak su duvarında her şeyin bir eşi var gibiydi. Evet, resme resim, kanapeye kanape. Kapı dibindeki hücrelerinde yatıp uyuyan keçi bacağın [faun] kendisinden geçmiş ikiz kardeşi vardı, güneşte duran gümüş Venüs

kendisi gibi güzel başka bir Venüs'e kollarını açmıştı.

Acaba bu dağların sesi miydi? Bir kez derede bu sesi çağırmişti da o da sözcüğü sözcüğüne yanıt vermişti. İnsan sesiyle aldanabildiği gibi, acaba gözüyle de aldanabilir miydi?

Davrandı, göğsünden güzel, beyaz gülü çıkarıp döndü, öptü. Canavarın da kendi gülü vardı, her yaprağı tıpkı tıpkısına bunun eşi. O da gülü öyle öpüp iğrenç devinimlerle göğsüne bastırdı.

Gerçeği birdenbire anlayınca dehşetle haykırdı; hıçkıra hıçkıra yere yığıldı. O biçimsiz, kambur, yüzüne bakılmaz, çirkin ucube demek kendisiydi. Canavar demek ki kendisiydi. Bütün çocuklar demek ona gülüyorlardı. Sevdiğini sandığı Prenses de, demek o da, yalnızca onun çirkinliğiyle zevkleniyor, çarpık çurpuk bacaklarıyla eğleniyordu. Niçin onu, böylesine çirkin olduğunu yüzüne vuracak tek bir aynanın bile bulunmadığı ormanda bırakmamışlardı? Babası onu böyle ayıbı pahasına satacak yerde niçin öldürmemişti? Yanaklarından aşağı sıcak gözyaşları aktı; elindeki beyaz gülü parça parça etti. Yerdeki canavar da aynı biçimde davranıp solgun gül yapraklarını darmadağın havaya attı; yüzükoyun yere yığılıp ona baktığı zaman buruşmuş yapraklardan dolayı acı duydu. Onu görmemek için sürüklene sürüklene çekilip elleriyle yüzünü kapadı. Bir yaralı gibi karanlığın içine sürüklendi ve orada inleye inleye yattı. Tam o sırada Infanta da açık kapıdan, arkadaşlarıyla birlikte içeri girmişti. Küçük çirkin Cüce'nin kenetlenmiş ellerini en garip ve abartılı devinimlerle yere vurduğunu görünce, şen kahkahalarla çevresini alıp seyrine daldılar.

Infanta, "Dansı tuhafmış; doğrusu kuklalar gibi güzel; yalnızca onlar gibi doğal değil elbette," diye büyük yelpazesini sallayıp alkışladı.

Ama, küçük Cüce hiç başını kaldırıp bakmadı, hıçkırıkları hafifledi, hafifledi, birdenbire acayip bir soluk verdi, yanlarını tuttu, sonra arka üstü düşüp kıpırtısız kaldı.

Infanta, "İşte bu pek güzel!" dedi; biraz durduktan sonra sözünü sürdürdü: "Ama, şimdi bana dans etmelisin."

Bütün çocuklar, "Evet, kalkıp dans etmelisin. Çünkü sen Berberiye maymunları gibi şeytansın,

onlardan daha gülünçsün," diye haykırdılar.

Ne var ki, küçük Cüce hiç yanıt vermedi. Infanta da ayağını yere vurup setin üstünde kutsal yönetimin henüz kurulmuş olduğu Meksika'dan gelen son haberleri saray bakanıyla birlikte okuya okuya dolaşan amcasına seslendi.

"Küçük tuhaf Cücem somurtuyor, uyandırıp bana dans etmesini söylemek gerek," dedi.

İkisi de birbirlerine gülümseyerek içeriye girdi, Don Pedro eğilip Cüce'nin yanaklarına işlemeli eldivenleriyle vurdu. "Kalkıp dans et bakalım, petit monstre (*), kalk dans et. İspanya ve Hint ülkesinin Infantası eğlenmek istiyor!" dedi.

Ama, küçük Cüce hiç kıınıldamadı. Sonunda usanan Don Pedro, "Bir falakacı çağırılmalı," diyerek sete çıktı. Ama saray bakanının yüzü daha da ciddileşti. Küçük Cüce'nin yanında diz çöküp elini onun yüreğine götürdü. Birkaç dakika sonra da omuzlarını kaldırıp ayağa kalktı. Infanta'nın karşısında yerlere dek eğilerek, "Mi bella Princesa! (*) Küçük tuhaf cüceniz bir daha dans etmeyecek;

yazık, öyle çirkin ki, belki Kral'ı gülümsetebilir!" dedi.

Infanta güle güle, "Ama niçin bir daha dans etmeyecekmiş?" diye sordu.

Saray bakanı yanıt verdi: "Çünkü kalbi kırılmış."

Infanta'nın kaşları çatıldı, ince gül yaprağı dudakları, zarif bir gururla kıvrıldı; "Bundan sonra benimle oynamaya gelenlerin kalbi olmasın," diyerek bahçeye kaçtı.

BALIKÇI İLE RUHU

Her akşam genç Balıkçı engine çıkıp ağlarını denize salardı.

Rüzgâr karadan estikçe ya hiçbir şey bulamaz ya da pek az bir şey tutardı; çünkü bu, tatsız tutsuz bir rüzgârdı. Ona karşı çıkanlar sert dalgaları. Ama rüzgâr kıyıya doğru esince balıklar enginlerden gelir, ağının gözlerine kendilerini atar, o da çarşıya götürüp onları satardı.

Her akşam denize çıkardı, bir akşam ağ öyle ağırlaşmıştı ki kayığın içine çekemedi. Kendi kendisine gülüp, "Kesinlikle bütün yüzen balıkları birden tuttum. Belki de insanları meraka düşürecek iri bir canavar ya da büyük Kraliçe'nin hoşuna gidecek korkunç bir şey yakaladım," diyerek bütün gücünü

topladı ve kollarında tunç bir vazonun üstündeki mavi mine menevişler gibi uzun damarlar belirinceye kadar asıldı. İnce iplere sarıldı, yassı mantarların halkası da yaklaşı yaklaşı, sonunda ağ suyun üstüne çıktı.

Ama içinde ne balık vardı, ne canavar, ne de korkunç bir şey. Yalnızca derin uykuya dalmış küçük bir denizkızı uzanmış yatıyordu.

Saçları ıslak altın tüyler gibiydi; saçının her teli sırça bir kâsede incecik bir sırma teline benziyordu. Vücudu beyaz fildişi gibiydi, kuyruğu da gümüşle incidendi; çevresine denizin yeşil bitkileri sarılmıştı. Deniz kabukları gibi kulakları vardı; dudakları deniz mercanına benziyordu. Buz gibi dalgalar göğsüne çarpıyor, göz kapaklarında tuz parlıyordu.

Öyle güzeldi ki, genç Balıkçı onu görünce şaşakaldı; ellerini uzatıp ağı çekti, küpeşteden eğilip onu kollarının arasına aldı. Eli değince kız ürkmüş bir martı gibi haykırdı, uyanıp faltaşı gibi açılan gözleriyle korku içinde baktı ve kurtulmak için çabaladı; ama genç Balıkçı onu sımsıkı kavramış, bırakmak istemiyordu.

Kız kurtulma yolu olmadığını görünce ağlamaya başlayıp, "Yalvarırım beni bırakın, gideyim, çünkü ben bir kralın bir tanecik kızıyım. Babam yaşlı, hem de yalnız," dedi.

Genç Balıkçı, "Seni ne zaman çağırırsam gelip bana şarkı söylemeye söz vermezsen bırakmam, çünkü balıklar deniz halkının şarkısını pek severler, benim de ağlarım dolar," diye yanıt verdi.

Denizkızı, "Bu sözü verirsem gerçekten bırakır mısın?" diye haykırdı.

Genç Balıkçı, "Gerçekten bırakırım," dedi.

Kız da Balıkçı'nın istediği sözü verip deniz halkının yaptığı gibi ant içti. Genç sımsıkı kollarını çekti, Denizkızı da şaşırtıcı bir korku içinde titreyerek denize indi.

Her akşam genç Balıkçı engine açılıp Denizkızı'nı çağırıyor, kız da sudan çıkıp ona şarkı okuyordu.

Çevresinde yunus balıkları yüzüyor, başının üzerinde haşarı martılar fırıl fırıl dönüyordu.

Olağanüstü şarkılar okuyordu. Sürülerini mağaradan mağaraya sürüp küçük buzağlarını

omuzlarında taşıyan deniz halkını; Kral geçerken büküm büküm iri mührelerden boru çalan uzun yeşil sakallı, göğüsleri kıllı deniz erlerini; Kralın berrak zümrüt damlı, parlak inci döşemeli, som kehribar sarayını; bütün gün büyük menevişli mercan kanatlarının dalgalandığı, balıkların gümüşten kuşlar gibi fırıl fırıl oynaştığı, Girit lalelerinin kayalıklara sarmaştığı, menevişli kumsallarında karanfillerin tomurcuklandığı denizaltı bahçelerini anlatıyordu şarkılarında. Yıldız denizlerinden gelip kanatlarından buzlar sarkan balinalardan, "Seslerini işitip meraktan denize atlar boğuluruz," diye tüccarları kulaklarına balmumu tıkamak zorunda bırakacak denli meraklı şeyler söyleyen su perilerinden; batan uzun direkli kalyonların armalarına sarılan donmuş gemicilerle, açık lombarlardan içeri dolan uskumru balıklarından; gemilerin omurgalarına yapışıp dünyayı baştan başa dönüp dolaşan şeytan minarelerinden; uçurumların dibinde yaşayan, kapkara uzun kollarını açıp istedikleri zaman geceyi getiren mürekkep balıklarından destanlar okuyordu. Yelkeni ipekten, kendisine özgü güneşgözü taşından oyma gemili deniz dolambaçlarından; kollarıyla en büyük gemileri kucaklayan, koca deniz devini arp çala çala uyutan mutlu denizcilerden; kaypak domuz balıklarını yakalayıp güle güle sırtlarına binen deniz çocuklarından; bembeyaz köpüklerin üzerine sere serpe yaslanıp gemicilere kollarını uzatan deniz kızlarından; kıvrık dişli denizaslanlarıyla uzun yeveli derya küheylanlarından söz ediyordu.

Denizkızı şarkı söylerken bütün ton balıkları derinliklerden onu dinlemeye çıkar, genç Balıkçı ağlarını çevirip onları tutar, ötekileri de zıpkınlardı. Kayığı iyice dolunca Denizkızı ona gülümseyerek denizin içine çekilirdi.

Hiçbir zaman Balıkçı'nın ona elini sürebileceği bir yere dek gelmezdi. Çok zaman Balıkçı ona seslenir, yalvarırdı; ama o gelmezdi. Genç Balıkçı onu yakalamaya kalkışsa, tıpkı bir fokbalığı gibi suyun içine dalar, o gün bir daha görünmezdi. Sesinin güzelliği de Balıkçı'nın kulağına her gün daha tatlı gelirdi. Sesi öyle güzeldi ki Balıkçı ağını da, kurnazlığını da unuttu, işine de hiç aldırılmaz oldu. Lâl

kanatlı, boncuk boncuk altın gözlü tonlar sürü sürü yanından geçti, ama o aldırmadı. Zıpkını yanında el sürülmeden duruyordu, kamıştan örme sepeti de bomboştı. Aralanmış dudakları, şaşkınlıktan dalmış gözleriyle kayığında tembel tembel oturup dinledi, deniz sisleri çevresini kuşatıp, gezgin ay esmer kollarını gümüşle kaplayıncaya dek dinledi.

Bir akşam ona seslendi, "Küçük Denizkızı, küçük Denizkızı, seni seviyorum. Beni al, senin güveyin olayım, çünkü seni seviyorum," dedi.

Ancak küçük Denizkızı başını iki yana salladı; "Sende insan ruhu var," diye yanıt verdi, "Ruhunu atarsan, seni sevebilirim."

Genç Balıkçı kendi kendine, "Ruhumun bana ne yararı var? Onu göremiyorum, tutamıyorum, bilmiyorum. Elbette üstümden atar, birçok mutluluğa kavuşurum," dedi ve dudaklarından bir sevinç sesi taşıdı. Boyalı kayığında ayağa kalkarak Denizkızı'na kollarını uzattı. "Ruhumu atacağım, sen benim gelinim, ben senin güveyin olacağız; denizin derinliklerinde birlikte yaşayacağız, bütün şarkılarında söylediklerini bana göstereceksin, bütün istediklerini yapacağım, birbirimizden hiç ayrılmayacağız," dedi.

Küçük Denizkızı sevincinden gülüp elleriyle yüzünü kapadı.

Genç Balıkçı, "Ama ruhumu üstümden nasıl atayım?" diye haykırdı, "Söyle, nasıl yapayım bunu? Evet, olacak bu."

Küçük Denizkızı, "Yazık, bilmiyorum. Deniz halkının ruhu olmaz ki," diyerek ona özlemle baktı ve derinliklerin içine daldı.

Ertesi sabah güneş dağın üstünde bir karış bile yükselmeden, genç Balıkçı, papazın evine gidip kapısını üç kez vurdu.

Rahibin çömezi parmaklıktan bakıp da gelenin kim olduğunu görünce, kol demirini çekip, "Buyurun," dedi.

Genç Balıkçı içeri geçip yerdeki güzel kokulu hasırın üzerinde diz çöktü. Kutsal Kitap'ı okuyan

rahibe seslenip, "Babacığım," dedi, "Ben deniz halkından birine gönül verdim; ama ruhum bu isteğime kavuşmama engel. Söyleyin, üstümden ruhumu nasıl atayım; çünkü artık ona gereksinmem yok. Benim için ruhun ne değeri var? Göremiyorum, tutamıyorum, bilmiyorum."

Rahip göğsünü dövüp yanıtladı: "Yazık, yazık, sen çıldırmışsın, ya da zehirli bir ot yemişsin; çünkü ruh insanın en yüce parçasıdır. Tanrı da mertçe kullanalım diye bize onu vermiştir. İnsan ruhundan daha değerli hiçbir şey yoktur; dünya varlıklarından hiçbirisiyle de denk olamaz. Dünyanın bütün altınıyla ölçülemez, kralların yakutlarından daha değerlidir. Bunun için oğlum, artık bu konuyu düşünme, çünkü bu bağışlanmaz bir günahdır. Deniz halkına gelince, onlar yok olmuştur, onlarla düşüp kalkmak isteyenler de yok olur. Onlar iyiyi kötüden ayırt edemeyen yabanın kurdu kuşu gibidir, efendimiz onlar için ölmedi."

Rahibin bu acı sözlerini duyunca genç Balıkçı'nın gözleri yaşardı. Diz çöktüğü yerden ayağa kalkıp, "Babacığım, keyifleri yerinde keçi ayaklı şen faunlar ormanda otururlar, kayaların üstünde de kızıl altından arplarıyla deniz erleri oturur. Ben de onlar gibi olayım, yalvarırım sana, çünkü onların günü çiçeklerin günü gibi geçiyor. Benim ruhuma gelince, sevdiğim şeyle arama girecek olduktan sonra ruhumun bana ne yararı var?"

Rahip, kaşlarını çatarak, "Vücut sevgisi boş! Dünyasında dolaşmalarına Tanrı'nın göz yumduğu o dinsiz döküntüleri boştur, kötüdür. Kuru yurdunun keçi ayaklı faunlarına ilenç olsun, ilenç olsun denizlerin destancılara! Geceleyin onları duydum, beni tespimden ayırmaya kalktılar. Pencereye fiske vurup kakhaha atarlar. Kulaklarıma yok edici şenliklerinin öyküsünü fısıldarlar. Beni kendi benliğimle baştan çıkarmaya kalkarlar. Dua etmek istesem alay ederler; onlar yok olmuştur, sana söylüyorum, yok olmuştur onlar. Onlar için ne cennet var, ne cehennem. İkisinde de Tanrı'nın adına şükranlarını sunamayacaklar."

Genç Balıkçı, "Babacığım sen ne söylediğini bilmiyorsun. Ben ağımla bir kralın kızını tuttum. Kız sabah yıldızından güzel, aydan beyaz. Onun vücudu için ben ruhumu verir, aşkına gökleri fethederim.

Sana sorduğumu söyle bana, söyle de rahat rahat gideyim," diye haykırdı.

Rahip, "Çekip, çekil! Senin oynaşın yok olmuştur, sen de onunla birlikte yok olacaksınız!" diye bağırdı, duasını esirgedi ve kapısından kovdu.

Genç Balıkçı da pazara indi, üzüntülü bir adam gibi, başı önünde ağır ağır yürüdü.

Pazardaki toptancılar onun geldiğini görünce birbirleriyle fiskos etmeye başladılar; içlerinden biri ilerleyip onu adıyla çağırdı ve "Satılık neyin var?" dedi.

Balıkçı, "Sana ruhumu satarım," yanıtını verdi, "Yalvarırım sana, benden al onu, çünkü artık bıktım. Ruhumun bana ne yararı var ki? Göremiyorum, tutamıyorum, bilmiyorum."

Ama aracılar onunla alay edip, "İnsan ruhunun bize ne yararı olacak? Sahte bir gümüş parçası etmez, bize vücudunu köleliğe sat da deniz eflatunu giydirelim, parmağına da bir yüzük takıp büyük kraliçeye eğlence yapalım seni. Ama ruh sözünü ağzına alma; bizim için hiçtir o, işimize de yaramaz," dediler.

Genç Balıkçı da kendi kendine, "Ne tuhaf şeymiş bu! Rahip 'Ruh bütün dünyanın altına bedeldir' diyor; toptancılar, sahte bir gümüş parçası bile etmediğini söylüyorlar," diyerek pazar alanından geçti, deniz kıyısına gidip ne yapacağını düşünmeye koyuldu.

Öğleyin su rezenesi toplamakla geçinen arkadaşlarından birinin köyün ötesinde bir mağarada oturan, büyücülükte pek becerikli genç bir cadıdan söz ettiğini anımsadı. Koşa koşa yolu tuttu, ruhundan kurtulmaya öyle istekliydi ki, kıyının çevresinde taban teperken bir toz bulutu da peşinden koşuyordu.

Genç Cadı avucunun kaşınmasından onun geldiğini bildi, güle güle kızıl saçlarındaki bağı çıkardı.

Çepeçevre çözülmüş kızıl saçlarıyla mağaranın kapısında durdu. Elinde de yaban baldıranının çiçekli bir sürgünü vardı. Genç Balıkçı yalçın bayırdan yukarı soluk soluğa çıkıp önüne baş eğerken, Cadı, "Neyin eksik?" diye bağırdı, "Rüzgâr ters yönden eserken ağına balık mı istiyorsun? Bende kamıştan küçücük bir kaval var, öttürürsem kefaller salına salına koya gider; ama karşılık isterim güzel oğlan,

karşılık isterim. Neyin eksik? Neyin eksik? Gemileri parçalayıp zengin hazine sandıklarını kıyıya atacak bora mı istiyorsun? Bende rüzgârın elindekilerden çok bora var; çünkü ben rüzgârdan daha güçlü birine hizmet ederim. Bir kalburla bir kova su yeter, koca kalyonları denizin dibine yollarım ben. Ama karşılık isterim güzel oğlan, karşılık isterim. Neyin eksik? Neyin eksik? Koyakta yetişen bir çiçek bilirim, benden başka kimse bilmez onu. Eflatun yaprakları vardır. Tam göbeğinde de bir yıldız;

özü süt gibi beyazdır. Kraliçenin sert dudaklarına bu çiçeği değdirecek olsan, dünyanın öbür ucuna dek peşinden ayrılmaz; kralın yatağından çıkıp dünyanın öbür ucuna kadar peşinden gelir. Ama karşılık isterim güzel oğlan, karşılık isterim. Neyin eksik? Neyin eksik? Kara kurbağayı havanda döver

çorba yaparım, çorbayı ölü bir erkek eliyle karıştırırım. Düşmanın uyurken üstüne püskürt, hemen kapkara bir engerek olsun da kendi öz annesi onu öldürsün. Bir makarayla gökten ayı çeker, bir kristalin içinden sana ölümü gösterebilirim. Neyin eksik? Neyin eksik? Dile benden ne dilersin? Sana vereyim, sen de bana bir karşılık verirsin güzel oğlan, karşılık!"

Genç Balıkçı, "Dileğim küçük bir şey, ama rahip kızıp beni kovdu. Önemsiz bir şey, ama toptancılar alay edip vermediler. Bunun için sana geldim; sana kötü diyorlar, ama karşılık olarak ne istersen veririm sana."

Cadı yaklaşarak, "Nedir istediğin?" diye sordu.

Genç Balıkçı, "Ruhumu üstümden atmak istiyorum," yanıtını verdi.

Cadı'nın yüzü kül kesildi, titredi; yüzünü mavi harmaniyesinin altına sakladı. "Güzel oğlan, güzel oğlan, bunu yapmak korkunç bir şey," diye mırıldandı.

Balıkçı kumral perçemlerini sarsa sarsa güldü; "Ruhum benim için hiç," dedi, "Göremiyorum, tutamıyorum, bilmiyorum."

Cadı güzel gözleriyle ona bakıp, "Söylersem bana ne verirsin?" diye sordu.

Genç Balıkçı, "Beş altınla ağlarımı, içinde oturduğum çit kulübemi, sonra üstünde denize çıktığım

boyalı sandalımı. Yalnızca ruhumdan nasıl kurtulabileceğimi söyle, bütün varımı sana vereyim," dedi.

Cadı alaylı alaylı gülüp, baldıran sürgünüyle ona vurdu, "Güz yapraklarını ben altına çeviririm. İstersen solgun ay ışığından gümüş dokurum. Ben öyle birinin hizmetindeyim ki dünyanın bütün krallarından zengin ve onların bütün topraklarına sahiptir o," yanıtını verdi.

Genç, "Altın da gümüş de almazsan, öyleyse sana ne vereyim?" diye haykırdı.

Cadı gencin saçlarını ince beyaz elleriyle okşadı, yavaşça, "Benimle dans etmelisin, güzel oğlan," dedi,

konuşurken de ona gülümsedi.

Genç Balıkçı şaşırarak, "Bu kadarcık mı?" diye haykırıp ayağa kalktı.

Cadı kız, "Bu kadarcık," dedi ve bir daha gülümsedi.

Balıkçı, "Öyleyse güneş batınca gizli bir yerde dans ederiz. Dans ettikten sonra da sen, öğrenmek istediğim şeyi bana söylersin," dedi.

Cadı başını iki yana sallayıp, "Ay dolun olunca, ay dolun olunca," diye mırıldandı. Sonra dört yanını gözetleyip kulak verdi. Mavi bir kuş yuvasından bir çığlıkla kalkıp kum dalgaları üzerinde firıl firıl döndü. Üç tane benekli kuş, kül rengi bayağı otları hışırdatta hışırdatta çıktı, karşılıklı ıslık çaldılar.

Aşağıda parıl parıl çakıl taşlarını yalayan dalganın sesinden başka bir ses duyulmuyordu. Cadı ellerini

uzatıp onu kendisine doğru çekti ve kupkuru dudaklarını kulağına kondurdu.

"Bu gece..." dedi, ".... dağın tepesine gelmelisin, orada âyin var. O da oradadır."

Genç Balıkçı irkilip kıza baktı, o da beyaz dişlerini gösterip güldü. Genç, "Kim bu söylediğin?" diye sordu. Cadı, "Kim olursa olsun," dedi, "Sen bu gece git de gürgen ağacının dalları altında dur, benim gelişimi kolla. Kara bir köpek sana doğru koşarsa, bir söğüt dalıyla vur ona, kaçır. Bir baykuş sana bir

şey söylerse sakın yanıt verme. Ay dolun olunca seninle birlikteyim; çayırların üstünde seninle dans edeceğiz."

Genç Balıkçı, "Ama," dedi, "Ruhumu üstümden nasıl atabileceğimi söyleyeceğine ant içer misin bana?"

Cadı güneşe çıktı; kızıl saçlarından dalga dalga rüzgâr esti. "Keçinin tırnakları hakkına ant olsun," dedi.

Genç Balıkçı, "Sen cadıların iyilerindenmişsin, seninle bu gece dağın tepesinde kesinlikle dans edeceğim. Keşke ya altın, ya gümüş isteseydin. Ama istediğin karşılık buysa, al," diye haykırdı; şapkasını çıkarıp başını eğdi ve büyük bir sevinç içinde koşa koşa kasabaya döndü.

Cadı arkasından durup baktı, gözden yitince mağarasından içeri girdi. Oymalı fıstık bir çekmecedен bir ayna çıkarıp bir çerçeveye geçirdi ve önündeki yeni yanmış çiğ kömürde mine çiçeği yakıp dumanının dolambaçlarında göz süzdü. Biraz sonra öfkeyle ellerini ovuşturdu; "Bu oğlan benim olmalıydı. Ben de o kız gibi güzelim," diye söylendi.

Ve o akşam, ay doğunca genç Balıkçı dağın tepesine çıkıp gürgen dallarının altında durdu. Yuvarlak deniz, ayaklarının altında parlak madenden bir kalkan gibi uzanmıştı. Küçük koyda da balık kayıklarının gölgeleri kıpırdıyordu. Sapsarı kükürt gözlü bir baykuş onu adıyla çağırdı. Ama o yanıt vermedi. Kapkara bir köpek üstüne doğru koşa koşa gelip hırladı. Balıkçı bir söğüt dalıyla ona vurdu;

köpek ağlaya ağlaya uzaklaştı.

Gecenin yarısında havadan yarasalar gibi uça uça cadılar geldi. Yere konarlarken "Fiyuu! Burda tanımadığımız biri var," diye haykırıp çevreyi kokladılar; sonra birbirleriyle konuşup işaretler yaptılar. Hepsinden sonra kızıl saçları rüzgârda çağıldaya çağıldaya genç Cadı belirdi. Üstüne sıvama

tavus gözü işlenmiş sırmalı bir giysi giymişti, başında da yeşil kadifeden küçük bir takke vardı.

Cadılar onu görünce, "Neredeymiş? Neredeymiş" diye çığlık kopardılar; ama o yalnızca gülüp gürgene doğru koştu, genç Balıkçı'yı elinden tutup ay ışığına çıkardı ve dansa başladı.

Fırıl fırıl döndüler, genç Cadı öyle sıçradı ki oğlan kıpkırmızı pabuçlarının tabanını gördü.

O zaman tam dans edenlere doğru dört nala koşan bir atın nal sesleri geldi. Ama görünürde at yoktu, Balıkçı korktu.

Cadı, "Daha hızlı daha hızlı," diye haykırıp kollarını Balıkçı'nın boynuna doladı, sıcak soluğu gencin yüzünü ateş gibi yaladı. "Daha çabuk, daha çabuk!" diye haykırdı; ona, toprak ayaklarının altından yuvarlanıyor gibi geldi, beynini bir karanlık kapladı; kötü bir göz kendisini seyrediyormuş gibi üstüne büyük bir korku çöktü; sonunda bir kayanın gölgesi altında daha önce orada bulunmayan bir yüzü fark etti.

Bu, siyah kadifeden İspanyol biçiminde giyinmiş bir adamdı. Yüzünde acayip bir renksizlik vardı; ama dudakları kendisini beğenmiş al bir çiçek gibiydi. Yorgun bir görünüşü vardı. Arkasına dayanmış,

ilgisiz ilgisiz hançerinin topuzuyla oynuyordu. Yanında, çayırın üstünde tüylü bir şapkayla, kollukları sırma oya üstüne büyük bir beceriyle inci işlenmiş bir çift eldiven duruyordu. Sırtına samur kaplı kısa

bir pelerin atılmış, ince beyaz elleri yüzüklerle bezenmişti. Gözlerinin üzerinden ağırlaşmış göz kapakları sarkıyordu.

Genç Balıkçı büyülenmiş gibi ona bakakaldı. Sonunda göz göze geldiler; ne yanda dans etseler, ona, adamın gözleri kendi üzerine dikilmiş gibi geldi. Cadının kahkahasını duydu, belinden kavradı, deli gibi fırl fırl döndürdü, döndürdü.

Birdenbire bir köpek uludu. Dans edenler durdu, ikişer ikişer adamın önünde diz çöktüler, el öptüler. Tıpkı bir kuşun kanadını değdirip suyu güldürmesi gibi, adamın kendini beğenmiş dudaklarına küçük bir gülümseme değdi; ama bunda küçümseme vardı. Genç Balıkçı'ya bakıp duruyordu.

Cadı, "Hadi tapıalım," diye fısıldadı. Onu ileri doğru götürdü, kız yalvarırken içini büyük bir istek kapladı ve peşinden gitti. Ama yaklaşınca niçin olduğunu bilmeden göğsünün üstünde haç çıkarma işareti yaptı ve kutsal adı andı.

Bunu yapar yapmaz cadılar çaylaklar gibi çığlık koparıp uçtular; ona bakıp duran solgun surat, bir acı sarsıntısıyla buruştu. Adam küçük bir koruya gidip ıslık çaldı. Gümüş haşalı, küçük bir İspanyol atı koşarak onu karşıladı. Adam eğerin üstüne atlarken geri dönüp genç Balıkçı'ya acı acı baktı. Kızıl saçlı Cadı da uçup gitmeye kalktı, ama Balıkçı bileklerinden yakalayıp sımsıkı tuttu. Cadı, "Bırak beni!" diye haykırdı, "Bırak da gideyim, çünkü ağza alınmayacak şeyi söyledin, bakılmayacak şeyin işaretini yaptın."

Balıkçı, "Yok!" dedi, "Bana o gizi söyleyinceye dek seni bırakmam."

Cadı, yaban kedisi gibi güreşerek, benek benek köpüren dudaklarını ısıra ısıra, "Ne gizi?" dedi.

Balıkçı, "Bilirsin," diye yanıtladı.

Cadının çayır yeşili gözleri, gözyaşlarıyla doldu ve Balıkçı'ya, "Ondan başka, ne dilersen dile benden," dedi.

Delikanlı güldü, daha sıkı tuttu.

Kız kurtulamayacağını anlayınca, "Elbette ben de denizin kızı gibi güzel, mavi sularda yaşayanlar gibi alımlıyım," diye fısıldadı. Üzerine sırnaşırp yanağını yanağına yapıştırdı. Delikanlı kaşlarını çatarak kızın sırtına vura vura, "Verdiğin sözü tutmazsan, seni yalancı bir cadı diye öldürürüm," dedi.

Kızın yüzü erguvan ağacının çiçeği gibi kül kesildi. Ve "Peki, öyle olsun! Senin ruhun, benim değil ki, ne halin varsa gör," diye kemerinden yeşil engerek saplı küçük bir bıçak çıkarıp verdi.

Balıkçı merakla, "Ne işime yarayacak bu?" diye sordu.

Kız birkaç saniye sessiz durdu ve yüzünü bir korku kapladı. Sonra alnından saçlarını arkaya atıp tuhaf tuhaf gülümseyerek, "İnsanların vücudun gölgesi dedikleri şey, vücudun gölgesi değil, ruhun gövdesidir. Deniz kıyısında sırtını aya çevirip dur, ayaklarının çevresinden ruhunun gövdesi olan gölgeni kesip at. Ona 'Beni bırak ve git' de; seni bırakıp gider," dedi.

Genç Balıkçı titredi, "Bu doğru mu?" diye söylendi.

Cadı, "Doğru! Keşke sana bunu söylemeseydim," diye haykırıp ağlaya ağlaya dizlerine sarıldı.

Delikanlı kızı üstünden sıyırıp, kaba çayırın ortasında bıraktı, dağın kıyısına gidip bıçağı kemerine taktı ve yokuştan aşıağı inmeye başladı.

İçinden ruhu seslenip dedi ki: "Yazık bunca yıldır senin içindeyim, sana kulluk ettim, şimdi beni kovma, ben sana ne yaptım ki?"

Genç Balıkçı güldü, "Bana hiçbir şey yapmadın! Ama bana gerekli de değilsin," diye yanıtladı, "Dünya

geniş, sonra cennet var, cehennem var, bir de ikisinin arasındaki o donuk alacakaranlık var. Nereye istersen git, ama beni rahatsız etme; çünkü beni aşkım çağırıyor."

Ruhu acı acı yalvardı, ama o kulak vermedi, bir yaban keçisi gibi ayaklarına güvendiği için kayadan kayaya sıçrayarak denizin sarı kıyısına vardı.

Bir Yunanlının elinden çıkma tunç gövdeli, iyi yapıllı bir yontu gibi sırtı aya dönük kumun üstünde durdu. Köpüklerin içinden beyaz kollar çıkıp onu çağırdı, dalgalardan belirsiz biçimler belirip selamladı. Önünde ruhunun gövdesi olan gölgesi duruyor, arkasında da bal rengi havadan ay sarkıyordu.

Ruhu ona, "Beni gerçekten atacaksan, yüreğini vermeden atma; dünya acımasızdır; yüreğini bana ver de yanımda götüreyim," dedi.

Balıkçı başını kaldırıp gülümsedi, "Yüreğimi verirsem sevgilimi neyle seveyim?" diye haykırdı.

Ruh, "Ama, acı bana! Yüreğini bana ver, çünkü dünya pek acımasız, korkuyorum," dedi.

Balıkçı, "Yüreğim sevgilimindir; bunun için artık durma, çek arabanı," yanıtını verdi.

Ruh, "Ben şimdi sevemeyecek miyim?" diye sordu.

Genç Balıkçı, "Defol karşımdan, artık sen bana gerekli değilsin!" diye haykırıp yeşil engerek sapllı bıçağını aldı, ayağının çevresinden gölgesini kesip attı; Ruh da ayağa kalkıp önünde durdu. Balıkçı ona baktı; tıpkı kendisine benziyordu.

Geri çekilip bıçağını kemerine soktu ve üzerine bir korku çöktü, "Defol!" diye mırıldandı. "Bir daha

yüzünü görmeyeyim."

Ruh, "Yok!" dedi. "Ne olursa olsun yeniden buluşmalıyız." Sesi alçak ve bir kaval sesi gibiydi, konuşurken dudakları hiç kıpırdamıyordu.

Genç Balıkçı, "Nasıl buluşalım?" diye haykırdı. "Sen denizin dibine benimle gelmeyeceksin ki!"

Ruh, "Yılda bir kez buraya gelir, seni çağırırım; belki bana gereksinme duyarsın."

Genç Balıkçı, "Benim sana ne gereksinmem olacak? Ama istediğin gibi olsun," diyerek suya daldı.

Deniz erkekleri borularını öttürdü, küçük deniz kızı ona karşıcı çıktı, kollarını boynuna dolayıp ağzından öptü.

Ruh da ıssız kıyıda durup onları seyretti. Onlar suya dalınca ağlaya ağlaya bataklıkların üzerinden çekilip gitti.

Bir yıl geçtikten sonra, Ruh deniz kıyısına gelip genç Balıkçı'yı çağırdı, o da derinlerden çıkıp, "Beni niye çağırıyorsun?" diye sordu.

Ruh yanıt verdi: "Yaklaş, yaklaş da seninle konuşayım, olağanüstü şeyler gördüm."

Balıkçı yaklaştı, sığ sulara uzandı, başını ellerine dayadı ve dinledi.

Ruh dedi ki: "Senden ayrıldığım zaman yüzümü doğuya çevirip yola çıktım. Akıl diye ne varsa doğudan gelir. Altı gün gittim, yedinci günün sabahında Tatarlar ülkesinde bir dağa geldim. Güneşten korunmak için bir ılgın ağacının gölgesine sığınıp oturdum. Toprak kupkuru ve sıcaktan yanmıştı.

Halk, cilalı bakır bir sini üstünde kaynaşan sinekler gibi ovanın üzerinde gidip geliyordu.

"Ve öğleyin, ovanın düz çevresinden kızıl bir toz bulutu yükseldi. Tatarlar bunu görünce boyalı yaylarına kiriş geçirdiler, küçük atlarına atlayıp üzerine doğru dörtnala gittiler. Kadınlar çığlık çığlığa arabalara kaçıp keçe perdelerin arkasına saklandılar.

"Tatarlar alacakaranlıkta döndü, ama içlerinden beşi eksikti, dönenlerden de yaralananlar az değildi.

Atlarını arabalara koştular, çabucak sürüp gittiler. Bir mağaradan üç çakal çıkıp arkalarından gözetledi, sonra burunlarıyla havayı koklayıp ters yöne doğru tırıs tırıs gittiler.

"Ay doğarken ovada bir konak ateşi görüp oraya doğru gittim. Ateşin başında birtakım tüccarlar seccadelerinin üstüne çepeçevre dizilmişlerdi. Gerilerinde de develeri bağlıydı; hizmetçileri zenciler,

kumun üstüne sepili deriden çadır kuruyor, dikenli ahlattan yüksek bir çit yapıyorlardı.

"Ben kendi ülkemin prensi olduğumu, beni tutsak etmek isteyen Tatarlardan kaçtığımı söyledim.

Tüccarbaşı gülümsedi, bana uzun bambu kamışların ucuna geçirilmiş beş kelle gösterdi.

"Sonra bana Tanrı'nın peygamberini sordu; 'Muhammet' yanıtını verdim.

"Bu adı duyunca, boyun kesti, elimden tutup beni yanına oturttu. Bir zenci bana tahta bir çanakla biraz kısrak sütü, biraz da kızarmış kuzu eti getirdi.

"Gün ağarırken yola çıktık. Ben başkanın yanibaşında kızıl yelesi bir deve üstünde gidiyordum, önümüzden de eli mızraklı bir Tatar (sai) koşuyordu. İki yanımızda savaşçılar vardı; tüccar malı yüklü katırlar da peşimizden geliyordu. Kervanda kırk deve vardı, katırların sayısı kırkın iki katıydı.

"Tatarların ülkesinden Aya Sövenler yurduna geçtik. Altınlarını ankaların beklediğini, pullu ejderlerin

mağaralarda uyduğunu gördük. Bağları aşarken üstümüze karlar yağmasın diye soluğumuzu tuttuk, her adam gözüne bürümcükten bir peçe örttü. Koyaklardan geçerken ağaçların kovuklarından Yecüc Mecücler üstümüze ok attı, geceleyin yaban adamlarının davul çaldığını duyduk. Maymunlar Kalesi'ne varınca, önlerine yemiş döktük, bize zarar vermediler. Yılanlar Kulesi'ne geldiğimiz zaman yılanlara piriñç taslarla süt verdik, bize yol verdiler. Yolculuğumuzda üç kez Oksüs'ün kıyısına geldik.

Üstünden ağaç salları, koskoca tulumlarla geçtik. Suaygırları kudurdu, bizi öldürmek istedi. Develer onları görünce tir tir titredi.

"Her kentin kralı bizden toprak bastı hakkı aldı, ama hiçbiri içeri girmemizi istemedi. Surların üzerinden üstümüze ekmek attılar, balla yoğrulmuş mısır unundan küçük küçük çörekler, hurmayla doldurulmuş en iyi undan çörekler attılar. Her yüz sepet dolusuna bir kehribar tespih verdik onlara.

"Köylerde oturanlar bizim gelişimizi görünce kuyuları zehirleyip dağ tepelerine kaçtılar. Yaşlı doğup

yıldan yıla gencelen, sonunda da ufacık çocuk olarak ölen Magadealarla; kaplanın çocukları olduklarını ileri sürüp üzerlerini sarılı siyahla çizgilerle boyayan Laktroilarla: ölülerini ağaç tepelerine gömen, tanrıları güneşten korktukları için karanlık mağaralarda ömür süren Aurantelerle; taptıkları timsaha yeşil camdan küpeler verip onu tereyağları ve taze av kuşlarıyla besleyen Kriminlerle; sonra köpek suratlı Agazonbelerle; atlardan daha hızlı koşan at bacaklı, Sibanlarla dövüştük. Üçte birimiz çarpışmalarda öldü, üçte birimiz de açlıktan. Kalanlar homur homur homurdanıp üzerlerine uğursuzluk getirdiğimi söylediler. Bir taşın altından boynuzlu bir kara yılan çıkarıp kendimi sokturdum. Bana bir şey olmadığını görünce korktular.

"Dördüncü ayda İllel kentine geldik. Geceleyin surun dışındaki koruluğa vardığımızda hava sıkıntılıydı, çünkü ay akrep burcuna girmişmiş. Ağaçlardan taze narlar koparıp yarıdık, tatlı sularını içtik. Sonra seccadelerimize uzanıp sabahı bekledik.

"Gün ağarırken kalkıp kentin kapısını çaldık. Kapı kızıl tunçtan yapılmış, üzerine deniz ejderleriyle kanatlı ejderler işlenmişti. Nöbetçiler mazgallardan bakıp ne istediğimizi sordular. Kervanın çevirmeni birçok tüccar malıyla Syria adasından geldiğimizi söyledi. İçeri rehinelere aldılar, kapıyı öğleyin açacaklarını ve o zamana dek beklememizi söylediler.

Öğleyin kapıyı açtılar, biz içeri girerken halk evlerden akın akın boşanıp bizi seyretmeye geldi, bir tellal çıkıp iri bir mühre kabuğunun içinden bağıra bağıra bütün kenti dolaştı. Biz çarşı alanında durduk, zenciler de üzeri insan resimli kumaşların denklelerini çözüp Frenk çınarından oymalı sandıkları açtılar. Onlar işlerini bitirince tüccarlar türlü türlü şaşırtıcı eşyalarını; Mısır'ın mumlu kefenlerini, Habeş ülkesinin renkli ketenlerini, Sur kentinin eflatun süngerlerini, Sayda'nın mavi kilimlerini, soğuk kehribar fincanları, nefis sırça bardakları, yanmış topraktan ilginç kapları çıkardılar. Bir evin damından bir yığın kadın bizi seyretti. Bir tanesi yaldızlı deriden yüzlük takmıştı.

"İlk gün papazlar gelip bizimle alışveriş ettiler, ikinci gün soylular, üçüncü gün esnafla köleleri geldi.

Gelen bütün tüccarlara orada kaldıkları sürece böyle yapmak görenekleriymiş.

"Bir ay kaldık, gökte ay küçülmeye başlayınca usandım, kentin sokaklarında dolaşa dolaşa Tanrı'nın bahçesine vardım.

"Rahipler yeşil ağaçların arasında sarı cüppeleriyle dolaşıyorlardı. Kara mermerden bir taşlıkta, içinde İlah'ın bulunduğu gül pembesi bir ev vardı. Kapıları püskürme lakedendi, üstüne kabartma cilalı altından boğalarla tavuslar işlenmişti. Süslü dam, deniz yeşili çinidendi, geniş saçaklara sıra sıra

fisto halinde küçücük çingiraklar dizilmişti. Aralarından beyaz kumrular uçuşurken kanatları çarptıkça onları çalıyor, çingirdatıyordu.

"Tapınağın önünde damarlı mühresenk taşı döşeli, suyu duru bir havuz vardı. Suyun başına yatıp solgun parmaklarımla yayvan yapraklara dokundum. Rahiplerden biri bana doğru gelip arkamda durdu. Ayaklarında sandallar vardı, biri yumuşak yılan derisinden, öteki kuş tüyündendi. Başında kara keçeden üstüne gümüş aylar işlenmiş bir taç vardı. Cüppesine yedi altın dokunmuştu, kıvır kıvır saçları rastıkla boyalıydı.

"Biraz sonra bana seslenip dileğimi sordu.

"Dileğimin Tanrı'yı görmek olduğunu söyledim. Rahip küçük gözlerinin ucuyla tuhaf bakarak, 'Tanrı avda,' dedi.

"Hangi ormandaysa söyle de, yanında at süreyim, diye yanıt verdim.

"Uzun sivri tırnaklarıyla tüniğinin yumuşak saçaklarını sıvazladı; 'Tanrı uykuda,' diye mırıldandı.

"Hangi yataktaysa söyle de, yanında bekleyeyim diye yanıt verdim.

'Tanrı şölende!' diye haykırdı.

"Yanıtım, 'Şarap tatlıysa birlikte içerim, acıysa da gene içerim' oldu.

"Şaşırarak başını eğdi, elimden tutup beni ayağa kaldırdı; tapınaktan içeri soktu.

"Birinci hücrede, çevresi iri doğu incileriyle çevrilmiş defneden bir taht'a kurulmuş bir put gördüm.

Abanozdan oyulmuştu. Büyüklüğü de bir insan büyüklüğü kadardı. Alnında bir yakut vardı, saçlarından kucağına koyu koyu yağ damlıyordu. Ayakları yeni kurban edilmiş bir oğlanın kanıyla kıpkırmızıydı, belinde yedi tane gök zümrüt kakılı bakır bir kemer vardı.

"Rahibe, 'Tanrı bu mu?' dedim. 'Evet, Tanrı budur,' diye yanıt verdi.

"Bana Tanrı'yı göster, yoksa seni kesinlikle gebertirim," diye bağıırıp elini yakaladım, eli kupkuru kesildi.

"Rahip bana, 'Efendim, kulunu iyi etsin de Tanrı'yı kendisine göstereyim,' diye yalvardı.

"Ben de elinin üstüne üfledim, hemen iyileşti; rahip tir tir titredi, beni ikinci hücreye götürdü. İri zümrütler asılmış yeşimden bir nilüfer üstünde duran bir put gördüm. Fildişinden oyulmuştu, bir insanın iki katı büyüklükteydi. Alnında bir zebercet vardı, memeleri güzel kokularla, tarçınla ovulmuştu. Bir elinde yeşimden, eğri bir asa; ötekinde yuvarlak bir kristal tutuyordu. Pirinçten çizme giymişti, kalın boynunu aytaşlarından bir halka çevrelemişti.

"Rahibe, 'Tanrı bu mu?' dedim; 'Evet, Tanrı budur,' diye yanıt verdi.

"Bana Tanrı'yı göster, yoksa seni gebertirim!" diye haykırıp gözlerine dokundum, kör oldu.

"Rahip, 'Efendim kulunu iyi etsin de Tanrı'yı göstereyim' dedi.

"Gözlerine üfledim, gene görmeye başladı; titredi, beni üçüncü odaya götürdü. Vay, ne put vardı, ne de başka bir şey, ama yalnızca taştan bir holde yuvarlak bir ayna vardı.

"Rahibe, 'Tanrı nerede?' dedim.

"Gördüğün bu aynadan başka Tanrı yok; çünkü bu akıl aynasıdır. Gökte yerde ne varsa hepsini yansıtır. Yalnızca ona bakanın yüzünden başka. . yalnızca onu göstermez; içine bakan akıllansın diye.

Daha başka aynalar da var. Ama onlar düşünce aynalarıdır. Yalnızca bu akıl aynasıdır. Bu aynaya sahip olanlar her şeyi bilir, onlara hiçbir şey gizli değildir. Buna sahip olmayanlarda akıl yoktur.

Bunun için Tanrı odur ve ona taparız,' diye yanıt verdi. Aynaya baktım, tıpkı bana söylediği gibiydi.

"Pek olmayacak bir şey yaptım; ama orayı geçelim, çünkü aynayı buradan bir günlük yolda bir yere sakladım. Yalnızca lütfet de gene içine girip senin kulun olayım, sen de bütün akıl sahiplerinden daha akıllı olursun; akıl da senin olur. Haydi lütfet de içine gireyim, artık hiç kimse senin gibi akıllı olamaz."

Ama genç Balıkçı güldü, "Aşk akıldan iyidir, küçük Denizkızı da beni seviyor," diye haykırdı.

Ruh, "Yok, akıldan üstün hiçbir şey olamaz," dedi.

Genç Balıkçı, "Aşk daha iyi" diye derinlere daldı; ruh da ağlaya ağlaya bataklıkların üstünden giderek uzaklaştı.

İkinci yılın sonunda, Ruh denizin kıyısına inip genç Balıkçı'yı çağırdı. Balıkçı da çıkıp, "Beni niye derinlerden çağırıyorsun?" dedi.

Ruh, "Yaklaş da konuşalım, olağanüstü şeyler gördüm," diye yanıt verdi.

Balıkçı yaklaştı, sığ kıyıda uzandı, başını avuçlarının içine alıp dinledi.

Ruh dedi ki: "Senden ayrılınca başımı alıp güney yolunu tuttum. Ne kadar değerli şey varsa güneyden gelir. Altı gün Aşter kentine giden kır yollarında yürüdüm, hacıların geçidi kızıl tozlu kır yollarına koyuldum, yedinci günün sabahında gözlerimi kaldırdım, o! Kent ayaklarımın altında, koyaktaydı.

"Bu kente dokuz kapıdan girilir, hep kapının önünde dağdan Bedeviler indikçe kişneyen tunçtan bir at vardır. Surları bakır kaplı, surların üstündeki burçlar pirinç damlıdır. Her kulede eli yaylı bir okçu durur. Gün doğarken okuyla bir gonga vurur, gün batarken de boynuzdan bir boru çalar.

"Ben girmek isterken korumanlar yolumu kesip kim olduğumu sordular. Derviş olduğumu, yeşil mendil üstüne gümüşten harfli yazılarını meleklerin işlediği Kuran'ın bulunduğu Mekke kentine gittiğimi söyledim. Şaşkınlık içinde kaldılar. İçeri girmem için yalvardılar.

"İçerisi tıpkı bir çarşı gibiydi. Keşke benimle birlikte olsaydın. Dar sokaklarda bir baştan bir başa şen

renkli kâğıt fenerler, iri kelebekler gibi titreşir. Damların üzerinden rüzgâr estikçe renkli su kabarcıkları gibi çıkıp düşerler. Kulübelerinin önünde ipek seccadeler üstünde bezirgânlar oturur.

Dimdik sakalları vardır, sarıkları altın pullarla dokunmuştur. Serin parmaklarının arasından da kehribar ya da yontma şeftali çekirdeğinden uzun tespihler kayar. Kimileri, arapzamkı, sümbül, Hint Denizi adalarından gelme görülmedik kokular, al güllerden çıkarılmış koyu koyu yağlar, mirrisafiler ve çivi biçiminde kuru karanfiller satar. İnsan önlerinde durup konuşsa hemen mangala bir tutam

buhur atıp havaya tatlı koku saçarlar. Elinde kamış gibi ince bir çubuk tutan bir Suriyeliye rasgeldim. İplik iplik gümüşsü bir duman tütürüyordu, kokusu pembe ilkyaz bademinin kokusu gibiydi. Başkaları üzerleri sıvama gökmavisi firuzelerle kaplı gümüş bilezikler, küçük inci saçaklarla altın çemberli kaplan tırnakları, delikli zümrütlerden küpeler, oluklu yeşimlerden yüzükler satarlar. Çayhanelerden kitara sesi gelir, esrar çekenler de gülümseyen beyaz yüzleriyle gelip geçenlere bakarlar.

"Gerçekten benimle olmalıydın. Sırtları siyah kırbalı şarapçılar kalabalığı dirsekleyip kendilerine yol açıyorlardı. Birçokları bal gibi tatlı Şiraz şarabı satıyor. Şarabı küçük maden taslarla sunuyor, üstüne gül yaprakları serpiyorlardı. Pazar alanında yarık yarık ayrılmış eflatun kabuklu taze incirler, Kıbrıs elmaslarını andıran sapsarı mis gibi kavunlar, ağaç kavunları, pespembe elmalar, salkım salkım üzümler, yusuvarlak kızıl altın renginde portakallar, yeşil altın renginde limonlar, türlü türlü yemiş satan yemişçiler duruyor. Bir kez de bir fil gördüm. Hortumu lâl, zerdeçalla boyanmıştı. Kulaklarının üzerinde kıpkırmızı ipekten bir ağ vardı. Kulübelerden birinin karşısında durup portakalları yemeye başladı, adam da yalnızca bakıp güldü. Onların ne tuhaf bir oymak olduklarını bilemezsin. Keyifleri yerindeyken kuşçulara gider, kafes içinde bir kuş alır, neşelerini artırmak için salıverirler; üzgünken üzüntüleri azalması diye dikenlerle dövünürler.

"Bir akşam zencilerin çarşısından, ağır bir tahtıran geçirdiklerini gördüm; yaldızlı bambudandı, lâl renginde çin cilasıyla kaplı kollarına pirinç tavuslar kakılmıştı. Pencerelerine böcek kanatlarıyla ufacık incirler işlenmiş, incecik bürümcük perdeler gerilmişti; geçerken içinden solgun yüzlü bir Çerkez bakıp bana güldü. Peşlerine takıldım, zenciler de adımlarını sıklaştırıp kaşlarını çattılar, ama ben aldırmadım, büyük bir merakla düştüm.

"Ve sonunda dört köşe beyaz bir evin önünde durdular. Hiç penceresi yoktu, yalnızca türbe kapısı gibi küçük bir kapısı vardı. Tahtırevanı yere bırakıp bakır bir çekiçle kapıya üç kez vurdular. Yeşil deriden kaftan giymiş bir Ermeni parmaklıktan bakıp onları görünce kapıyı açtı, yere bir halı serdi

kadın da tahtırevandan çıktı. İçeri girerken dönüp bana gülümsedi. Hiç bu kadar soluk renkli insan görmemiştim.

"Ay doğunca aynı yere dönüp o evi aradım, ama yerinde yeller esiyordu. Bunu görünce kadının kim olduğunu, niçin bana gülümsediğini anladım.

"Keşke benimle olsaydın, yeni ayın bayramında genç Hakan sarayından çıkıp namaz kılmaya camiye gitti. Saçı sakalı gül yapraklarıyla boyanmış, yanakları ince altın tozuyla süslenmiş, tabanlarıyla avuçları safranla sarartılmıştı.

"Gün doğarken sarayından gümüş kaftanla çıktı, gün batarken altın kaftanla döndü. Halk yerlere kapanıp yüzlerini gözlerini sürdü, ama ben öyle yapmadım. Hurmacı sergisinin yanında durup bekledim. Hakan beni görünce rastıklı kaşlarını kaldırıp durdu. Ben hiç yerimden kıpırdamadım, kendisine hiç saygı göstermedim. Halk cüretime şaşırıp kentten kaçmamı salık verdi. Onlara kulak asmadım, gidip sanatları yüzünden ilençlenmiş, tuhaf tuhaf putlar yapan satıcıların yanına oturdum. Yaptıklarımı anlatınca her biri bir put verip başlarından çekilmemi dilediler.

"O gece Nar sokağındaki çayevinde bir şilte üstünde uzanmış yatarken Hakan'ın özel hizmetlileri gelip beni saraya götürdüler. Ben içeri girdikçe arkamdan birer birer her kapıyı kapayıp üstüne zincir vurdular, içerde çepeçevre revaklı geniş bir avlu duvarı vardı. Duvarlar yer yer yeşilli mavili çinilerle

bezenmiş beyaz horasan taşındandı. Büyük sütunlar yemyeşil somakiden, zemin şeftali çiçeği renginde bir tür eflatun mermerdendi. Hiç böyle bir şey görmemiştim.

"Avludan geçerken yaşmaklı iki kadın sayvandan aşağı bakıp bana ilendi. Hizmetliler hızlandı, mızraklarının dipçikleri cilalı yere vurdukça tın tın ediyordu. Fildişinden işleme bir kapı açtılar, kendimi yedi setli sulak bir bahçede buldum. Kadeh gibi laleler, ay parçası patlar, gümüş kaplı sabır çiçekleri dikilmişti. Karanlık havadan aşağı kristalden ince, boru gibi bir çeşme sarkıyordu. Servi ağaçları yanıp bitmiş çırallar gibi tütüyor, bir tanesinde bülbül ötüyordu.

"Bahçenin öbür ucunda küçük bir daire vardı. Biz yaklaşırken iki haremağası karşılamaya çıktı. Yassı

vücutları yürürken iki yana çalkanıyor, sarı kapaklı gözleri bana merakla bakıyordu. Biri Hasekiler Kahyasını bir yana çekip bir şeyler fısıldadı. Öteki, leylak rengi mineli oval bir kutudan çalımlı bir tavrıyla alıp ağzına attığı kokulu şekerleri, ağzında çevirip duruyordu.

Birkaç dakika sonra Hasekiler Kahyası, hizmetlilere izin verdi; onlar, arkalarından da haremağaları kendilerini yavaş yavaş izleyip, yanlarından geçtikleri ağaçlardan tatlı dutları kopararak saraya döndüler. Yaşlıca olan, bir kez dönüp bana korkunç korkunç gülümsedi.

"Sonra Hasekiler Kahyası beni dairenin girişine dek götürdü, titremeden yürüdüm, ağır perdeyi çekip içeri girdim.

"Genç Hakan, boyalı aslan postları örtülü bir sedire uzanmıştı, bileğine de bir şahin konmuştu. Arkasında yarı beline dek çıplak, kulaklarına koca koca küpeler asılmış bir Nubyeli duruyordu. Sedirin yanında bir masanın üstünde çelik bir pala pırıl pırıl parlıyordu.

"Hakan beni görünce kaşlarını çatıp 'Adın nedir senin? Bilmiyor musun, bu kentin hakanı benim.' dedi. Ama ben, hiç yanıt vermedim.

"Parmağıyla palayı gösterdi; Nubyeli de onu kapıp olanca gücüyle üstüme indirdi. Çelik içimden vızz diye geçti, ama bana hiçbir şey yapmadı. Adam da teker meker yere serildi; ayağa kalkarken korkusundan dişleri birbirine çarptı, sedirin arkasına saklandı.

"Hakan yerinden fırladı, silahlıktan bir mızrak çekip üstüme attı. Daha havadayken kapıp iki parça ettim. Beni okla vurmaya kalkıştı, ellerimi kaldırdım, ok havada yarı yolda kalakaldı. Sonra, Nubyeli bu utanılası olayı başka bir yerde söyler diye beyaz deri kemerinden bir hançer çıkarıp boynunu vurdu. Adam ezilmiş bir yılan gibi kıvrandı, dudaklarından kızıl bir köpük geldi.

"O ölür ölmez Hakan bana döndü, uçları çepeçevre işlemeli eflatun bir çevre çıkarıp parıl parıl alnından terini sildi, bana, 'Peygamber misin sen? Hiçbir şey yapamıyorum; yoksa Peygamber oğlu musun? Hiçbir yerinden vuramıyorum. Yalvarırım sana, benim kentimden çık, sen içerde kaldıkça ben hakanlığı bilemiyorum!' dedi.

"Yanıt verdim, dedim ki: 'Hazinenin yarısını verirsen giderim; ver hazinenin yarısını bana, gideyim.'

"Elimden tutup beni bahçeye çıkardı. Hasekiler Kahyası beni görünce şaşakaldı. Haremağaları beni görünce dizlerinin bağı çözüldü, korkudan hep yere kapandılar.

"Sarayda pirinç kaplı tavanından kandiller sarkan, kızıl somakiden sekiz köşeli bir duvar vardı.

Duvarlardan birine Hakan dokununca duvar yarıldı, birçok çırayla aydınlatılmış bir geçitten içeri girdik. İki keçeli hücreler içinde ağzına dek gümüş parayla doldurulmuş şarap küpleri vardı. Dehlizin ortasına varınca Hakan ağza alınmayacak bir söz söyledi, gizli bir zembek üstünden granit bir kapı ardına kadar açıldı, kamaşmasın diye elleriyle gözlerini kapadı.

"Nasıl akıllara şaşkınlık verici bir yer olduğunu düşünemezsin. İncilerle dolu koca koca kaplumbağa kabukları, yığın yığın yakutlarla dolu içleri oyulmuş ay taşları vardı. Fil derisinden çuvallara altın; deriden tulumlara da altın tozu doldurulmuştu. Elmaslarla gökyakutlardan ilki kristal, sonuncusu yeşil çanaklardaydı. İnce fildişi tabakalara sıra sıra yuvarlak yeşil zümrütler dizilmişti; bir köşede bazısı firuzelerle, bazısı gök zümrütlerle dolu ipek torbalar vardı. Fildişi boynuzlar pembe kumdağı taşlarıyla, pirinç borular da alaca akiklerle, yemen taşlarıyla tepeleme doluydu. Fıstık ağacından sütunlarda dizi dizi sarı değerli taşlar asılıydı. Düz oval kalkanların içinde hem şarap rengi, hem çayır

rengi parlak yakutlar vardı. Gene sana ancak oradakilerin onda birini söyleyebildim.

"Hakan elini yüzünden çekince bana, 'İşte hazinem burası; tıpkı söz verdiğim gibi yarısı senin. Sana develerle deveciler de veririm, ne buyurursan yaparlar, hazineden payını dünyanın neresine gitmek istersen götürürler. Bu iş bu gece olacak, çünkü babam Güneş'in, benim kendi ülkemde öldüremeyeceğim bir adamın bulunduğunu görmesini istemem,' dedi.

"Ben yanıt verdim, dedim ki: 'Buradaki altınlar senin olsun, senin olsun gümüşler de, bütün değerli mücevherler, para eden her şey senin olsun. Bana gelince, benim böyle şeylere hiç gereksinmem yok. Senden, şu parmağındaki yüzükten başka bir şey alacak değilim.'

"Hakan'ın kaşları çatıldı, "Kurşun parçası bir yüzük bu, hem değeri de yok,' diye haykırdı.

"'Yok!' dedim, 'O kurşun yüzükten başka bir şey alam, çünkü içindeki yazıyı, hem de ne amaçla yazıldığını biliyorum.'

"Hakan tir tir titredi, bana yalvarıp, "Bütün hazinemi al da ülkemden çık; benim payım da senin olsun,' dedi."

Ruh, "Çok aykırı bir şey yaptım. Ama şimdi bunu anlatmanın sırası değil; zenginlik yüzüğünü buradan bir günlük yolda bir mağaraya sakladım. Buradan ancak bir günlük yolda, senin gelmeni bekliyor. Böyle bir yüzüğe sahip olan dünyanın bütün krallarından daha zengin olur. Gel işte, gel de al onu, bütün dünyanın hazineleri senin olsun," dedi.

Ama genç Balıkçı güldü; "Aşk zenginlikten iyidir, küçük Denizkızı da beni seviyor!" diye haykırdı.

Ruh, "Hayır, zenginlikten iyi bir şey yoktur," dedi.

Genç Balıkçı, "Aşk daha iyi" diye yanıt verip derinlere daldı; Ruh da ağlaya ağlaya bataklıklardan uzaklaştı.

Üçüncü yıl da geçtikten sonra, Ruh denizin kıyısına gelip Genç Balıkçı'ya seslendi; Balıkçı da derinlerden çıkıp, "Beni niye çağırıyorsun?" diye sordu.

Ruh yanıt verdi: "Yaklaş, yaklaş da konuşalım, olağanüstü şeyler gördüm."

Balıkçı yaklaştı, sığ kıyıya uzandı, başını avucunun içine alıp dinledi.

Ruh dedi ki; "Bildiğim bir kentte, ırmak kıyısına kurulmuş bir kervansaray vardır. Orada iki ayrı renkte şarap için arpa ekmeğiyle sirkeli, defneli lakerda balığı yiyenlerle oturdum. Biz orada kurulup keyif çatarken içeri deri bir seccadeyle kehribardan iki saplı bir lavta getiren yaşlı bir adam girdi. Seccadeyi yere serdikten sonra lavtasının tel kirişlerine mızrapla vurdu. İçeri, koşa koşa yüzü peçeli bir kız gelip önümüzde oynamaya başladı. Yüzünde bürümcükten bir peçe vardı; çıplak ayakları seccadenin üzerinde küçücük güvercinler gibi oynuyordu. Hiç böyle olağanüstü bir şey görmemiştim; oynadığı yer buradan ancak bir günlük yolda."

Şimdi genç Balıkçı, Ruhunun sözlerini duyunca küçük Denizkızı'nın ayakları olmadığını ve dans

edemediğini anımsadı; büyük bir istek duydu ve kendi kendine, "Yalnızca bir günlük yolmuş, sonra sevgilime dönebilirim," diye güldü, sığ kıyıda ayağa kalkıp Ruh'a doğru yürüdü.

Kuru toprağa varınca yeniden gülüp kollarını Ruhuna uzattı. Ruh da sevincinden haykırdı, ona doğru koşup içine girdi. Genç Balıkçı da, önünde kumsalın üstünde vücudunun gölgesini, Ruhunun gövdesini gördü.

Ruh ona, "Durmamalım, hemen buradan savuşalım, Deniz Tanrıları kıskanç, buyruklarında da canavarlar var," dedi.

Hemen savuştular, bütün gece ay ışığında gittiler, bütün ertesi gün, gün ışığında gittiler; günün akşamında bir kente vardılar.

Genç Balıkçı, Ruhuna, "Söylediğin kızın dans ettiği kent bu mu?" diye sordu.

Ruhu yanıt verdi: "Bu değil, başka bir kent; ama bu kente girelim."

İçeri girip sokaklardan geçtiler, mücevhercilerin sokağından geçerken genç Balıkçı bedesten dolabında sergilenen güzel gümüş bir fincan gördü. Ruh Balıkçı'ya, "Şu gümüş fincanı al sakla," dedi.

Balıkçı da fincanı alıp gömleğinin katları arasına sakladı ve çabucak kentten çıktılar.

Bir fersah kadar uzaklaştıktan sonra, genç Balıkçı kaşlarını çattı, fincanı fırlatıp, Ruhuna, "Niçin bana bunu aldırıp saklattın? Bu kötü bir davranış," dedi.

Ama, Ruh'u yanıt verdi: "Yüreğini ferah tut, yüreğini ferah tut."

İkinci günün akşamında bir kente geldiler, genç Balıkçı Ruhuna, "Bana söylediğin kızın dans ettiği kent bu mu?" diye sordu.

Ruh yanıt verdi: "Bu değil, başka bir kent; ama bu kente girelim."

Girdiler, sokaklardan geçtiler, çarıkçıların sokağından geçerken genç Balıkçı bir su küpünün yanında bir çocuk gördü. Ruh, "Çocuğu patakla," dedi. Balıkçı ağlatıncaya değin çocuğun pestilini çıkardı.

Sonra kentten çıktılar.

Bir fersah uzaklaştıktan sonra, genç Balıkçı kızdı, Ruhuna, "Niçin bana şu çocuğu hırpalattın? Bu kötü bir davranış," dedi.

Ama Ruhu yanıt verdi: "İçini ferah tut, içini ferah tut."

Üçüncü günün akşamında bir kente geldiler, genç Balıkçı Ruhuna, "Bana söylediğin kızın dans ettiği kent bu mu?" diye sordu.

Ruhu yanıt verdi: "Bu kent olabilir, haydi girelim."

Girdiler, sokaklardan geçtiler, ama genç Balıkçı ırmağı da, kıyısındaki hanı da hiçbir yerde bulamadı. Kent halkı, ona tuhaf tuhaf baktı, Balıkçı korkmaya başladı. Ruhuna, "Buradan gidelim, beyaz ayaklarıyla dans eden kız burada yok," dedi.

Ama Ruhu, "Yok kalalım, çünkü gece karanlıktır, yolda soyguncular çıkar," diye yanıt verdi;

Balıkçı'yı çarşı alanda oturtup dinlendirdi.

Az sonra Tatar kumaşından harmaniye giyinmiş başlıklı bir Tüccar geçti; elinde boğmaklı bir kamış takılmış delikli boynuzdan bir fener vardı. Tüccar ona, "Dolapların kapandığını, denklerin bağlandığını görüyorsun da ne diye çarşı alanında oturuyorsun?" dedi.

Genç Balıkçı, "Bu kentte han bulamadım, sığınabilecek akrabam da yok," yanıtını verdi.

Tüccar, "Hep akraba değil miyiz? Hepimizi bir Tanrı yaratmadı mı? Benimle gel, seni yatıracak konuk odam var," dedi.

Genç Balıkçı da kalktı, Tüccar'ın evine gitti. Bir nar bahçesinden geçip de eve girince, Tüccar, ellerini

yıkaması için bakır bir tasta gülsuyuyla, serinlik versin diye taze taze kavunlar getirdi, önüne bir sahan pilavla kızarmış oğlak eti koydu.

Yemeğini bitirince, Tüccar Balıkçı'yı konuk odasına götürdü, rahat uyumasını diledi. Genç Balıkçı da teşekkürler etti, elindeki yüzüğü öpüp kendisini boyalı keçi kılından keçenin üstüne attı. Kara kuzu yününden bir örtüyü üstüne çekip uykuya daldı.

Gün ağarmadan üç saat önce, daha ortalık karanlıkken Ruhu onu uyandırıp, "Kalk dedi, kalk da

Tüccar'ın uyuduğu odaya git, öldür onu, altınlarını al, çünkü altına gereksinmemiz var."

Genç Balıkçı kalkıp sessizce Tüccar'ın odasına gitti. Tüccar'ın ayaklarının üzerinde eğri bir kılıç,

yanındaki tepsinin içinde de dokuz kese altın vardı. Elini uzatıp kılıca dokunur dokunmaz Tüccar silkinip uyandı, kılıcı kendisi kapıp "Sen iyiliğe kötülük mü edersin? Sana gösterdiğim inceliğe karşı kan dökerek mi karşılık vereceksin?" diye haykırdı.

Ruh, genç Balıkçı'ya, "Vur!" dedi. Balıkçı öyle bir vuruş vurdu ki, Tüccar kendinden geçti, Balıkçı dokuz kese altını kaptı, çabucak nar bahçesinden çıkıp yüzünü yıldıza, sabah yıldızına çevirdi.

Kentten bir fersah uzaklaştıktan sonra, genç Balıkçı göğsünü dövdü, Ruhuna, "Niçin bana Tüccar'ı öldürtüp altınlarını aldirttin? Elbette sen kötüsün," dedi.

Ama Ruhu yanıt verdi: "Sakin ol, sakin ol."

Genç Balıkçı, "Hain!" diye haykırdı, "Hayır, sakin olamam; bana bütün yaptırdıklarından iğreniyorum. Senden de iğreniyorum. Söyle diyorum, ne diye beni bu işlere bulaştırdın?"

Ruhu yanıt verdi: "Beni insanların içine saldıgın zaman yüreğini vermedin; ben de bütün böyle şeyleri yapıp sevmeyi öğrendim."

Genç Balıkçı, "Ne söylüyorsun?" diye mırıldandı.

Ruhu, "Bilirsin" dedi, "çok iyi bilirsin. Bana yüreğini vermediğini unuttun mu? Sanmam. Artık ne kendini üz, ne de beni; sakin ol; çünkü üstünden atamayacağın hiçbir acı, duyamayacağın hiçbir zevk yoktur."

Genç Balıkçı bu sözleri duyunca tir tir titredi. Ruhuna, "Hayır" dedi, "Sen kötüsün, bana aşkıımı unutturdun, beni benliğimle kandırdın, ayaklarımı günah yoluna bastırdın."

Ruhu yanıt verdi: "Sen beni insanların içine saldıgın zaman bana yüreğini vermediğini unutma! Gel başka bir kente gidelim, keyfimize bakalım; dokuz kese altınımız var."

Ama genç Balıkçı dokuz kese altını alıp yere fırlattı, üstüne çıkıp çiğnedi.

"Hayır," diye haykırdı, "Artık seninle hiçbir işim yok, birlikte hiçbir yere gidecek değilim, tıpkı önce seni defettiğim gibi, şimdi de defedeceğim; çünkü bana hiçbir hayrın dokunmadı." Ve sırtını aya dönüp, yeşil engerek derisinden saplı küçük bıçakla Ruhunun gövdesi olan vücudunun gölgesini

ayaklarından kesip atmaya çalıştı.

Ama, Ruhu ondan ayrılmadı, dediklerine de kulak vermedi; ona, "Sana cadının söylediği büyüün artık etkisi kalmadı; ben senden ayrılamam, sen de beni kovamazsın. İnsan ruhunu ancak bir kez çıkarabilir; ama ruhunu geriye alan sonsuza dek içinde taşımak zorundadır. Bu onun hem cezası, hem ödülüdür," dedi.

Genç Balıkçı'nın yüzünün rengi uçtu, ellerini ovuşturup haykırdı: "Yalancı bir cadıymış, bunu bana söylemeliydi."

Ruhu, "Hayır," dedi, "Tapındığına, kulluğunda sonsuza dek kalacağı 'O'na bağlıydı."

Genç Balıkçı, artık ruhundan ayrılamayacağını, bu ruhun da kötü bir ruh olduğunu ve her zaman içinde kalacağını anlayınca acı acı ağlayarak yere yığıldı.

Gün doğunca, genç Balıkçı kalkıp Ruhuna, "Söylediklerini yapmamak için ellerimi bağlar, senin sözlerini söylememek için dudaklarımı kaparım, sevdiğimin olduğu yere dönerim. Denize dönerim, her zaman şarkısını okuduğu o küçük koya; ona seslenir, yaptığım kötülüğü, başıma getirdiğin kötülüğü anlatırım," dedi.

Ruhu, onu kandırmaya kalkıp, "Sevgilin kim ki dönüp gideceksin? Dünyada ondan güzel neler var.

Kurdun kuşun bütün oyunlarını bilen, onlar gibi dans eden Samaris kızları var. Ayaklarında küçük bakır zilleri vardır. Dans ederken gülerler, kahkahaları suların kahkahasından daha şakraktır.

Benimle gel de sana onları göstereyim. Günah olacak diye bu üzüntün neden? Yemesi zevk veren şey, yiyen için yapılmamış mı? Tatlı tatlı içilen şeyde zehir mi var? Kendini üzme, gel benimle, başka bir

kente gidelim. Şuracıkta küçük bir kentte bir lale bahçesi var. Bu alımlı bahçede beyaz tavuslarla mavi göğüslü tavuslar dolaşıyor. Güneşe açtıkları zaman kuyrukları fildişinden tepsilere, altın yaldızlı

tepsilere benzer. Yemlerini veren kadın onları eğlendirmek için oyunlar oynar, kimileyin ellerinin üstünde dans eder, kimileyin de ayak üstü oynar; gözleri sürmeli, burun delikleri kırlangıç kanadı gibidir. Burun deliklerinden birinde bir halkaya inciden işlenmiş bir çiçek asılıdır. Dans ederken

kahkahalar atar, topuklarında gümüş halkalar, gümüş çingiraklar gibi şingirdar. Haydi üzülme artık, gel benimle o kente."

Ama, genç Balıkçı artık Ruhuna yanıt vermedi. Ağzına sessizlik mührünü, ellerine de bir ipin sımsıkı düğümünü vurdu. Geldiği yerin, sevgilisinin her zaman şarkı okuduğu küçük koyun yolunu tuttu. Ruhunu da yolda durmadan onu baştan çıkarmaya çalıştı, ama o hiç yanıt vermedi, yaptırmak istediği kötülüklerin de hiçbirini yapmadı. İçindeki aşkın gücü öylesine büyüktü.

Denizin kıyısına varınca, ellerinden ipi, dudaklarından sessizlik mührünü çözdü, küçük Denizkızı'na seslendi. Bütün gün çağırdı, yalvardı, ama kız onun sesine gelmedi.

Ruhu alay edip, "İşte, aşkından derebildiğin neşe bu kadarcık," dedi, "Sen ölüm anında kırık bir kaba su dolduran insan gibisin. Elindekini veriyor, hiçbir karşılık almıyorsun. Senin için en iyisi gene benimle birlikte gelmektir, çünkü zevk koyağının nerede olduğunu, orada neler yapıldığını biliyorum."

Ama genç Balıkçı, Ruhuna yanıt vermedi; bir kayanın yarığında kendine çitten bir ev yaptı, bütün yıl orada kaldı. Her sabah Denizkızı'na seslendi, her öğlen onu yeniden çağırdı, geceleri onun adını söyledi, kız gene denizden çıkıp gelmedi. Mağaralarda, yemyeşil sulara, gelgitin oluşturduğu çukurcuklarda, enginin dibindeki kuyularda onu aradı, denizin hiçbir yerinde bulamadı.

Ruhu da sürekli olarak onu kötülüğe kışkırttı, kulaklarına korkunç şeyler fısıldadı; ama yine de onu kandıramadı; aşkın gücü öyle büyüktü ki, bir yıl geçtikten sonra, Ruh kendi kendine, "Sahibimi kötülük yolunda kandırmaya çalıştım, aşkı benden güçlü çıktı. Şimdi iyilik yolunda kandırayım, benimle gelir," diye düşündü.

Genç Balıkçı'ya, "Sana şimdiye dek dünyanın zevklerinden söz ettim, bana sağır bir kulak çevirdin.

Şimdi izin ver de dünyanın cefasını anlatayım, belki dinlersin. Doğrusunu istersen yeryüzünün sultanı cefadır, onun ağından kurtulmuş kimse yoktur, kiminin gömleği yoktur, kiminin ekmeği.

Eflatun giyen dullar da vardır, lime lime giyen dullar da. Bataklıklarda aşağı yukarı cüzamlılar dolaşır.

Birbirlerine kıyıcılık yaparlar. Dilenciler kır yollarında gider gelir; heybeleri tamtakırdır. Kentlerin sokaklarından kıtlık geçer, kapılarında veba oturur. Haydi bu işleri yoluna koyalım, bunları yaptırmayalım. Sesine gelmediğini göre göre niçin burada sevgilini çağırıp bekleyeceksin? Aşk nedir ki onun için bunca şeyden özveride bulunuyorsun?"

Ama genç Balıkçı yanıt vermedi, aşkının gücü öyle büyüktü ki, her sabah Denizkızı'na seslendi, her öğlen onu yeniden çağırdı, her gece onun adını söyledi. Kız gene denizden çıkıp ona gelmedi. Onu denizin akıntılarında, dalgaların altındaki koyaklarda, gecenin eflatunlaştırdığı denizde, sabahın kül rengine boyadığı denizde aradı; hiçbir yerde bulamadı.

İkinci yıl da geçtikten sonra geceleyin çitten kulübesinde yapayalnız otururken Ruh, genç

Balıkçı'ya; "Yazık! İşte seni kötülük yolundan kandırmaya çalıştım, kanmadın; iyilik yolundan kandırmaya uğraştım, kanmadın; aşkın benden daha zorluymuş. Artık seni kandıracak değilim, ama lütfet de yüreğine gireyim, tıpkı eskisi gibi seninle özdeş olayım."

Genç Balıkçı, "Elbette girebilirsin, çünkü yüreğin olmadığı halde dünyayı dolaştın, kimbilir ne acılar çektin," dedi.

Ruh, "Eyvah! Girecek hiçbir yer bulamıyorum. Yüreğin aşkla öyle dolu ki!" diye haykırdı.

Genç Balıkçı, "Olsun, gene de sana yardım etmek isterim," dedi.

O bunları söylerken, denizden bir yas çığılığı yükseldi, tıpkı Deniz halkından biri öldüğü zaman duyulan çığılık gibi. Genç Balıkçı yerinden fırladı, çit kulübesinden çıkıp aşağı, kıyıya koştu. Kapkara dalgalar gümüştten beyaz bir şey sırtlamış, kıyıya doğru hızlı hızlı geliyordu. O şey, köpüklerden beyazdı, dalgaların üstünde bir çiçek gibi çırpınıyordu. Onu mavi dalgalardan beyaz dalgalar; beyaz dalgalardan da köpükler aldı. Deniz kıyısı, karşısında saf tuttu. Genç Balıkçı küçük Denizkızı'nın gövdesini ayaklarının dibine uzanmış buldu. Ayaklarının dibinde ölüsü yatıyordu.

Acının sillesini yemiş biri gibi yanına atıldı, dudaklarının buz gibi kızılığını öptü, saçlarının ıslak kehribarlarıyla oynadı. Coşkusundan titreyerek, ağlayarak yanbaşına, kumlara atıldı, esmer kollarıyla onu bağrına bastı. Denizkızı'nın dudakları buz gibiydi, ama yine de onu öptü. Saçlarının

balı tuzluydu, gene acı bir lezzetle tattı. Kapalı gözlerini öptü, göz kapaklarındaki hırçın su serpintileri kendi gözyaşları kadar tuzlu değildi.

Onun ölüsüne içini döktü. Kulaklarının sedefine öyküsünün acı şarabını boşalttı. O küçücük elleri kendi boynuna doladı, parmaklarını boynunun narin sazında gezdirdi. Acı bir neşe duydu; içsizliği tuhaf bir sevinçle doluydu.

Kapkara deniz yaklaştı, bembeyaz köpükler cüzamlılar gibi inim inim inledi. Deniz köpükten bembeyaz pençeleriyle onu kıyıda bir kör gibi aradı. Deniz Kralı'nın sarayında gene bir yas ığı yükseldi, uçsuz bucaksız denizden su tanrılarının boğuk boru sesleri geldi.

Ruhu, "Haydi kaç!" dedi. "Deniz yaklaştıkça yaklaşıyor, daha beklersen seni boğar. Haydi kaç; aşkının büyüklüğünden yüreğinin bana kapalı olduğunu görüp korkuyorum. Güvenli bir yere kaç. Beni öbür dünyaya yüreğin olmadan gönderecek değilsin ya?"

Ama genç Balıkçı ruhunu dinlemedi, küçük Denizkızı'na seslenip, "Aşk akıldan iyi, hazinelerden değerli, Havva kızlarının ayaklarından daha güzel. Onu ateşler yakamaz, sular söndüremez. Seni sabah çağırdım, sesime gelmedin. Adını ay ağzımdan duydu, sen duymadın. Kötülükle seni bıraktım, kendi gönlümün yolunu tuttum. Ama, aşkın hep benimle kaldı, hep güçlendi; kötülüğe de baktım, iyiliğe de baktım; ama hiçbir şey aşkını yenemedi. Şimdi sen öldüğüne göre, ben de seninle birlikte ölürüm."

Ruhu onu ölüden ayırmak için çok uğraştı, ama o bırakmadı, aşkı çok büyüktü. Deniz yaklaştı, dalgalarıyla onu örtmek istedi; artık sona erdiğini anlayınca, Denizkızı'nın buz gibi dudaklarını çılğın dudaklarıyla öptü, içindeki yürek çatladı. Yüreği aşkının taşmasından çatladı, Ruhu girecek yer buldu ve eskisi gibi birleştiler. Deniz, genç balıkçıyı dalgalarıyla kapladı.

Sabahleyin rahip denizi kutsamaya gitti, deniz çok dalgalıydı. Bütün papazlar, ilahiciler, şamdancılar, buhurdancılarla büyük bir kalabalık da birlikte geldi.

Rahip kıyıya gelince genç balıkçıyı boğulmuş, kollarıyla küçük Denizkızı'nın vücuduna sımsıkı

sarılmış gördü. Kaşlarını çatarak geri çekildi, haç çıkarma işaretlerini yaptıktan sonra yüksek sesle, "Denizi de içindekileri de kutsayacak değilim. Deniz halkına ilenç olsun, ilenç olsun onlarla düşüp kalkanlara. Aşkının uğruna Tanrısını unutup Tanrı'nın yargısıyla yok olan oynaşıyla şurada yatana gelince, leşini oynaşının leşiyle kaldırıp Çırpıcıların çayırında bir köşeye gömün, üstlerine ne bir taş dikin, ne bir iz bırakın; yerlerini kimse bilmesin. Yaşarken ilençlenmişlerdi, ölümlerinden sonra da ilenç içinde yatacaklar!" diye bağırdı.

Halk, rahibin dediğini yaptı; Çırpıcıların çayırında ot bitmedik bir köşeye derin bir çukur kazdılar, içine ölüleri koydular.

Üçüncü yıl geçtikten sonra, Rahip dinsel günlerden bir günde halka, kurtarıcının yaralarını gösterip tanrısal öfkeden söz eden vaazını vermek için kiliseye gitti.

Cüppesini giyip içeri girdi, mahfilin önünde baş eğerken mahfil o ana dek hiç görülmemiş şaşırtıcı çiçeklerle örtülü gördü. Görünüşleri tuhaftı, garip bir güzellikteydiler, güzellikleri rahibe dokundu, burnuna kokuları tatlı tatlı geldi. Bir kötülük duyumsadı, niçin olduğunu anlayamadı.

Sandukayı açtı, içindeki kutsal kaseyi tütsüleyip halka bembayaz kutsal ekmeği gösterdikten ve yeniden perdelerin arkasına sakladıktan sonra, halka Tanrı'nın öfkesinden söz etmek üzere konuşmasına başladı. Ama bembeyaz çiçeklerin güzelliği rahibe dokundu, tatlı kokuları burnundan girdi, dudaklarından başka sözler döküldü; Tanrı'nın öfkesinden söz etmedi; ama adı aşk olan Tanrı'dan söz etmeye başladı. Neden böyle şeyler söylediğini kendisi de anlayamadı.

Sözünü bitirince halk ağladı, rahip de kutsallık hücreğine döndü, gözleri yaşarmıştı. Din adamları tören cüppesini çıkarmaya başladılar; beyaz ferveyi, hamaili, tören kuşağını, yerlere dek inen yakayı aldılar. O düş görür gibi önlerinde durdu.

Soyunduktan sonra onlara bakıp, "Mahfildekiler ne çiçeğiymiş? Hem nereden gelmiş bunlar?" diye sordu.

Din adamları, "Ne çiçeği olduklarını bilemeyiz, ama Çırpıcı çayırının köşesinden geldi," diye yanıt

verdiler. Rahip titredi, kendi evine gidip dua etti.

Sabahleyin, daha gün ağarırken papazlar, ilahiciler, şamdancılar, buhurdancılar ve büyük bir kalabalıkla birlikte denizin kıyısına geldi; denizi de, bütün içindeki hoppa şeyleri de kutsadı. Keçi bacaklı faunlarla koru yurdunda dans eden bütün küçük şeyleri, yaprakların arasından çevreyi gözetleyen bütün parlak gözlü şeyleri de kutsadı. Tanrı'nın dünyasındaki her şeyi kutsadı. Halk sevinç ve şaşkınlık içinde kaldı. Ama, Çırpıcı çayırının köşesinde bir daha hiçbir türden çiçek açmadı, alan tıpkı eskisi gibi çorak kaldı. Deniz halkı da, her zaman geldikleri koya gelmez oldu, denizin başka bir bucağına göçtüler.

YILDIZ ÇOCUĞU

Evvel zaman içinde, iki yoksul oduncu bir çam ormanından geçiyordu. Kışın acı soğuk bir günüydü. Onlar geçerken dalları yığın yığın kar kaplıyor, don iki yanlarındaki küçük sürgünleri koparıyordu. Çağlayana geldikleri zaman onu havada donmuş buldular, çünkü onu buz hakanı öpmüştü. Hava öyle soğuktu ki, hayvanlar da ne yapacaklarını şaşırılmıştı. Kurt, kuyruğu bacağının arasında, çalıların üzerinden atlarken, "Oh!" diye hırladı, "Bu tam anlamıyla canavarca bir hava. Hükümet niçin çaresine bakmıyor?" Yeşil keten kuşları, "Tuit! tuit! tuit!" dediler, "Yaşlı dünya ölmüş, beyaz kefeniyle yatırmışlar." Kumrular birbirlerine, "Dünya evleniyor, bu onun gelinliği," diye fısıldadılar. Küçücük pembe ayakları soğuktan kavrulmuştu, ama duruma duygusal bir gözle bakmayı görev bildiler. Kurt, "Saçma," diye homurdandı, "Hep hükümetin suçu diyorum size, bana inanmazsanız, yerim sizi." Kurdun son derece kestirmeci bir kafası vardı; bir tartışmada hiçbir zaman altta kalmazdı. Anadan doğma düşünür ağaçkakan, "Bana kalırsa, açıklama için atom bilgisine gerek yok. Bir şey nasılsa öyledir. Şu anda, korkunç bir soğuk var," dedi. Gerçekten korkunç bir soğuk vardı. Uzun çamların içinde oturan sincaplar ısınabilmek için

burunlarını birbirlerinin burnuna sürüyor, tavşanlar deliklerinde kıvrılıp dışarıya bakmayı bile göze alamıyorlardı. Bundan hoşlananlar, yalnızca koca boynuzlu baykuşlardı. Tüyleri kırağıdan dimdik olmuştu, ama aldırıyorlardı. Koca gözlerini yuvarlaya yuvarlaya ormanın bir başından öbür başına birbirlerine "Tuuuit! Tuuuuit! Tuuuuit! Ne güzel hava!" diye bağılıyorlardı.

İki oduncu parmaklarını hırsla hohlayarak, koskoca demir nalçalı çizmeleriyle kaskatı karı çiğneye çiğneye durmadan yürüyordu. Bir kez derin bir kar çukuruna batıp değirmen taşları dönerken akpak olan değirmenciler gibi apak çıktılar; bir kez de donmuş bataklığın sert buzları üstünde ayakları kaydı; çalı çırpı demetleri yere düştü, dağıldı; toplayıp yeniden demet yapmak zorunda kaldılar; bir kez de yollarını şaşırtdıklarını sandılar, üstlerine bir korku çöktü, çünkü karın kolları arasında uyuyanlara acımasız olduğunu biliyorlardı. Ama, bütün yolcuları koruyan Saint Martin'e sığındılar ve izlerine basa basa, sakınarak geri döndüler. Sonunda ormanın kıyısına varıp, ta uzakta koyağın aşağısında, oturdukları köyün ışıklarını gördüler.

Kurtulduklarına öyle sevindiler ki kahkahalarla güldüler. Gözlerine bütün dünya gümüşten bir çiçek, ay da altından, başka bir çiçek gibi göründü.

Bununla birlikte, gülmeleri geçince üzüntüye kapıldılar; çünkü yoksulluklarını anımsamışlardı; biri ötekine, "Dünyanın bizim gibiler için değil zenginler için olduğunu gördüğümüz halde, ne diye neşelendik?" dedi, "Keşke ormanda soğuktan ölseydik ya da yabanıl bir hayvan üstümüze atılıp bizi öldürseydi."

Yol arkadaşı, "Doğru" dedi, "Kimilerine çok verilmiş, kimilerine az. Dünya nimetlerinin bölüşürülmesi adaletsiz olmuş. Üzüntüden başka hiçbir pay eşit değil."

Ama, düşkünlüklerinden birbirlerine yanıp yakılırken, pek tuhaf bir olay oldu: gökten güzel, parlak bir yıldız düştü. Kendi yolunda, öteki yıldızların yanından geçerek gökyüzünün gerisinden kayıverdi; merakla ona bakarlar sanki bir taş atımı uzaklıkta, küçük bir ağılın arkasındaki bir yığın söğüt ağacının gerisine inivermiş gibi geldi onlara.

"İlkin kim bulursa, altın bir asa var!" diye haykırıp hemen koşmaya başladılar, altına öyle can

atıyorlardı ki. .

Biri arkadaşından daha hızlı koştu, onu geride bıraktı, söğütlerin arasından yolunu söküp öbür yana çıktı. Vay! Gerçekten, beyaz karın üstünde altından bir şey yatıyordu.

Hemen o yöne doğru gitti, yere eğilip ellerini üstüne koydu. Yıldızlarla tuhaf bir biçimde işlenmiş, kat kat altın sırmalı bir pelerindi bu. Arkadaşına gökyüzünden inen hazineyi bulduğunu haykırarak söyledi. Arkadaşı gelince karın içine oturdular, altınları bölüşmek için pelerinin katlarını gevşettiler. Ama, içindeki ne altın, ne gümüş, ne de herhangi bir tür hazineydi; pelerinin içinde yalnızca uyuyan küçücük bir çocuk vardı.

Odunculardan biri ötekine, "Bu umudumuzun acı sonu, ne talihsizmişiz, bir insana bu çocuğun ne yararı dokunabilir? Haydi yoksulluğumuzu düşünelim, ekmeklerini başkalarına veremeyeceğimiz kendi çocuklarımız olduğunu bilip şunu burada bırakalım," dedi.

Ama arkadaşısı, "Yok, çocuğu karın içinde ölmeye bırakmak kötü bir şeydir. Ben de senin gibi yoksulum, benim çanağım da azıcık bir şey, doyuracağım birçok boğaz var. Ama gene de çocuğu evime götürürüm, karım ona bakar," diye yanıt verdi.

Sonra çocuğu büyük bir dikkatle kaldırıp acı soğuktan korumak için pelerine sardı; arkadaşısı onun budalalığına, yufka yürekliliğine şaşkın şaşkın bakarken yokuştan aşağı doğru yollandı.

Köye vardıkları zaman, arkadaşısı, "Çocuk sende, bana da pelerini ver, en uygunu paylaşmamızdır," dedi.

Ama, beriki yanıt verdi: "Yok, pelerin ne senin, ne de benim, çocuğun," dedi ve onu Tanrı'ya ısmarlayıp kendi evine vardı, kapıyı çaldı.

Karısı kapıyı açıp kocasının eve sağ ve esen döndüğünü görünce adamın boynuna sarılıp öptü. Sırtından çalı çırpı demetini indirdi, çizmelerinin karlarını süpürüp onu içeri çağırdı.

Kocasısı, "Ormanda bir şey buldum, bakarsın diye sana getirdim," dedi, ama eşikten ayrılmadı.

Kadın, "Neymiş o? Göster bakayım, ev tamtakır, birçok şeye gereksinmemiz var!" diye haykırdı.

Oduncu pelerini açıp uyuyan çocuğu gösterdi.

Kadın, "Vay başıma gelen! Adamcağız, kendi çocuklarımız yok mu ki ocak başına geçirecek bir değişik

çocuk getiriyorsun? Hem bunun bize uğursuzluk getirmeyeceğini nereden bilelim? Sonra, biz buna nasıl bakarız?" diye söylenip kocasına darıldı.

Oduncu, "Hayır, bu Yıldız Çocuğu" diye yanıt verdi ve bulunuşunun garip öyküsünü anlattı.

Ancak kadın yatışmadı, kocasıyla eğlenerek öfkeli öfkeli, "Kendi çocuklarımız ekmek bulamazken ellerin çocuğunu mu besleyeceğiz? Bizi koruyan kim? Kim karnımızı doyuruyor?" diye haykırdı.

Oduncu, "Yok, Tanrı serçeleri bile koruyup doyuruyor," diye yanıt verdi.

Kadın, "Kışın serçeler açlıktan ölmüyor mu? Şimdi de kış değil mi?" diye sordu. Adam yanıt vermedi,

eşikten de kıpırdamadı.

Ormandan gelen acı bir rüzgâr kadını titretti, çeneleri çarparak, "Kapıyı kapamayacak mısın? Evin içine zehir gibi rüzgâr doluyor, ben üşüyorum," dedi.

Adam, "İçinde katı bir yürek çarpan bir evde, her zaman zehir gibi rüzgâr esmez mi?" diye sordu.

Kadın hiç yanıt vermedi, ateşe yaklaştı.

Biraz sonra dönüp kocasına baktı, gözleri yaş içindeydi. Adam çabucak içeri girdi, çocuğu kadının kollarına bıraktı, o da yavruyu öpüp kendi çocuklarından en küçüğünün yattığı küçük bir yatağa yatırdı. Ertesi gün oduncu bu acayip sırmalı pelerini alıp kocaman bir sandığın içine koydu.

Yıldız Çocuğu işte böylece oduncunun çocuklarıyla büyüdü, aynı sofrada oturdu, onlara oyun arkadaşı oldu. Her yıl gitgide güzelleşti, öyle ki köyde oturan herkesi şaşkınlıklara düşürdü; çünkü kendileri esmer, saçları da kara olduğu halde, o, biçilmiş fildişi gibi beyaz ve inceydi, kıvrıcık perçemleri de zerrin çiçeğinin kıvrımları gibiydi. Dudakları al bir çiçeğin katmerlerine benziyor, gözleri saf suyun kıyısındaki mor menekşeleri andırıyor, vücudu da daha tırpancılarının ayak basmadığı tarlaları kaplayan nergisleri anımsatıyordu.

Ama bu güzellik başına dert oldu. Byklenir oldu, bencilleşti, acımasızlaştı. Kendisi yıldızdan düşme olduğu için soylu olduğunu düşünür, oduncunun çocuklarıyla köyün öteki çocuklarını bayağı soydan diye aşağı görür, başlarına geçip onlara efendilik taslar, onları da kendi hizmetçileri yerine koyardı.

Yoksullara, krlere, sakatlara taş atar, dağ yollarına dek kovalar, başka yerde dilenmelerini söylerdi. Öyle ki, köye başkaldırıcılardan başka kimse ikinci kez gelmez oldu. Gerçekten güzelliğe vurgun biri gibiydi; gszlerle irkinleri alaya alır, onlarla eğlenirdi; yalnızca kendisini severdi. Yazın durgun havalarda papazın yemişliğindeki bostan kuyusunun başına uzanır, içinde kendi yüzünün olağanüstü güzelliğine dalar; kendi güzelliğinin keyfiyle gülerdi.

Çoğu kez oduncuyla karısı ona darılır, "Kimsesiz, yardımcısız kalanlara senin yaptığını biz sana yapmadık. Acınması gereken insanlara karşı neden böyle katısın?" derlerdi.

Çoğu kez yaşlı papaz onu çağırtıp, "Sinek senin kardeşindir, ona ilişme. Ormanlarda uçuşan yabancı kuşların özgürlüğü vardır, keyfin için onları tutma. Kr yılanı da, kstebeği de Tanrı yarattı, hepsinin bir yeri var. Sen kim oluyorsun ki Tanrı'nın dünyasına acı katıyorsun? Yabanın sığırları bile ona şükrediyor," diye yaşayanlara karşı sevgi öğretmeye çalışırdı.

Ama Yıldız çocuğu, bunların sözlerine aldırış etmez, somurtur, dudak büker, gene acımasız davranışlarını sürdürürdü. Arkadaşları da peşini bırakmazdı, çünkü alımlıydı, ayağına abuktu, dans eder, kaval çalar, şarkı söylerdi. Nerede Yıldız çocuğu başlarına geçse peşinden gelirler, ne istese yaparlardı. Sivri bir kamaşla köstebeğin bulanık gözlerini oyarken de gülerler, czamlılara taş atarken

de glerlerdi. Her şeyde onlara elebaşılık ederdi, tıpkı kendisi gibi onlar da katı yürekli olmuştu.

Günlerden bir gün, köyden yoksul bir dilenci kadın geçti. Giysileri yırtık pırtık, üstü başı paramparçaydı. Ayakları, üzerinde yürüdüğü yamrı yumru yollardan kan içinde kalmıştı, bitkindi.

Yorgunluktan koca bir kestane ağacının altında dinlenmeye oturmuştu.

Ama, Yıldız çocuğu onu görünce arkadaşlarına, "Bakin! şu güzel, yeşil yapraklı ağacın altında pis

bir

dilenci karısı oturuyor. Hadi şunu oradan kovalım; çirkinin, suratsızın biri!" dedi.

Hemen yanına yaklaşp taş attı, alay etti, kadıncağz korku içinde baktı, gözlerini de üstünden ayırmadı. Oracıktaki bir çalılıkta kütük yaran oduncu Yıldız Çocuğu'nun ne yaptığını gördü, koşup onu azarladı; "Sen katı yüreklisin, acıma nedir bilmiyorsun, bu kadın sana ne yaptı ki ona böyle davranıyorsun?" dedi.

Yıldız Çocuğu öfkeden kıpkırmızı kesilip ayağını yere vurdu, "Sen kim oluyorsun da benim ne yaptığımı soruyorsun? Ben senin oğlun değilim ki dediklerini yapayım," dedi.

Oduncu, "Doğru söylüyorsun, ama ben seni ormanda bulduğum zaman acıdım," dedi.

Kadın bu sözleri duyunca, sesi çıktığına haykırarak düşüp bayıldı. Oduncu, kadını kendi evine kadar taşıdı, karısı bakıp da kadın baygınlığından ayılınca önüne yiyecek içecek getirdiler, gönlünü aldılar.

Ancak kadın ne yedi, ne içti. Oduncuya; "Çocuğun ormanda bulunduğunu söylemedin mi? Hem bundan on yıl önceydi, değil mi?" diye sordu.

Oduncu yanıt verdi: "Ya, ormanda buldumdu onu, bugünden tam on yıl önceydi."

Kadın, "Üstünde ne işaretler bulmuştunuz?" diye haykırdı, "Boynunda bir dizi kehribar vardı, yıldız işlemeli, altın sırmalı bir pelerine sarılıydı, değil mi?"

Oduncu, "Doğru, tıpkı söylediğin gibi," diye, pelerinle kehribar dizisini saklı bulunduğu sandıktan çıkarıp gösterdi.

Onları görünce kadın sevincinden ağlayıp, "Bu çocuk, benim ormanda yitirdiğim küçük oğlum. Rica ederim, onu bana çağirtın, onu aramak için dolaşmadığım yer kalmadı," dedi.

Oduncuyla karısı dışarı çıktılar, Yıldız Çocuğu'nu çağırıp "Eve gir, içerde seni annen bekliyor" dediler.

Çocuk büyük bir merak ve hoşnutlukla, koşa koşa içeri girdi. Ama içerde kendisini bekleyeni görünce küçümseyerek gülüp, "Hani, annem nerdeymiş? Bu bayağı dilenci karısından başka kimseyi

göremiyorum burada," dedi.

Kadın, "Senin annen benim!" diye yanıtladı.

Yıldız Çocuğu kızgınlıkla, "Sen çıldırmışsın, ben senin oğlun filan değilim, sen dilencisin, çirkinsin, kılıksızsın. Hadi bakalım çek arabanı, pis suratını bir daha görmeyeyim!" diye bağırdı.

Kadın, "Yok, gerçekten sen benim ormanda doğurduğum küçük oğlumsun!" diye haykırıp dizlerinin üstüne düştü, kollarını çocuğa uzattı; "Haydutlar seni benden çalıp ölmen için yüzüstü bıraktılar.

Ama, seni görünce tanıdım. İşaretleri de bildim, sırmalı pelerinle kehribar dizisini. Haydi yalvarıyorum, benimle gel, seni aramak için bütün dünyayı dolaştım. Gel benimle oğlum, çünkü senin sevgin gerekli bana!" diye yalvardı.

Yıldız Çocuğu yerinden bile kıpırdamadı, kadıncağıza yüreğinin kapılarını kapadı. Üzüntüsünden ağlayan kadının hıçkırığından başka hiçbir ses duyulmaz oldu.

Sonunda çocuk konuşmaya başladı; sesi haşın ve acıydı: "Ben kendimi senin gibi bir dilencinin değil, bir yıldızın çocuğu sanıyordum," dedi. "Gerçekten sen benim annemsen, bunu düşün de buraya gelip bana utanç getirecek yerde, uzaklarda kal; daha iyi edersin. Bunun için buradan git, artık seni görmeyeyim!"

Kadın, "Yazık! Oğlum, gitmeden önce beni öpmez misin? Seni buluncaya dek çok acı çektim," dedi.

Yıldız Çocuğu, "Hayır," dedi, "Yüzüne bakılamayacak denli pisin. Seni öpmektense kara yılanı, kara kaplumbağayı öperim, daha iyi."

Kadıncağız da kalkıp acı acı ağlayarak ormanın yolunu tuttu. Yıldız Çocuğu onun gittiğini görünce hoşnut oldu ve arkadaşlarının yanına oynamaya döndü.

Ama, çocuklar onun geldiğini görünce alay ettiler; "Vay, kara kurbağa kadar pis, kara yılan gibi iğrençsin, çekil buradan, bizimle oynamana dayanamayız!" diye onu bahçeye kovdular.

Yıldız Çocuğu somurtup kendi kendine, "Bu bana söyledikleri nedir bunların? Gider bostan kuyusuna bakarım, bana güzelliğimi o söyler," dedi.

Hemen bostan kuyusuna gidip içine baktı. Eyvah! Yüzü kara kurbağanın yüzü gibiydi, gövdesi kara yılanın gövdesi gibi pul puldu. Kendisini otların üstüne atıp ağladı, "Kesinlikle bu durum, işlediğim günah yüzünden başıma geldi. Çünkü ben annemi yadsıdım, kovdum, kendimi beğenip ona acımasız davrandım. Bunun için bütün dünyayı dolaşıp onu ararım, buluncaya dek dinlenmem," dedi.

Oduncunun küçük kızı yaklaşıp elini onun omuzuna koydu, "Güzelliğini yitirmişsen ne zararı var? Bizimle kal, ben seninle alay etmem," dedi.

Çocuk kıza, "Hayır" dedi, "Ben annemin gönlünü kırdım, bu kötülük ceza diye başıma geldi. Bunun için onu bulup kendimi bağışlatıncaya dek dünyayı dolaşacağım."

Hemen koşa koşa ormana gitti, annesine seslendi, ama hiçbir yanıt alamadı. Bütün gün onu çağırdı, güneş batınca yapraklardan bir yatak üstünde yatıp uyudu. Kuşlar da hayvanlar da ondan kaçtı.

Çünkü hainliğini biliyorlardı. Onu seyreden kara kurbağayla yanında sürünen kara yilandan başka geleni gideni yoktu; yapayalnızdı.

Sabahleyin kalktı, ağaçlardan birkaç acı yemiş koparıp yedi, koca ormanın içinde acı acı ağlayarak yola düştü. Rasgeldiği her şeyden, belki görmüşlerdir diye annesini sordu.

Köstebeğe, "Sen toprağın altına girebilirsin, söyle bana annem orada mı?" dedi.

Köstebek, yanıt verdi: "Sen benim gözlerimi kör ettin, nereden bileyim."

Keten kuşuna: "Sen upuzun ağaçların tepelerine kadar uçar, bütün dünyayı görebilirsin. Söyle bana annemi görebiliyor musun?" dedi.

Keten kuşu da yanıt verdi: "Sen keyfin için benim kanatlarımı yoldun. Nasıl uçayım?"

Çam ağacında yapayalnız oturan sincaba, "Annem nerde?" dedi.

Sincap da yanıt verdi: "Sen benim annemi öldürdün, kendininkini de mi öldürmek istiyorsun?" dedi.

Yıldız Çocuğu ağlayıp başını eğdi, Tanrı'nın yaratıklarından kendisini bağışlamalarını dileyip dua etti ve dilenci kadını araya araya yolunu sürdürdü. Üçüncü gün ormanın öbür başına varıp ovaya indi.

Köyden geçerken çocuklar eğlenip onu taşa tuttular. Sıradan köylüler yığılı ekine rutubet getirir

diye, onun inek ahırında bile uyumasına razı olmadılar. Öylesine yüzüne bakılamayacak denli pisti ki, yanaşmalar onu kovdu, acıyan hiç kimse çıkmadı. Üç yıl dünya yüzünde dolaştı; önünde, yol üstünde sık sık onu görür gibi olduğu, arkasından seslenip ayaklarını keskin çakmak taşları kanatıncaya dek peşinden koştuğu halde hiçbir yerde annesi dilenci kadından haber alamadı. Ona hiçbir yerde yetişemedi; yolun kıyısındaki evlerde oturanlar, annesini de, onun gibi bir kimseyi de görmediklerini söyleyip çocuğun üzüntüsüyle keyiflenirlerdi.

Üç yıl dere tepe bütün dünyayı dolaştı, dünyada da ona karşı ne bir sevgi, ne sevgi iyiliği, ne acıma gördü. Dünya tıpkı büyüklendiği günlerde kendi yarattığı dünya gibiydi.

Bir akşam bir ırmağın kıyısında, sağlam surlu bir kentin kapısına yorgun argın, ayakları şişmiş bir durumda geldi, içeri girmek istedi. Fakat nöbet bekleyen askerler mızraklarıyla geçidi kapayıp sertçe, "Kentte ne işin var?" dediler.

"Annemi arıyorum, ne olur, izin verin gireyim; olur ya, belki bu kenttedir," yanıtını verdi.

Ama askerler onunla alay ettiler; biri, kara sakalını sallayıp kalkanını indirdi; "Doğrusu annen seni görürse hiç de sevinmez, sen bataklık kurbağasından daha pis, çamurlarda sürünen kara yilandan daha çirkinsin. Hadi defol, defol hadi. Annen bu kentte oturmuyor," dedi.

Elinde sarı bir sancak tutan biri, "Annen kim, ne için arıyorsun?" diye sordu.

Çocuk, "Annem de tıpkı benim gibi bir dilencidir, ben kendisine kötü davrandım, ne olur, izin verin geçeyim de buradaysa yalvarayım, beni bağışlasın," dedi. Ama onu bırakmadılar, mızraklarıyla dürttüler.

Ağlaya ağlaya dönerken, zırhlı altın kakma çiçekli, tolgasının üstünde kanatlı bir aslan kabartması bulunan biri, askerlere doğru gelip, içeri girmek isteyen kim olduğunu sordu. Askerler de ona, "Dilenci oğlu dilenciymiş, biz de kovduk!" diye yanıt verdiler.

Gelen zırhlı gülerek, "Hayır, o pis yaratığı köle diye satarız, bir tas tatlı şarap parası çıkar," diye haykırdı. Oradan geçen kötü suratlı, yaşlı adam, "On paraya ben alırım onu," dedi. Parayı verince

Yıldız Çocuğu'nu elinden tutup kentin içine götürdü.

Birçok sokaktan geçtikten sonra, önünde bir nar ağacı olan bir duvarın içine açılan küçük bir kapıya geldiler. Yaşlı adam, kapıya yontma dehneden bir yüzükle dokununca kapı açıldı; pirinçten yapılmış beş basamak merdivenden çıkarak yanmış kilden yeşil küplerle, kara haşhaşlarla dolu bir bahçeye girdiler. Yaşlı adam, sarığından işlemeli bir çevre çıkarıp Yıldız Çocuğu'nun gözlerini bağladı ve önüne katıp götürdü. Gözlerinden çevre sıyrılınca Yıldız Çocuğu kendisini boynuzdan bir fenerle aydınlanmış bir zindanda buldu.

Yaşlı adam, önüne bir tepsinin içinde biraz küflü ekme kuyup, "Ye!" dedi. Bir fincana da acı su

"İç!" dedi. Çocuk bunları yiyip içtikten sonra, adam kapıyı onun üstüne kilitledi, demir bir zincirle sımsıkı bağladı, gitti.

Sanatını Nil türbelerinde oturan birinden öğrenmiş olan yaşlı adam, o Libya'nın en şeytan sihirbazı yeniden geldi, kaşlarını çatıp, "Bu gâvur kentinin kapısına yakın bir ormanda üç altın akçe var.

Akçelerin biri ak altından, biri arı altın, üçüncüsü de kıızıdır. Bugün bana ak altın akçeyi getireceksin;

getirmeyecek olursan sana yüz değnek vururum. Hadi bakalım, çabuk git, gün batarken seni bahçe kapısında beklerim. Ak altın akçeyi getirmeye bak; yoksa kötü olur, çünkü sen benim tutsağımsın, ben seni bir tas tatlı şarap parasına aldım," dedi. Yıldız Çocuğu'nun gözlerini işlemeli çevreyle bağlayıp, evden, haşhaş bahçesinden, beş basamaklı pirinç merdivenden çıkardı. Küçük kapıyı da yüzükle açtıktan sonra sokakta bıraktı.

Yıldız Çocuğu, kentin kapısından çıkıp sihirbazın söylediği koruluğa geldi.

Bu orman, dışardan bakınca öten kuşlar, güzel kokulu çiçeklerle dolu gibi, pek güzel görünüyordu; ancak bu güzelliğin ona pek az yararı dokundu, çünkü ne yana gitse yerden sert çalılarla dikenler fişkırlıp dört bir yanını çeviriyor, ısırğanlar dağlıyor, devedikenleri hançerlerini batırıyordu; dayanılmaz acılar içindeydi. Sabahtan öğleye, öğleden gün batıncaya dek aradığı halde sihirbazın

söylediği ak altın akçeyi hiçbir yerde bulamadı. Gün batarken acı acı ağlayarak eve doğru döndü; çünkü başına gelecekleri biliyordu.

Ama ormanın kıyısına gelince, sık ağaçlıklardan, birinin acıyla çığlık atmasına benzer bir şeyler duydu. Kendi üzüntüsünü unutup döndü, koşa koşa oraya doğru gitti; orada bir avcının kurduğu tuzağa tutulmuş bir tavşan gördü.

Yıldız Çocuğu ona acıdı, kurtardı, "Ben kendim tutsağım ama yine de sana özgürlüğünü veriyorum," dedi.

Tavşan yanıt vererek, "Gerçekten bana özgürlüğümü bağışladın, şimdi buna karşılık sana ne vereyim?" diye sordu.

Yıldız Çocuğu, "Ben ak altından bir akçe arıyorum, hiçbir yerde bulamıyorum, sahibime götürmezsem beni dövecek," dedi.

Tavşan, "Benimle gel, seni oraya götüreyim," dedi, "Onun nereye, hem de ne için saklandığını biliyorum."

Yıldız Çocuğu tavşanla birlikte gitti, koca bir meşenin yarığında aradığı ak altın akçeyi gördü. İçi sevinçle doldu, akçeyi kapıp tavşana, "Sana ettiğim hizmetin karşılığını kaç kat verdin, sana gösterdiğim iyiliğin yüz katını ödedin," dedi.

Tavşan, "Hayır, sen bana ne yaptınsa, ben de sana o kadar yaptım," diyerek çabucak kaçtı. Yıldız Çocuğu da kente doğru yollandı.

Kentin kapısında cüzamlı biri oturuyordu. Yüzüne kül rengi bir başlık örtülmüştü, göz deliklerinden gözleri kızıl kor gibi parlıyordu. Yıldız Çocuğu'nun geldiğini görünce, tahta bir çanağa vurup takırdattı, çingırağını çingırdattı, ona seslenip, "Bana para ver, yoksa açlıktan öleceğim. İşte beni kentten attılar. Bana hiç acıyan yok," dedi.

Yıldız Çocuğu, "Yazık!" diye haykırdı, "Heybemde para olarak bir tanecik pulum var, onu sahibime götürmezsem beni döver, çünkü ben onun tutsağıyım."

Ama cüzamlı ona yalvardı yakardı, sonunda Yıldız Çocuğu acıyıp ak altın akçeyi ona verdi.

Eve gelince kapıyı sihirbaz açtı, çocuğu içeri götürdü, "Ak altın akçe var mı?" diye sordu. Yıldız Çocuğu yanıt verdi: "Yok!" Sihirbaz üstüne atılıp onu dövdü; önüne boş bir tabak koyup, "Ye!" dedi. Boş bir fincan verip, "İç!" diye zindana attı.

Ertesi gün gelip, "Bana sarı altın akçeyi getirmezsen seni yanımda tutsak diye alıkor, üç yüz değnek vururum," dedi.

Yıldız Çocuğu da koruya gitti, bütün gün sarı altın akçeyi aradı, aradı, ama bulamadı. Gün batarken durup ağlamaya başladı! Ağlarken tuzaktan kurtardığı küçük tavşan çıkageldi.

Tavşan ona, "Neye ağlıyorsun, koruda ne arıyorsun?" dedi.

Yıldız Çocuğu yanıt verdi: "Burada saklanmış sarı altından bir akçeyi arıyorum; onu bulamazsam sahibim beni dövecek, beni tutsak diye alıkoyacak."

Tavşan, "Gel, peşimden!" diye haykırıp koruluğun içinden bir gölcüğe varıncaya dek koştu. Sarı altın orada, suyun dibinde duruyordu.

Yıldız Çocuğu, "Sana nasıl teşekkür edeyim? İşte bununla ikidir yardımına yetişiyorsun," dedi.

Tavşan, "Hayır, ilkin sen bana acıdın," diye çabucak kaçtı.

Yıldız Çocuğu da sarı altın akçeyi aldı, heybesine koyup hemen kente doğru yollandı. Fakat cüzamlı onun geldiğini görünce karşılamaya koştu. Diz çöküp haykırdı: "Bana para ver, yoksa açlıktan öleceğim."

Yıldız Çocuğu ona, "Para olarak heybemde bir tanecik pulum var. Eğer sahibime götürmezsem beni dövecek, tutsak olarak alıkoyacak," dedi.

Ama cüzamlı yalvardı yakardı, onu kandırdı. Sonunda Yıldız Çocuğu acıyıp sarı altın akçeyi ona verdi.

Eve gelince, kapıyı sihirbaz açtı, onu içeri alıp, "Sarı altın akçe üzerinde mi?" dedi. Yıldız Çocuğu, "Yok!" dedi. Sihirbaz üstüne çullayıp onu dövdü. Zincirlerle bağlayıp gene zindana attı.

Ertesi gün yanına gelip, "Bugün bana kızıl altın akçeyi getirirsen sana özgürlüğünü veririm, getirmezsen kesinlikle gebertirim," dedi.

Yıldız Çocuğu gene koruya gitti, bütün gün kızıl altın akçeyi aradı, ama hiçbir yerde bulamadı, akşamleyin oturup ağladı, ağlarken küçük tavşan çıkageldi.

Tavşan ona, "Aradığın kızıl altın akçe arkandaki mağarada, hadi artık ağlama, sevin," dedi.

Yıldız Çocuğu, "Seni nasıl ödüllendireyim? Bak bununla üçtür yadımına yetişiyorsun," dedi.

Tavşan, "Hayır, ilkin sen bana acıdın," deyip çabucak kaçiverdi.

Yıldız Çocuğu mağaraya girdi. Ta öbür bucağında kızıl altın akçeyi buldu ve heybesine koyup ivedilikle kentin yolunu tuttu. Cüzamlı onun geldiğini görünce yolun ortasında durup seslendi, ona, "Kızıl altın akçeyi bana ver, yoksa ölürüm," dedi. Yıldız Çocuğu ona gene acıdı, "Senin gereksinmen benimkinden de çok," diyerek kızıl altın akçeyi verdi. Ancak, gene içinde bir sıkıntı vardı. Çünkü başına gelecekleri biliyordu.

Ama o ne? Kentin kapısından geçerken nöbetçiler eğilip, "Efendimiz ne kadar güzelmiş," diyerek saygılarını sundular, kentlilerden büyük bir kalabalık peşinden gelip, "Bütün dünyada böyle güzel hiç kimse yoktur," diye haykırıştılar. Yıldız Çocuğu ağlayıp, kendi kendine, "Kesinlikle benimle alay ediyorlar, düşkünlüğümle eğleniyorlar," dedi.

Halkın kalabalığı öyle genişti ki, çocuk yolunu izini yitirdi; sonunda kendisini ortasında Kral Sarayı bulunan bir alanda buldu.

Sarayın kapısı açıldı, rahiplerle kentin yüksek görevlileri onu karşılamaya koştular, önünde eğilip, "Sen şimdiye dek beklediğimiz efendimizsin, Kralımızın oğlusun," dediler.

Yıldız Çocuğu yanıt verdi: "Ben kral oğlu filan değilim, yoksul bir dilenci kadının oğluyum. Nasıl oluyor da bana güzel diyorsunuz, çünkü ben ne kadar çirkin olduğumu biliyorum?" dedi.

O zaman zırhı altın kakma çiçekli, tulgasının üstünde kanatlı aslan kabartması olan adam bir kalkan tutup, "Efendimiz nasıl güzel olmadıklarını söylerler?" diye haykırdı.

Yıldız Çocuğu baktı; yüzü tıpkı eskisi gibiydi, güzelliği geri gelmişti, gözlerinin içinde de o ana dek hiç

görmediği bir anlatım belirmişti.

Rahiplerle yüksek görevliler önünde dize gelip, "Bizi yönetecek olanın tam bugün geleceği önceden bildirilmişti. Bunun için efendimiz bu tacı, bu asayı kabul buyursunlar, adaletleriyle, acımalarıyla başımıza kral olsunlar," dediler.

Ama o, "Ben buna uygun değilim; çünkü beni doğuran annemi yadsıdım, onu bulup kendimi bağışlatıncaya değin de içim rahat edemez. Bunun için, bana taçla asa getirmişsiniz ama, bırakın da gideyim; bütün dünyayı dolaşayım, burada zaman yitirmeyeyim," diyerek, onlardan ayrılıp kentin kapısına giden sokağın yolunu tuttu. Askerlerin çevresinde sıkışan halkın arasında dilenci kadını gördü. Yanı başında da yol kıyısında oturan cüzamlı duruyordu.

Dudaklarından bir sevinç çığılığı çıktı; koştu, diz çöküp annesinin ayaklarındaki yaraları öptü, göz yaşlarıyla ıslattı.

Başını tozlara koydu, yüreği parçalanır gibi hıçkırır hıçkırır, "Anne, gurur saatimde seni yadsıdım, düşkünlük saatimde beni kabul et. Anne, sana nefretimi verdim; sen bana sevgini verir misin? Anne, seni geri çevirdim; şimdi çocuğunu kabul et" dedi.

Ama dilenci kadın tek bir söz bile söylemedi.

Genç, ellerini uzattı, cüzamlının beyaz ayaklarını sımsıkı tuttu. Sana üç kez acımamı sundum.

Anneme yalvar, bir kezcik bana söz söylesin," dedi. Ama, cüzamlı ona bir söz bile söylemedi.

O, gene hıçkırdı, "Anneciğim, acım dayanabileceğimden çok fazla. Beni bağışla da gene ormana gideyim," dedi. Dilenci kadın elini onun başına koyup, "Kalk," dedi. Cüzamlı da elini onun başına koyup, "Kalk," dedi.

O da ayağa kalkıp onlara baktı. Oo! Karşısındakiler bir kralla bir kraliçeydi.

Kraliçe ona, "Bu, yardımına yetiştiğin cüzamlıdır," dedi.

Kral da, "Bu, ayaklarını gözyaşlarıyla yıkadığın annendir," dedi.

İkisi de boynuna sarılıp onu öptüler, saraya götürdüler, güzel kaftanlar giydirdiler, başına tacı geçirip eline hükümdarlık esasını verdiler; o da ırmak kıyısındaki kentin efendisi oldu, orayı yönetti.

Herkese adaletini, acımasını bol bol sundu; hain sihirbazı sürdü; oduncuya da, karısına da değerli armağanlar gönderdi; çocuklarına büyük saygı gösterdi. Hiç kimsenin de kurda kuşa eziyet etmesine dayanamadı; herkese sevgiyi, iyilik sevgisini, sevecenliği öğretti. Yoksullara yiyecek, çıplaklara giyecek verdi, yurdun her bucağını barış ve bolluk kapladı.

Ama saltanatı çok sürmedi, çektiği acılar o denli büyük, sınav ateşi o denli acıydı ki üç yıl içinde göçüp gitti; arkasından gelen acımasız biriydi.